AZ ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (kibővített második tanács)

2007. szeptember 12.*

A T-68/03. sz. ügyben,

az **Olympiaki Aeroporia Ypiresies AE,** korábban Olympiaki Aeroporia AE (székhelye: Athén [Görögország], képviselik kezdetben: D. Waelbroeck és E. Bourtzalas ügyvédek, J. Ellison és M. Hall solicitorok, valamint A. Kalogeropoulos, C. Tagaras és A. Chiotelis ügyvédek, később: P. Anestis ügyvéd és T. Soames solicitor)

felperesnek

az **Európai Közösségek Bizottsága** (képviselik: D. Triantafyllou és J. L. Buendía Sierra, meghatalmazotti minőségben, segítőjük: A. Oikonomou ügyvéd)

alperes ellen

* Az eljárás nyelve: görög.

a Görögország által az Olympic Airways részére nyújtott támogatásról szóló, 2002. december 11-i 2003/372/EK bizottsági határozat (HL 2003. L 132., 1. o.) megsemmisítése iránti kérelme tárgyában,

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁGA (kibővített második tanács),

tagjai: J. Pirrung elnök, A. W. H. Meij, N. J. Forwood, I. Pelikánová és S. Papasavvas bírák,

hivatalvezető: C. Kantza tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2006. november 29-i tárgyalásra,

meghozta a következő

Ítéletet

A jogvita előzményei

I – *Az 1994-es határozat*

1 1994. október 7-én a Bizottság elfogadta a görög állam által az Olympic Airways társaság részére nyújtott támogatásokról szóló 94/696/EK határozatot (HL L 273., 22. o., a továbbiakban: 1994-es határozat). E határozat 1. cikke szerint az Olympic

Airways (Olympiaki Aeroporia Ypiresies AE, korábban Olympiaki Aeroporia AE, a továbbiakban: OA vagy felperes) részére nyújtott, illetve nyújtani tervezett szerkezetátalakítási támogatások az EK 87. cikk (3) bekezdésének c) pontja értelmében összeegyeztethetők voltak a közös piaccal, feltéve hogy a görög kormány betartja az említett cikkben felsorolt 21 kötelezettségvállalást. E támogatások a következőkben álltak:

– az 1975. június 26-i 96/75. sz. görög törvény (FEK A'154/26. 7.1975) 6. cikke alapján az OA részére 1994. október 7-ig engedélyezett hitelgaranciák;

– új repülőgépek vásárlása érdekében 1997. december 31-ig kötendő hitelszerződésekre vonatkozó, 378 millió USA-dollárig (USD) terjedő új hitelgaranciák;

– a társaság adósságának 427 milliárd görög drachmával (GRD) való csökkentése;

– a társaság 64 milliárd GRD összegű adósságának tőkévé alakítása;

– 54 milliárd GRD tőkeinjekció három részletben, 19, 23, illetve 12 milliárd GRD 1995-ben, 1996-ban, illetve 1997-ben.

2 Ezen öt támogatási intézkedés közül az utolsó négy az OA 1994-től 1997-ig terjedő időszakra vonatkozó, a Bizottsághoz előzetesen bejelentett tőkeemelési és szerkezetátalakítási tervének részét képezte.

3 Az 1994-es határozat 1. cikke azonban a szóban forgó öt támogatás összeegyeztethetőségét a Görög Köztársaság által vállalt 21 kötelezettség betartásától tette függővé annak biztosítása érdekében, hogy az említett támogatások ne érintsék a kereskedelmet a közös érdekkel ellentétes mértékben. Ezek közül néhány, az OA-t és annak Olympic Aviation nevű leányvállalatát is érintő kötelezettségvállalás értelmében a Görög Köztársaság különösen a következőkre volt köteles:

„a) […] 1994. december 31. előtt hatályon kívül helyezni a 96/75. sz. görög törvény 6. cikkét, amely [lehetővé tette] a görög állam számára az OA által kötött hitelszerződésekre való garancianyújtást;

b) […] a jövőben a részvényesi jogállásának szigorú keretein túllépve tartózkodni az OA vezetésébe való beavatkozástól;

c) […] 1994. december 31. előtt a görög általános jogi vállalkozásokéhoz hasonló részvénytársasági adózási jogállást nyújtani az OA számára, azonban mentesíteni

az OA-t a társaságnak a Bizottsághoz benyújtott tőkeemelési és szerkezetátalakítási tervében előirányzott, a vállalkozás tőkeemelését célzó műveletek után fizetendő esetleges adók alól;

[…]

e) […] a közösségi joggal összhangban tartózkodni az OA részére történő bármilyen formában történő támogatásnyújtástól;

f) […] haladéktalanul elfogadni a terv bérezési, szociális és pénzügyi szempontból való hatékony végrehajtásához szükséges jogszabályokat;

[…]

h) […] egyrészről az 1996 januárjára és 1997 januárjára előirányzott egyes tőkeemelési részletek kifizetése előtt legalább négy héttel évente jelentést benyújtani a Bizottsághoz a terv végrehajtásáról annak érdekében, hogy a Bizottság észrevételeket tehessen, másrészről négy héttel elhalasztani e részletek kifizetésének határidejét, amennyiben a Bizottság a kérdéses jelentést független tanácsadó értékelésének veti alá;

i) […] tartózkodni az 1995-re, 1996-ra és 1997-re előirányzott tőkeemelések végrehajtásától, amennyiben a tervnek az [1994-es határozat] IV. fejezetében kifejtett céljait a megelőző években nem [érik el];

[…]

p) biztosítani, hogy az OA az 1994-től 1997-ig terjedő időszakban ne tanúsítson árdiktáló magatartást (price leader) az Athén–Stockholm és az Athén–London közötti menetrend szerinti járatok vonatkozásában;

[…]

s) biztosít[ani], hogy a terv teljes időszaka alatt az OA által az Európai Gazdasági Térségben üzemeltetett menetrend szerinti járatokon kínált helyek száma – a Görögország szárazföldi területe és a [görög] szigetek közötti járatok kivételével – ne haladja meg az OA által az Európai Gazdasági Térség e piacán az 1993-as év során kínált helyek számát (3 518 778 hely), figyelembe véve azonban a szóban forgó piac növekedésével arányos esetleges növekedést;

t) [biztosítani], hogy az OA részére nyújtott fennálló hitelgaranciák, valamint a tervben 378 millió [USD] összegben kifejezetten előirányzott, 1997. december 31. előtt nyújtandó új hitelgaranciák megfeleljenek a Bizottság által a tagállamoknak 1989. április 5-én küldött levélben foglalt feltételeknek;

[…]”

4 1995-ben az OA megkapta az 1994-es határozatban előírt, 13 milliárd GRD összegű első tőkerészletet.

II – *Az 1998-as határozat*

5 1996-ban a Bizottság, mivel úgy ítélte meg, hogy a Görög Köztársaság nem tartott be néhány, az 1994-es határozat 1. cikkében előírt kötelezettségvállalást, és mivel kételyei voltak az új és be nem jelentett támogatásoknak az EK 87. cikkel való összeegyeztethetőségével kapcsolatban is, megindította az EK 88. cikk (2) bekezdése szerinti eljárást. 1998 júliusában a Görög Köztársaság átdolgozott szerkezetátalakítási tervet juttatott el a Bizottsághoz. Az OA részére nyújtott jogellenes támogatások figyelembevétele érdekében ezen átdolgozott terv az 1994-es határozatban előírt, még meg nem fizetett második és harmadik tőkerészlet összegének csökkentéséről rendelkezett.

6 Ezen eljárás a Görögország által az OA részére nyújtott támogatásokról szóló, 1998. augusztus 14-i 1999/332/EK bizottsági határozat (HL L 1999. L 128., 1. o., a továbbiakban: 1998-as határozat) elfogadásához vezetett, amelyben a Bizottság a fent említett átdolgozott tervet elfogadta. E határozat 1. cikkének (1) bekezdésében a Bizottság a közös piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánította a hitelgaranciákat, valamint az adósság csökkentését és tőkévé alakítását, amelyeket 1994-ben hagyott jóvá, és az új repülőgépek vásárlására 2000. december 31. előtt kötendő hitelszerződésekre vonatkozó új hitelgaranciákat. Az 1994-es határozatban előírt, 54 milliárd GRD összegű tőkeinjekciót 40,8 milliárd GRD teljes összegű tőkeinjekcióra csökkentette, amelyet 1995-ben, 1998-ban, illetve 1999-ben 19, 14, illetve 7,8 milliárd GRD összegű három részletben kellett nyújtani.

7 E támogatások nyújtását az 1998-tól 2002-ig terjedő időszakra vonatkozó, átdolgozott szerkezetátalakítási tervvel (a továbbiakban: 1998-as szerkezetátalakítási terv) kötötték össze, és az 1998-as határozat 1. cikkének (1) bekezdése értelmében a következő kötelezettségvállalásoknak a Görög Köztársaság általi betartásától tették függővé:

„a) […] betart[ja] az 1994-es határozat 1. cikkében foglalt, [fent említett] [21] kötelezettségvállalást;

b) […] biztosít[ja], hogy az OA az 1998-tól 2002-ig terjedő időszakban nem tanúsít árdiktáló magatartást (price leader) az Athén–Stockholm és az Athén–London közötti menetrend szerinti járatok vonatkozásában;

c) […] biztosít[ja], hogy 2002. december 31-ig bezárólag az OA által az [Európai Gazdasági Térségben] üzemeltetett menetrend szerinti járatokon kínált helyek száma – ideértve a külön- és szezonális járatokat, valamint a Görögország szárazföldi területe és a [görög] szigetek közötti járatokat is – nem haladja meg az OA által az [Európai Gazdasági Térség] e piacán 1997-ben kínált helyek számát (7 792 243 hely), figyelembe véve azonban a szóban forgó piac növekedésével arányos esetleges növekedést;

d) […] biztosít[ja], hogy 1998. december 1-jére az OA teljesen működőképes és megfelelő informatikai irányítási rendszert vezet be, [és] 1998. december 1-jéig erről jelentést tesz a Bizottságnak.”

8 Az 1998-as határozat 1. cikkének (2) bekezdése értelmében a 7,8 milliárd GRD (körülbelül 22,9 millió euró) összegű első részlet kifizetését a támogatások közös piaccal való összeegyeztethetőségének és az 1998-as szerkezetátalakítási terv hatékony végrehajtásának biztosítása érdekében előírt összes feltétel betartásától, valamint – különösen a költség- és a termelékenységi mutatókat illetően – a várt eredmények megvalósulásától tették függővé. Az 1999. június 15-re előirányzott ezen utolsó részlet kifizetését megelőző legalább tíz héttel és 1999. október, valamint 2000. március és október végén a Görög Köztársaságnak jelentést kellett benyújtania a Bizottsághoz a támogatás összeegyeztethetőségének és az 1998-as szerkezetátalakítási terv végrehajtásának biztosítása érdekében előírt összes feltétel betartásáról, valamint a várt eredmények megvalósulásáról.

III – *Az OA fejlődése az 1998-as határozatot követően*

9 1998 szeptemberében a Görög Köztársaság kifizette az OA-nak az 1998-as határozatban előírt második, 14 milliárd GRD (körülbelül 41 millió euró) összegű tőkerészletet, és biztosította számára az engedélyezett hitelgaranciák egy részét.

10 1999. május 7-i levelében a Görög Köztársaság jelentést nyújtott be a Bizottsághoz az 1998-as szerkezetátalakítási terv végrehajtásáról. 1999. május 12-i és 19-i levelében a Bizottság bizonyos információkat kért a görög hatóságoktól. Utóbbiak 1999 júniusában memorandummal egészítették ki az említett jelentést. E jelentést az 1998-as határozat rendelkezéseinek megfelelően (az említett határozat 1. cikke és az 1994-es határozat 1. cikkének h) pontjában említett kötelezettségvállalás) független tanácsadó (Deloitte & Touche) vizsgálta meg.

11 A Bizottság 1999. július 27-i levelében megküldte a görög hatóságoknak a Deloitte & Touche 1999. július 21-i jelentésében részletesen kifejtett, az 1998-as szerkezetátalakítási terv végrehajtására vonatkozó állítólagos kötelezettségszegések elemzését. E levélben a Bizottság felhívta a görög kormányt különösen arra, hogy nyújtsa be az OA naprakész szerkezetátalakítási tervét annak érdekében, hogy a Bizottság azt megvizsgálhassa a 22,9 millió euró összegű harmadik és utolsó tőkerészlet-injekcióra vonatkozó feltételek tekintetében. A Bizottsághoz 1999. augusztus 26-án megküldött válaszában a Görög Köztársaság elismerte, hogy a szerkezetátalakítási tervet át kell dolgozni a várt eredmények elérése és annak lehetővé tétele érdekében, hogy a Bizottság kedvező határozatot hozhasson az utolsó részlet engedélyezésére.

12 1999. július 7-i levelükben a görög hatóságok arról tájékoztatták a Bizottságot, hogy nemzetközi nyílt ajánlati felhívást követően egy, a nemzetközi vállalkozásvezetésben tapasztalt társaságot kívánnak megbízni az OA vezetésével. A szerződést a Speedwing tanácsadó társaság, a British Airways leányvállalata részére ítélték oda. A szerződés arról is rendelkezett, hogy a British Airways a vállalkozás vezetéséről szóló szerződés aláírásától számított egyéves határidőn belül megszerezheti az OA részvényeinek 20%-át.

13 A Speedwing új igazgatási csoportja és a Bizottság tisztviselői között 1999. augusztus 3-án Brüsszelben tartott találkozót követően a görög hatóságok 1999. november 18-i levelükben benyújtották a Speedwing által készített átdolgozott szerkezetátalakítási tervet (a továbbiakban: Speedwing-terv). Az iratokból kitűnik, hogy ezen, a 2000-től 2004-ig terjedő időszakra vonatkozó átdolgozott tervet egy vállalkozási terv is kísérte. A Speedwing-tervet anélkül hajtották végre, hogy bevárták volna a Bizottság vizsgálatának befejezését. Az e tervre vonatkozó első jelentésében a Deloitte & Touche társaság bizonyos szempontok tekintetében aggodalmát fejezte ki. Az ezen terv, valamint az 1998-ban és 1999 elején végrehajtott 1998-as terv közötti fő különbség a bevételek növelésére helyezett hangsúlyban és a társaság tevékenységeinek bővítésében állt.

14 2000. március 20-i levelében a Bizottság megküldte a görög hatóságok részére a Deloitte & Touche-nak a Speedwing-tervre vonatkozó, 2000. márciusi végleges jelentését, amely megerősítette a kezdeti aggodalmakat. A Speedwing vitatta e jelentés következtetéseit, és 2000 közepén visszavonult az OA vezetéséből. A Bizottságnak küldött 2000. augusztus 29-i levelükben a görög hatóságok megerősítették, hogy 1999-re vonatkozóan – hitelesített beszámoló formájában – nem állnak az OA rendelkezésére hivatalos eredmények, és kötelezték magukat, hogy az utolsó tőkerészletet nem fizetik ki. A Görög Köztársaság arra kérte a Bizottságot, hogy e tárgyban ne hozzon határozatot.

15 2000 őszén az OA a Price WaterhouseCoopers tanácsadó társaságot bízta meg a nem hitelesített előzetes konszolidált beszámolóra vonatkozó összefoglaló jelentés 1999. december 31-ig való elkészítésével, hogy megbízható alapja legyen a későbbi szerkezetátalakításához. A görög hatóságok az OA privatizációja érdekében a Crédit Suisse First Bostont nevezték ki pénzügyi tanácsadónak.

IV – *A 2000-es határozat*

16 2000. július 17-i levelében a Görög Köztársaság tájékoztatta a Bizottságot, hogy a fennmaradó engedélyezett támogatást – az OA-nak az ellinikói repülőtérről a Spatában lévő új athéni repülőtérre való költözésével kapcsolatos beruházások érdekében – 2000 vége előtt megkötendő új hitelgaranciákra kívánja felhasználni, és az esedékesség idejét 2001. március 31-ig meg kívánja hosszabbítani. Ez ideig a görög állam négy Airbus 340 megvásárlására 201,6 millió USD összegben nyújtott hitelgaranciákat.

17 2000. október 4-én a Bizottság úgy határozott, hogy nem emel kifogást e tervvel szemben, és ilyen értelemben módosította az 1998-as határozat 1. cikkének (1) bekezdését. Következésképpen az 1998-as határozatban jóváhagyott, 378 millió USD összegű új hitelgaranciákat 2001. március 31-ig lehetett nyújtani új repülőgépek vásárlására és az OA-nak a spatai új repülőtérre való költözéséhez szükséges beruházásokra.

V – *A HACA panaszai és a hivatalos vizsgálati eljárás*

18 2000. október 12-én a Görög Légifuvarozók Szövetsége (a továbbiakban: HACA) panaszt nyújtott be azt állítva, hogy a görög állam az 1994-es és az 1998-as határozatban foglaltakkal ellentétben továbbra is különböző támogatásokat nyújt az OA részére. A görög hatóságok 2001. február 19-i levelükben megtették az e panaszra vonatkozó észrevételeiket. 2001. július 24-én a HACA kiegészítő panaszt nyújtott be, amelyre a görög hatóságok a 2001. október 25-i, november 7-i és december 11-i levelükben válaszoltak.

19 E panaszokat követően a Bizottság 2002. március 6-i határozatával (HL C 98., 8. o.) megindította az EK 88. cikk (2) bekezdése szerinti eljárást, azzal az indokkal, hogy a szerkezetátalakítási tervet nem alkalmazták, és bizonyos, az 1998-as határozat által előírt feltételeket nem tartottak be. Ezenkívül a Bizottság e határozatban felszólította a Görög Köztársaságot, hogy adjon információt a Bizottságnak az [EK 88. cikk] alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 1999. március 22-i 659/1999/EK tanácsi rendelet (HL L 83., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 339. o.) 10. cikke alapján.

20 A Görög Köztársaság a 2002. április 11-i levelében küldte meg válaszait a Bizottságnak.

21 2002. augusztus 9-én a Bizottság másodszor is felszólítást intézett a Görög Köztársasághoz az információ adása érdekében. A görög hatóságok 2002. szeptember 30-i levelükben válaszoltak.

22 2002 novemberében a görög hatóságok két, a Deloitte & Touche által készített jelentést küldtek a Bizottságnak: a „Report on the Limited Review of Olympic Airways' Performance as Compared to its 2002 Financial Plan (July 2002)" (Az [OA] teljesítményeinek a 2002-es pénzügyi tervéhez viszonyított korlátozott vizsgálatáról szóló jelentést [2002. július]) és az OA-ról szóló, „Restructuring and Privatisation (november 5th, 2002)" (Szerkezetátalakítás és privatizáció [2002. november 5.]) című jelentést.

VI – *Megtámadott határozat*

23 2002. december 11-én a Bizottság elfogadta a Görögország által az OA részére nyújtott támogatásról szóló 2003/372/EK határozatot (HL 2003. L 132., 1. o., a továbbiakban: megtámadott határozat). A Bizottság e határozatban megállapítja, hogy az 1998-as szerkezetátalakítási terv céljainak többségét nem érték el, az 1998-as határozat feltételeit nem tartották be teljes egészében, és a szerkezetátalakítási támogatást így visszaélésszerűen használták fel.

24 A Bizottság ezenkívül utal be nem jelentett új támogatások létezésére, amelyek lényegében abból állnak, hogy a görög állam tűri a társadalombiztosítási járulékok, az üzemanyagok és a pótalkatrészek utáni hozzáadottérték-adó (HÉA), a repülőtéri

illetékek és bérleti díjak, valamint a görög repülőterekről való induláskor a repülőjegyek után kivetett adó, az ún. „spatosimo" meg nem fizetését, illetve a fizetési határidő elhalasztását. A Bizottság ezeket a közös piaccal összeegyeztethetetlen jogellenes támogatásoknak tekinti. Úgy érvel, hogy e támogatások nyújtása figyelmen kívül hagyja a görög állam kötelezettségvállalását, miszerint az OA részére többé nem nyújt támogatást, és sérti az egyszeri támogatás elvét. Ezenkívül az OA, noha nem tartja be az 1998-as szerkezetátalakítási tervet, nem rendelkezik alternatív tervvel, amely alapján a Bizottság arra tudna következtetni, hogy a társaság közép- és hosszú távon újra visszanyerte az életképességét.

25 A Bizottság előírja az összeegyeztethetetlennek nyilvánított támogatások visszatéríttetését. A szerkezetátalakítási támogatásokat tekintve azonban úgy véli ((229) preambulumbekezdés):

„[N]em zárható ki annak lehetősége, hogy a Bizottság 1998-as kedvező határozata azt a reményt keltette, hogy az 1994-es támogatási intézkedési »csomag« nem jelent problémát. Következésképpen a jelen ügy igen különleges körülményei fényében nem szükséges elrendelni az 1998. augusztus 14. előtt nyújtott támogatások visszatéríttetését."

26 A megtámadott határozat rendelkező része a következőképpen szól:

„1. cikk

A szerkezetátalakítási támogatás, amelyet Görögország az [OA] számára a következő formában nyújtott:

a) a társaság számára az […] 96/75. sz. görög törvény 6. cikke alapján 1994. október 7-ig engedélyezett hitelgaranciák;

b) új repülőgépek vásárlása és az [OA-nak] az új spatai repülőtérre való költözéséhez szükséges beruházások érdekében 2001. március 31-ig kötendő hitelszerződésekre vonatkozó, 378 millió [USD-ig] terjedő új hitelgaranciák;

c) az OA adósságának 427 milliárd [GRD-vel] történő csökkentése;

d) a társaság 64 milliárd [GRD] összegű adósságának tőkévé alakítása;

e) 54 milliárd [GRD] tőkeinjekció 40,8 milliárd [GRD-re] csökkentve, három részletben, 19, 14, illetve 7,8 milliárd [GRD] 1995-ben, 1998-ban, illetve 1999-ben,

az [EK] 87. cikk (1) bekezdése alapján a közös piaccal összeegyeztethetetlennek minősül, tekintettel arra, hogy az eredeti támogatás nyújtásának következő feltételei már nem teljesülnek:

a) az [1998-as] szerkezetátalakítási terv hatékony végrehajtása a társaság hosszú távú életképességének elérése céljából;

b) a támogatás jóváhagyását kísérő 24 különleges kötelezettségvállalás betartása, és

c) a szerkezetátalakítási támogatások végrehajtásának rendszeres figyelemmel kísérése.

2. cikk

A Görögország által a társadalombiztosítási járulékok, az Olympic Aviation által az üzemanyag és a pótalkatrészek után fizetendő HÉA, a különböző repülőterek számára járó bérleti díjak, a spatai és más repülőterek számára járó repülőtéri illetékek, valamint az ún. »spatosimo« adó tartós nem fizetésének eltűrése formájában nyújtott állami támogatás összeegyeztethetetlen a közös piaccal.

3. cikk

(1) Görögország intézkedéseket fogad el az 1. cikkben említett 14 milliárd [GRD] (41 millió euró) összegű, a Szerződéssel összeegyeztethetetlen támogatásnak, valamint a 2. cikkben említett, jogellenes módon nyújtott támogatásnak a kedvezményezett társaságtól való visszatéríttetésére.

(2) A támogatás visszatéríttetését haladéktalanul végre kell hajtani a nemzeti jogszabályokban előírt eljárásoknak megfelelően, amennyiben azok lehetővé teszik a határozat azonnali és hatékony végrehajtását. A visszatéríttetendő összegek magukban foglalják a támogatás nyújtásától annak tényleges visszatérítéséig járó kamatokat. A kamatokat a regionális támogatások nettó támogatástartalmának kiszámítására használt referencia-kamatláb alapján kell kiszámítani.

4. cikk

Görögország a jelen határozatról való értesítés időpontjától számított két hónapos határidőn belül tájékoztatja a Bizottságot az annak alapján elfogadott intézkedésekről.

[…]”

Eljárás és a felek kérelmei

27 A felperes az Elsőfokú Bíróság Hivatalához 2003. február 24-én benyújtott keresetlevelével előterjesztette a jelen keresetet.

28 A felperes kéri, hogy az Elsőfokú Bíróság:

– teljesen vagy részlegesen semmisítse meg a megtámadott határozatot;

– a Bizottságot kötelezze a költségek viselésére;

– rendelje el az általa szükségesnek ítélt valamennyi pervezető intézkedést vagy bizonyításfelvételt;

– rendelje el az általa megfelelőnek ítélt bármely más intézkedést.

29 A Bizottság azt kéri, hogy az Elsőfokú Bíróság:

– a keresetet mint megalapozatlant utasítsa el;

– a felperest kötelezze a költségek viselésére.

30 Az előadó bíró jelentése alapján az Elsőfokú Bíróság (kibővített második tanács) úgy döntött, hogy előzetes bizonyításfelvétel elrendelése nélkül nyitja meg a szóbeli szakaszt.

31 Az Elsőfokú Bíróság a 2006. november 29-i tárgyaláson meghallgatta a felek szóbeli előadásait és az Elsőfokú Bíróság kérdéseire adott válaszaikat.

A jogkérdésről

32 A felperes vitatja a megtámadott határozatot, amennyiben az megállapítja egyrészről az 1998-as határozatban engedélyezett szerkezetátalakítási támogatás, másrészről pedig az állítólagos új támogatások közös piaccal való összeegyeztethetetlenségét, és elrendeli azok visszatéríttetését.

33 A kereset két részének, valamint a hatáskörrel való visszaélésre alapított – e mindkét részre vonatkozó – jogalap egymást követő megvizsgálása előtt az Elsőfokú Bíróság célszerűnek tartja először is azon jogi keret előzetes pontosítását, amelybe a felperesnek a bizonyítási teher megfordulására, valamint az eljárási szabályok és a meghallgatáshoz való jog megsértésére vonatkozó kifogásai illeszkednek, másodszor pedig a felperes meghallgatáshoz való jogának megsértésére alapított jogalap előzetes megvizsgálását.

I – *A bizonyítási teherre, a felek eljárási kötelezettségeire és a meghallgatáshoz való jog megsértésére alapított kifogásokra vonatkozó előzetes észrevételek*

34 A felperes helyesen érvel úgy, hogy főszabály szerint a Bizottságnak kellett a megtámadott határozatban bizonyítania mind a szerkezetátalakítási támogatás visszaélésszerű felhasználását, mind pedig az új támogatások nyújtását. Az EK 88. cikk (2) és (3) bekezdésének rendelkezéseiből ugyanis az következik, hogy ennek bizonyítása hiányában a létező támogatásra kiterjed a korábbi jóváhagyó határozat, és a szóban forgó új intézkedések nem tekinthetők az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében állami támogatásoknak (lásd a valamely korábban jóváhagyott támogatás visszaélésszerű felhasználásával kapcsolatos bizonyítási teher vonatkozásában az Elsőfokú Bíróság T-111/01. és T-133/01. sz., Saxonia Edelmetalle és Zemag kontra Bizottság egyesített ügyekben 2005. május 11-én hozott ítéletének [EBHT 2005., II-1579. o.] 86. pontját, valamint az új támogatás nyújtásával kapcsolatos bizonyítási teher vonatkozásában a Bíróság C-324/90. és C-342/90. sz., Németország és Pleuger Worthington kontra Bizottság egyesített ügyekben 1994. április 13-án hozott ítéletének [EBHT 1994., I-1173. o.] 23. pontját). Ugyanakkor a támogatás közös piaccal való összeegyeztethetőségére vonatkozó bizonyítási teher – az EK 87. cikk (1) bekezdésének rendelkezéseitől eltérően – főszabály szerint az érintett tagállamra hárul, amelynek bizonyítania kell ezen eltérés feltételeinek teljesülését.

35 Hangsúlyozni kell azonban, hogy a bizonyítási teher e megoszlása attól függ, hogy a Bizottság, illetve az érintett tagállam betartja-e eljárási kötelezettségeit ezen

intézmény arra vonatkozó hatáskörének gyakorlása keretében, hogy a tagállam valamennyi szükséges információt a rendelkezésére bocsássa.

36 Közelebbről az ítélkezési gyakorlatból kitűnik, hogy az új vagy módosított támogatásoknak a Szerződés szabályaitól való eltérést megengedő jóváhagyásának megszerzése érdekében az érintett tagállam feladata, hogy az EK 10. cikkből eredő, a Bizottsággal való együttműködési kötelezettsége értelmében valamennyi olyan adatot a rendelkezésére bocsásson, amely lehetővé teszi ezen intézmény számára az eltérés feltételei teljesülésének ellenőrzését (a Bíróság C-364/90. sz., Olaszország kontra Bizottság ügyben 1993. április 28-án hozott ítéletének [EBHT 1993., I-2097. o.] 20. pontja, az Elsőfokú Bíróság T-171/02. sz., Regione autonoma della Sardegna kontra Bizottság ügyben 2005. június 15-én hozott ítéletének [EBHT 2005., II-2123. o.] 129. pontja és a T-17/03. sz., Schmitz-Gotha Fahrzeugwerke kontra Bizottság ügyben 2006. április 6-án hozott ítéletének [EBHT 2006., II-1139. o.] 48. pontja). Továbbá a Bizottság akkor jogosult a rendelkezésére álló információk alapján határozatot hozni, ha a tagállam az együttműködési kötelezettségét megsértve nem bocsátja rendelkezésére azon információkat, amelyeket vagy az új, illetve módosított támogatás minősítésének vagy közös piaccal való összeegyeztethetőségének megvizsgálása, vagy pedig a korábban jóváhagyott támogatás szabályszerű felhasználásának ellenőrzése érdekében kért. Ugyanakkor az ilyen határozat elfogadását megelőzően a Bizottságnak fel kell szólítania a tagállamot, hogy az általa meghatározott határidőn belül bocsássa rendelkezésére az ellenőrzési jogkörének gyakorlásához szükséges valamennyi dokumentumot és információt. A Bizottság csak akkor rendelkezik hatáskörrel arra, hogy az eljárást befejezze, és a rendelkezésre álló adatok alapján elfogadja – az esettől függően – a támogatás fennállására és közös piaccal való összeegyeztethetőségére vonatkozó határozatot (a Bíróság C-301/87. sz., Franciaország kontra Bizottság, ún. „Boussac”-ügyben 1990. február 14-én hozott ítéletének [EBHT 1990., I-307. o.] 22. pontja, valamint a fenti 34. pontban hivatkozott Németország és Pleuger Worthington kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítéletének 26. pontja) vagy a korábban jóváhagyott támogatás felhasználásának szabályszerűségét megállapító határozatot (a fenti 34. pontban hivatkozott Saxonia Edelmetalle és Zemag kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 93. pontja és a T-318/00. sz. ügyben hozott ítélet [EBHT 2000., II-4179. o.] 73. pontja), ha a tagállam a Bizottság felszólítása ellenére nem bocsátja rendelkezésére a kért információkat.

37 Ezen eljárási kötelezettségek azért terhelik az érintett tagállamot és a Bizottságot, hogy az utóbbi megfelelően világos és pontos információk alapján gyakorolhassa ellenőrzési jogkörét, teljes mértékben biztosítva az érintett tagállam meghallgatáshoz

való jogának tiszteletben tartását. Emlékeztetni kell ugyanis arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a védelemhez való jog minden olyan eljárásban való tiszteletben tartása, amelyet valamely személlyel szemben indítottak, és amely e személyt elmarasztaló aktus meghozatalához vezethet, a közösségi jog egyik alapelvét jelenti, és ezt a jogot külön szabályozás hiányában is biztosítani kell (a Bíróság C-48/90. és C-66/90. sz., Hollandia és PTT Nederland kontra Bizottság egyesített ügyekben 1992. február 12-én hozott ítéletének [EBHT 1992., I-565. o.] 44. pontja; lásd még az Elsőfokú Bíróság T-228/99. és T-233/99. sz., Westdeutsche Landesbank Girozentrale és Land Nordrhein-Westfalen kontra Bizottság egyesített ügyekben 2003. március 6-án hozott ítéletének [EBHT 2003., II-435. o.] 121. pontját).

38 A jelen ügyben a fent említett eljárási kötelezettségeket átveszi és konkretizálja a 659/1999 rendelet 2. cikkének (2) bekezdése, 5. cikkének (1) és (2) bekezdése, 10. cikke, 13. cikkének (1) bekezdése és 16. cikke.

39 A jelen ügyben a felperes lényegében azt rója fel a Bizottságnak, hogy nem határozta meg és nem kérte azon alapvető bizonyítékokat, amelyek eloszlathatták volna a szóban forgó intézkedések minősítésével vagy a támogatásoknak a Szerződéssel való összeegyeztethetőségével kapcsolatos kételyeit. Az alperes intézmény így megfordította a bizonyítási terhet, és figyelmen kívül hagyta a Görög Köztársaság meghallgatáshoz való jogát. A jog megsértése közvetlenül befolyásolta az eljárás eredményét (a Bíróság fenti 36. pontban hivatkozott Boussac-ügyben hozott ítéletének 31. pontja és a C-142/87. sz., Belgium kontra Bizottság, ún. „Tubemeuse"-ügyben 1990. március 21-én hozott ítéletének [EBHT 1990., I-959. o.] 48. pontja). Ezenkívül megsértette a teljes mértékben az állam tulajdonában lévő felperes meghallgatáshoz való jogát, aki pedig a Bizottság által hiányzónak tekintett alapvető bizonyítékok egyetlen lehetséges forrása volt.

40 Ezen érvelésből kitűnik, hogy a felperes az érintett tagállam meghallgatáshoz való jogának megsértésére, valamint a saját meghallgatáshoz való jogának megsértésére hivatkozva közelebbről azt kifogásolja, hogy a Bizottság nem tájékoztatta sem a Görög Köztársaságot, sem őt magát azon lényeges körülményekről, amelyek tekintetében

ezen intézménynek továbbra is kételyei voltak, valamint hogy a megtámadott határozat elfogadása előtt nem kért kiegészítő információkat e körülményekről.

41 A fent említett eljárási elvek fényében kell tehát megvizsgálni a bizonyítási teher megfordulására, valamint a Görög Köztársaság meghallgatáshoz való jogának ezzel összefüggő megsértésére alapított kifogásokat, amelyekre a felperes egymást követően hivatkozott a megtámadott határozatban a közös piaccal összeegyeztethetetlennek nyilvánított szerkezetátalakítási támogatás és az állítólagos különböző új támogatásokat illetően.

II – *A felperes meghallgatáshoz való jogának megsértésére alapított jogalapról*

42 A felperes meghallgatáshoz való jogának megsértésére alapított jogalapot illetően emlékeztetni kell először is arra, hogy az EK 88. cikk (2) bekezdése feljogosítja az érintetteket – akik közé tartoznak a szóban forgó intézkedés kedvezményezettjei is – észrevételeik megtételére. E rendelkezés értelmezése szerint az érintettek kizárólag az ügy körülményeinek megfelelő mértékű részvételi jogot szereznek a közigazgatási eljárásban (az Elsőfokú Bíróság T-371/94. és T-394/94. sz., British Airways és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 1998. június 25-én hozott ítéletének [EBHT 1998., II-2405. o.] 60. pontja, valamint a fenti 37. pontban hivatkozott Westdeutsche Landesbank Girozentrale és Land Nordrhein-Westfalen kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítéletének 125. pontja). Az érintettek így meghatározott eljárási jogainak tiszteletben tartása olyan lényeges eljárási szabályt jelent, amelynek megsértése maga után vonhatja a megtámadott határozat megsemmisítését. Erről van szó különösen abban az esetben, ha a hivatalos vizsgálati eljárás keretében a visszatéríttetendő támogatás kedvezményezettjei számára nem tették ténylegesen lehetővé észrevételeik megtételét, mert a Bizottság nem nevezte meg őket az eljárást megindító határozatban vagy későbbi szakaszban, és nem zárható ki, hogy e szabálytalanság hiányában az eljárás más eredményre vezethetett volna (lásd ebben az értelemben az Elsőfokú Bíróság T-34/02. sz., Le Levant 001 és társai kontra Bizottság ügyben 2006. február 22-én hozott ítéletének [EBHT 2006., II-267. o.] 82–95. és 137. pontját).

43 Amennyiben azonban az állami támogatással kapcsolatos eljárást kizárólag az érintett tagállammal szemben indítják meg, az érintettek főszabály szerint nem hivatkozhatnak az azon személyek részére biztosított védelemhez való jogra, akikkel szemben az eljárást megindították, akik igényt tarthatnak a Bizottsággal való olyan kontradiktórius vitára, mint amilyen az érintett tagállamot illeti meg (az Elsőfokú Bíróság fenti 42. pontban hivatkozott British Airways és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítéletének 60. pontja; a fenti 37. pontban hivatkozott Westdeutsche Landesbank Girozentrale és Land Nordrhein-Westfalen kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítéletének 122. és 125. pontja; a T-198/01. sz., Technische Glaswerke Ilmenau kontra Bizottság ügyben 2004. július 8-án hozott ítéletének [EBHT 2004., II-2717. o.] 192. pontja és a fenti 36. pontban hivatkozott Schmitz-Gotha Fahrzeugwerke kontra Bizottság ügyben hozott ítéletének 54. pontja).

44 A jelen ügyben meg kell állapítani, hogy a felperes nem hivatkozik semmilyen olyan különleges körülményre, amely alapján arra lehetne következtetni, hogy nem vonták be az ügy körülményeire tekintettel megfelelő mértékben a közigazgatási eljárásba. E tekintetben az érintett által előadott puszta tény, hogy ő volt a Bizottság által szükségesnek ítélt bizonyítékok egyetlen lehetséges forrása, nem indokolja, hogy ezen intézménynek információkat kellett volna kérnie tőle. Ahogyan ugyanis már kifejtésre került (lásd a fenti 36. pontot), főszabály szerint az érintett tagállamnak kell a Bizottság kérésére valamennyi szükséges információval szolgálnia. E körülmények között a felperes eljárási jogait nem érintheti sem az, hogy a Bizottság állítólag nem nevezte meg a kételyeinek eloszlatásához szükséges alapvető bizonyítékokat, sem pedig az, hogy ezen intézmény nem kért kiegészítő információkat (lásd a fenti 40. pontot). E kifogásokat ennélfogva kizárólag a felperes által szintén hivatkozott, a Görög Köztársaság meghallgatáshoz való jogának megsértésére alapított jogalap keretében kell megvizsgálni.

45 Továbbá mindenesetre meg kell állapítani, hogy a felperes az érintett tagállamon keresztül – aki az egyetlen részvényese – közvetett módon részt vehetett a közigazgatási eljárásban. Ezenkívül az iratokból kitűnik, hogy az OA vezetői az egész közigazgatási eljárás során részt vettek a Bizottság szervezeti egységei és a görög hatóságok közötti találkozókon.

46 Mindezen okokból a felperes meghallgatáshoz való jogának megsértésére alapított jogalapot mint megalapozatlant el kell utasítani.

III – *A szerkezetátalakítási támogatásról (a megtámadott határozat 1., 3. és 4. cikke)*

47 A felperes vitatja azon elemeket, amelyek alapján a Bizottság a megtámadott határozatban a létező szerkezetátalakítási támogatást a közös piaccal összeegyeztethetetlennek nyilvánította. Először is vitatja a Bizottság azon következtetéseit, amelyek szerint az 1998-as szerkezetátalakítási tervet nem hajtották végre. Azt állítja továbbá, hogy a Görög Köztársaság teljesítette az informatikai irányítási rendszer (a továbbiakban: IIR) megvalósítását illetően az 1998-as határozat 1. cikke (1) bekezdésének d) pontjában vele szemben előírt kötelezettségeket. Ezenkívül a Görög Köztársaság betartotta az 1998-as határozat 1. cikkének (2) bekezdése szerinti, az említett határozatban előírt feltételek végrehajtására vonatkozó jelentések benyújtására vonatkozó kötelezettségeit. Végül teljesítették az 1994-es határozat 1. cikkének b), c) és e) pontjában foglalt feltételeket is.

A – *A szerkezetátalakítási terv hatékony végrehajtásának a megtámadott határozatban hivatkozott hiányáról*

48 A felperes úgy véli, hogy az 1998-as szerkezetátalakítási tervet az OA hosszú távú életképességének biztosítása érdekében végrehajtották. Először is úgy érvel, hogy a Bizottságnak az e terv végrehajtására vonatkozó következtetései nem veszik

figyelembe, hogy a tervet módosították, és következésképpen ténybeli tévedéssel, nyilvánvaló mérlegelési hibával és/vagy az indokolási kötelezettség megsértésével jutottak e következtetésekre. Másodszor a Bizottság nem vizsgálta meg megfelelően azon kérdést, hogy az 1998-ban jóváhagyott támogatás az EK 87. cikk (3) bekezdésének c) pontjával összeegyeztethetőnek tekinthető-e a megtámadott határozat elfogadásakor alkalmazandó módosított szerkezetátalakítási terv alapján. E tekintetben a megtámadott határozat nyilvánvaló mérlegelési hibát tartalmaz, és megsértette az EK 87. cikk (3) bekezdésének c) pontját. Harmadszor a Bizottság nyilvánvaló mérlegelési hibát követett el arra következtetve, hogy az OA szerkezetátalakítása érdekében semmilyen intézkedést nem hoztak.

1. A szerkezetátalakítási terv módosítása figyelembevételének hiányára vonatkozó kifogásról

a) A felek érvei

49 A felperes egyrészről előadja, hogy a Bizottság ténybeli tévedést és nyilvánvaló mérlegelési hibát követett el, amikor nem vette figyelembe a felperes által sikeresen lefolytatott egységes és meghosszabbított szerkezetátalakítási eljárás keretében – a felperes szerint – ezen intézmény által jóváhagyott 1998-as szerkezetátalakítási terv módosítását. A Bizottság ugyanis ellenőrizte a szerkezetátalakítási terv 1998-as eredeti változatát illetően az OA-val szemben előírt szerkezetátalakítási kötelezettségek betartását. Márpedig a megtámadott határozat elfogadásakor a módosított terv előirányozta az Olympic Airways többségi privatizációját, költségcsökkentési intézkedéseket és a nélkülözhető eszközök értékesítését. A szerkezetátalakítási eljárás egyetlen megszakadását a 2001. szeptember 11-i események okozták. A privatizációs eljárás első szakasza már a megtámadott határozat meghozatala időpontjában befejeződött.

50 Másrészről a megtámadott határozat sérti az indokolási kötelezettséget, mivel a Bizottság nem elemezte a módosított tervet, hanem az 1998-as eredeti tervre

támaszkodott. Ennélfogva a Bizottság nem indokolta megfelelően azon következtetését, miszerint a (módosított) szerkezetátalakítási terv nem biztosította az Olympic Airways hosszú távú életképességét.

51 A fent említett jogalapok alátámasztására a felperes vitatja a Bizottságnak a megtámadott határozatban ((173) preambulumbekezdés) foglalt azon állítását, miszerint a Görög Köztársaság nem javasolta a szerkezetátalakítási terv általa szükségesnek tartott módosításait. Az állítja, hogy a közigazgatási eljárásban valamennyi érintett fél számára nyilvánvaló volt, hogy a szerkezetátalakítási tervet módosították.

52 A Bizottság már 1999-ben elfogadta, hogy a szerkezetátalakítási tervet módosítani kell. A Bizottság ugyanis ösztönözte e tervnek a Speedwing irányítása alatti módosítását, ahogyan ezt mutatják a görög kormánynak 1999. május 12-én, július 27-én és augusztus 23-án küldött levelei is. A görög kormány az 1999. május 7-i, június 23-i és július 7-i levelében előzetesen tájékoztatta a Bizottságot ezen első módosítási javaslatról. Így a rendkívül részletes Speedwing-terv volt az első módosított szerkezetátalakítási terv. A görög kormány levelével együtt 1999. november 18-án mutatták be a Bizottságnak. A Bizottság a Görög Köztársaságnak küldött 2000. március 29-i levelében elfogadta, hogy a Speedwing-tervet már alkalmazzák.

53 Mivel azonban a Bizottság nem hagyta jóvá a Speedwing-tervet, a görög kormány különösen a 2000. augusztus 29-i és szeptember 6-i levelében már 2000-ben tájékoztatta őt az OA privatizációját előirányzó második módosított szerkezetátalakítási tervről, ahogyan ezt mutatja különösen a megtámadott határozat (73) és (175) preambulumbekezdése. A privatizációs eljárásra vonatkozó részletes információkat különösen a Crédit Suisse First Boston által 2000 decemberében készített memorandumban, majd a görög kormány 2001. május 16-i levelében mutatták be a Bizottságnak.

54 A levélváltásból kitűnik, hogy a 2000-es évtől kezdve a szerkezetátalakítási terv a többségi privatizációból, költségcsökkentési intézkedésekből és a nélkülözhető eszközök értékesítéséből állt. A felperes kifejti, hogy a megtámadott határozat ((106) és (174) preambulumbekezdés) szerint a Bizottság által elfogadott költségcsökkentési intézkedések az 1998-as határozatnak megfelelően 1998-ban kezdődtek meg.

55 A Bizottság több nyilatkozata is megerősíti, hogy elismerte, hogy az 1998-as tervet az új helyzethez igazítva módosították, és hogy az OA szerkezetátalakítása szükségszerűen együtt jár a privatizációval. Az 1998-as határozat módosítását formálisan engedélyező 2000. október 4-i határozatában ugyanis a Bizottság nem adott hangot a szerkezetátalakítás előrehaladásának állásával kapcsolatos aggodalmainak, hanem ezzel szemben kifejezetten a privatizációra hivatkozott megjegyezve különösen, hogy „a [jelenlegi] vezetés az [OA] következő év elejei privatizációjára várva átmeneti".

56 Sőt, a Bizottság különösen a görög hatóságoknak küldött 2001. április 25-i levelében, valamint a Bizottság közlekedésüggyel megbízott alelnöke, Loyola de Palacio által a görög közlekedési és távközlési miniszternek küldött 2001. július 5-i levélben tudomásul vette a privatizációt célzó hatékony intézkedések elfogadását. E levél ugyanis az egyrészről a Bizottság tisztviselői és Loyola de Palacio kabinetjének tagjai, másrészről pedig a görög kormány pénzügyi és jogi tanácsadói között „az [OA] [akkor] folyamatban lévő privatizációjának témájában" 2001. május 29-én tartott találkozóra hivatkozott.

57 Továbbá az 1998-as határozatban jóváhagyott első támogatásrészlet (22,9 millió euró) kifizetésének hiánya azt mutatja, hogy a görög kormány és a Bizottság elfogadta, hogy az 1998-as szerkezetátalakítási tervet a légiközlekedési piac konjunkturális fejlődésének és az OA helyzetének figyelembevétele érdekében már 1999-ben módosították. Figyelemmel a szerkezetátalakítási terv ezen állítólagos módosítására,

illetve feladására, amely különösen a támogatás utolsó részletének ki nem fizetésében nyilvánult meg, a megtámadott határozat az 1998-as szerkezetátalakítási terv be nem tartásának megállapításával és a támogatás második részlete visszatéríttetésének elrendelésével sérti a bizalomvédelem elvét, a lényeges eljárási szabályokat és a *ne bis in idem* elvét is. A Bizottságnak ugyanis a megtámadott határozat elfogadása előtt jeleznie kellett volna, hogy a fent említett módosítást nem fogadja el. Ezenkívül a visszatéríttetendő támogatás összegének megállapításakor a Bizottságnak figyelembe kellett volna vennie a támogatás utolsó részletének ki nem fizetését.

58 A második módosított szerkezetátalakítási terv végrehajtása a 2001. szeptember 11-i események miatt megszakadt. 2002. február 1-jei levelében a görög kormány tájékoztatta a Bizottságot a légiközlekedés egészét érintő visszaesés leküzdése érdekében e módosított szerkezetátalakítási tervnek megfelelően az OA által elfogadott új intézkedésekről. Az OA többségi privatizációja, a költségcsökkentési intézkedések és a nélkülözhető eszközök értékesítése e körülmények fényében valós és megfelelő szerkezetátalakítási intézkedéseket jelentettek.

59 A jelenlegi privatizációs eljárást már 2002 februárjában sikeresen megindították, ahogyan ezt mutatja a görög kormánynak a Bizottsághoz küldött 2002. február 22-i levele. 2002-ben az OA tevékenysége ugyanis egyértelműen javult. A Görög Köztársaság különösen a Bizottság első információnyújtási rendelkezésére 2002. április 11-én adott válaszaiban, a 2002. július 16-i levelében és a Bizottság 2002. augusztus 9-i második információnyújtási rendelkezésére 2002. szeptember 30-án adott válaszaiban tájékoztatta a Bizottságot a privatizációs eljárásról és a költségcsökkentési intézkedésekről. E válaszokban megerősítette különösen az Olympic Catering leányvállalat 58%-os részesedésének értékesítését.

60 A 2002. október 16-i találkozó jegyzőkönyve bizonyítja, hogy a Bizottságot ez alkalommal ismételten tájékoztatták a helyzetről. A jegyzőkönyv kifejezetten rögzíti, hogy az 1998-as szerkezetátalakítási terv (az 1998-ban jóváhagyott formában) „már nem volt aktuális" (a „Pénzügyi és kereskedelmi bemutatás" című 2. pont utolsó bekezdése). E jegyzőkönyv (a II. melléklet (16) bekezdése) megjegyzi azt is, hogy Loyola de Palacio 2002. október 2-án és 3-án találkozott Verelisszel, a görög közlekedési és távközlési miniszterrel, és kérte az új szerkezetátalakítási terv 2002 vége előtti kidolgozását.

61 Ezenkívül a 2002. november 5-én Loyola de Palacio kabinetfőnökével közölt és a Bizottság szervezeti egységeinek 2002. november 14-én megküldött, az OA teljesítményeinek a 2002-es pénzügyi tervéhez viszonyított korlátozott vizsgálatáról szóló jelentés (2002. július) utalt arra, hogy az OA működési helyzete 2002-ben érezhetően javult. E körülmények között nem volt jelentős a járatüzemeltetési tevékenységek többségi privatizációjáról szóló, 2002 vége utáni jelentés.

62 2002. november 21-én közölték a Bizottsággal a „Restructuring & Privatisation Report on OA (5 november 2002)" (Szerkezetátalakítás és privatizáció: jelentés az OA-ról [2002. november 5.]) című részletes jelentést. E jelentés – a vállalkozás életképességét bizonyítva – az alkalmazottak számára is kiterjedően igen részletesen leírta a privatizációs javaslatot, és pénzügyi előrejelzéseket tartalmazott a 2003 és 2005 közötti járatüzemeltetési intézkedésekre vonatkozóan.

63 A görög közlekedési és távközlési miniszter 2002. december 2-i levelében tájékoztatta a Bizottság közlekedésüggyel megbízott tagját, hogy hat magánbefektető nyilvánította ki szándékát az OA részvényei többségének megszerzésére (a megtámadott határozat (9) preambulumbekezdése).

64 Ezzel összefüggésben – a Bizottság állításával ellentétben – a második módosított szerkezetátalakítási tervet a nehéz helyzetben lévő vállalkozások megmentéséhez és szerkezetátalakításához nyújtott állami támogatásokról szóló 1999-es közösségi iránymutatás (HL C 288., 2. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 322. o., a továbbiakban: iránymutatás) 32. pontjának megfelelően „kellő […] részletes[séggel]" bemutatták a Bizottságnak. Különösen a fent említett 2002. november 5-i jelentés valamennyi szükséges „adatot, feltételezést, előrejelzést, intézkedést, célkitűzést és feltételt" tartalmazta, és a címe egyértelműen jelezte, hogy szerkezetátalakítási tervről van szó. Ezenkívül a fent hivatkozott iránymutatás a 3.2.4. pontban csupán annak kijelentésére szorítkozik, hogy a tagállam „kérheti" a Bizottság hozzájárulását a szerkezetátalakítási terv módosításához. A jelen ügyben a Görög Köztársaság és a Bizottság közötti fent említett részletes levélváltás ennélfogva érvényes kérelmet jelent. Egyébként a második módosított szerkezetátalakítási tervet ugyanazon eljárás szerint mutatták be a Bizottságnak, mint amelyet a Speedwing-terv esetében követtek, és amellyel kapcsolatban a Bizottság elégedettnek tűnt.

65 A Bizottság előadja, hogy a felperes által előadott ténybeli jogalapra, miszerint a privatizációs tervet benyújtották neki és azt jóvá is hagyta, az OA vagy a görög hatóságok a közigazgatási eljárásban egyáltalán nem hivatkoztak sem kiegészítő támogatás iránti kérelemként, sem pedig az 1998-as terv helyébe lépő új szerkezetátalakítási tervként. Még a 2002. október 16-i találkozón is hangsúlyozták, hogy a Bizottság megvizsgálja az 1998-as határozatban előírt kötelezettségeknek a Görög Köztársaság általi betartását. A felperes tehát nem hivatkozhat ezen új ténybeli jogalapra (lásd *a contrario* Darmon főtanácsnok fenti 34. pontban hivatkozott Németország és Pleuger Worthington kontra Bizottság egyesített ügyekre vonatkozó indítványának [EBHT 1994., I-1175. o.] 33. és 107. pontját, az Elsőfokú Bíróság fenti 42. pontban hivatkozott British Airways és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítéletének 81. pontját, valamint a T-126/96. és T-127/96. sz., BFM és EFIM kontra Bizottság egyesített ügyekben 1998. szeptember 15-én hozott ítéletének [EBHT 1998., II-3437. o.] 88. pontját). A Bizottság érdemben vitatja, hogy az OA a módosított szerkezetátalakítási terv alapján „egységes és meghosszabbított szerkezetátalakítási eljárás" tárgyát képezte. Azt állítja, hogy a Speedwing-terv teljesen eltért egy privatizációs tervtől. Ezenkívül a Speedwing-tervvel való felhagyást követően semmilyen módosított szerkezetátalakítási tervet nem nyújtottak be hozzá, és ezen intézmény *a fortiori* nem is hagyott ilyen tervet jóvá.

66 A Bizottság úgy érvel, hogy az ítélkezési gyakorlat (a fenti 65. pontban hivatkozott BFM és EFIM kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 98–100. pontja) szerint a szerkezetátalakítási terv módosításához nem elegendő az egyszerű szándéknyilatkozat. A módosított terv Bizottság általi értékeléséhez szükség van annak formális benyújtására (adatokkal, feltételezésekkel, előrejelzésekkel, intézkedésekkel, célkitűzésekkel és feltételekkel együtt). A görög hatóságok egyébként nyilvánvalóan ismerték az alkalmazandó eljárást, mivel azt mind az 1994-es terv kiigazításakor, amelyet a Bizottság az 1998-as határozatban hagyott jóvá, mind pedig a Speedwing-terv esetében követték.

67 A jelen ügyben a felperes által hivatkozott levélváltást semmi esetre sem lehetett úgy tekinteni, hogy az megfelel a módosított szerkezetátalakítási terv feltételeinek. Különösen a „Report on the limited review of (OA) performance as compared to its 2002 financial plan" című jelentés meg nem erősített információkra és feltételezésekre, valamint olykor pontatlannak és hiányosnak bizonyult adatokra támaszkodik. Ami pedig az OA szerkezetátalakításáról és privatizációjáról szóló 2002. november 5-i jelentést illeti, az a privatizációs eljárást még „terv"-ként mutatja be, noha 2002 novemberében, vagyis az 1998-ban jóváhagyott szerkezetátalakítási terv lejárta előtt kevesebb, mint két hónappal nyújtották be a Bizottsághoz. Egyébként e két jelentés egyikét sem kifejezetten átdolgozott tervként nyújtották be.

68 Végül elkésett az az érv, miszerint a támogatás utolsó részletének ki nem fizetése azt bizonyítja, hogy az 1998-as tervet közös megegyezéssel módosították, mivel erre a közigazgatási eljárásban nem hivatkoztak. Ezenkívül az érv megalapozatlan. Egyébként pedig ellentmondásban van a görög hatóságok által 2002. november 21-én megküldött észrevételekkel, miszerint a Bizottság nem hagyta jóvá az utolsó részlet kifizetését, megakadályozva ezáltal a terv sikerességét.

69 E körülmények között, mivel az 1998-as határozatban jóváhagyott szerkezetátalakítási terv időtartama a végéhez közeledett, a Bizottságnak értékelnie kellett volna e terv végrehajtását.

b) Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

70 Az egyrészről az indokolási kötelezettség megsértésére, másrészről pedig a ténybeli tévedésre, valamint a nyilvánvaló mérlegelési hibára alapított jogalapok elemzése előtt meg kell vizsgálni a Bizottság által a felperesnek a szerkezetátalakítási terv módosítására vonatkozó érvelésével szemben felhozott elfogadhatatlansági kifogást.

A Bizottság által felhozott elfogadhatatlansági kifogásról

71 A Bizottság előadja, hogy elfogadhatatlan a felperesnek az 1998-as szerkezetátalakítási tervet módosító privatizációs terv állítólagos benyújtására alapított érvelése, mivel azt a közigazgatási eljárásban nem adták elő.

72 Az Elsőfokú Bíróság emlékeztet arra, hogy az EK 230. cikk értelmében a megsemmisítés iránti kereset keretében a közösségi jogi aktus jogszerűségét az aktus elfogadásának időpontjában érvényes jogi és ténybeli körülmények alapján kell értékelni. Közelebbről a Bizottság által kidolgozott összetett értékeléseket kizárólag az értékelés időpontjában a Bizottság rendelkezésére álló adatok alapján kell vizsgálni (az Elsőfokú Bíróság fenti 42. pontban hivatkozott British Airways és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítéletének 81. pontja és a T-349/03. sz., Corsica Ferries France kontra Bizottság ügyben 2005. június 15-én hozott ítéletének [EBHT 2005., II-2197. o.] 142. pontja).

73 Ebből következik, hogy valamely felperes főszabály szerint nem hivatkozhat olyan ténybeli érvekre, amelyek a Bizottság számára ismeretlenek, és amelyekről nem tájékoztatta a Bizottságot a vizsgálati eljárás során. Ezzel szemben nincs akadálya annak, hogy az érdekelt fél a végső határozat ellen olyan jogalapra hivatkozzon, amelyet nem terjesztett elő a közigazgatási eljárás során (az Elsőfokú Bíróság T-110/97. sz., Kneissl Dachstein kontra Bizottság ügyben 1999. október 6-án hozott ítéletének [EBHT 1999., II-2881. o.] 102. pontja, valamint a fenti 34. pontban hivatkozott Saxonia Edelmetalle és Zemag kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítéletének 68. pontja).

74 A jelen ügyben a Bizottság nem vitatja, hogy a közigazgatási eljárásban a tudomására hozták az OA privatizációjának kérdését, amelyet különösen a görög hatóságokkal folytatott levélváltásában és bizonyos, az e hatóságok által vele közölt jelentésekben is vizsgáltak, amelyekre a felperes az ezen intézmény által jóváhagyott módosított szerkezetátalakítási terv létezésére vonatkozó jogalapját alapítja.

75 Márpedig az a kérdés, hogy az 1998-as szerkezetátalakítási tervet módosító privatizációs tervet a Bizottság általi jóváhagyás céljából az alkalmazandó eljárási szabályoknak megfelelően nyújtották-e be a Bizottsághoz, a fent említett azon ténybeli elemeken alapuló jogi értékelés tárgyát képezi, amelyeket vitathatatlanul közöltek a Bizottsággal.

76 Ennélfogva a jogalapot és nem a pusztán ténybeli érvelést illetően a felperes hivatkozhat az 1998-as szerkezetátalakítási terv helyébe lépő privatizációs terv állítólagos létezésére, függetlenül attól, hogy e jogalapra a közigazgatási eljárásban hivatkozott-e, vagy sem.

77 Ugyanezen okokból el kell utasítani a Bizottság által a felperes azon jogi érvével szemben felhozott elfogadhatatlansági kifogást is, miszerint az 1998-as határozatban jóváhagyott utolsó támogatási részlet kifizetésének hiánya azt bizonyítja, hogy az 1998-as szerkezetátalakítási tervet a Bizottsággal egyetértésben módosították.

Az indokolási kötelezettség megsértésére alapított jogalapról

78 Először is értékelni kell a felperesnek az indokolási kötelezettség megsértésére vonatkozó érvelésének terjedelmét.

79 Az Elsőfokú Bíróság e tekintetben emlékeztet arra, hogy az indokolási kötelezettség olyan lényeges eljárási szabály, amelyet meg kell különböztetni az indokolás megalapozottságának kérdésétől, amely a vitatott aktus érdemi jogszerűségére vonatkozik. Az ezen aktus megalapozottságának vitatását célzó kifogások és érvek ennélfogva az indokolás hiányára vagy elégtelenségére alapított jogalap keretében hatástalanok. Az EK 253. cikk által megkövetelt indokolást a szóban forgó aktus természetéhez kell igazítani, és ebből az indokolásból világosan és egyértelműen ki kell tűnnie az intézmény – mint az aktus kibocsátója – érvelésének oly módon, hogy az az érintettek számára lehetővé tegye a meghozott intézkedés indokainak megismerését, a hatáskörrel rendelkező bíróság számára pedig a felülvizsgálat gyakorlását (a Bíróság C-17/99. sz., Franciaország kontra Bizottság ügyben 2001. március 22-én hozott ítéletének [EBHT 2001., I-2481. o.] 35–38. pontja; a fenti 72. pontban hivatkozott Corsica Ferries France kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 52. és 59. pontja, valamint a fenti 36. pontban hivatkozott Schmitz-Gotha Fahrzeugwerke kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 70. és 71. pontja).

80 Továbbá az állandó ítélkezési gyakorlat szerint azt a kérdést, hogy a határozat indokolása megfelel-e az EK 253. cikkben szereplő követelményeknek, nemcsak a megfogalmazása, hanem összefüggései, valamint az adott területet szabályozó jogszabályok összessége tekintetében is kell mérlegelni (a fenti 42. pontban hivatkozott British Airways és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 94. pontja és a fenti 36. pontban hivatkozott Freistaat Thüringen kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 202. pontja).

81 A jelen ügyben a felperes lényegében azt rója fel a Bizottságnak, hogy a módosított szerkezetátalakítási terv tekintetében az OA életképességének hiányát illetően nem indokolta a megtámadott határozatot.

82 Igaz, hogy a megtámadott határozatban a Bizottság az 1998-as határozatban előírt tervhez képest ellenőrizte a szerkezetátalakítási terv hatékony végrehajtását. Mindazonáltal e határozat (173) preambulumbekezdésében e megközelítést azzal indokolta, hogy a görög állam, aki az OA egyedüli részvényese, a Speedwing-terv Bizottság általi elutasítását követően szerinte nem nyújtott be az 1998-as szerkezetátalakítási terv módosítására vonatkozó konkrét javaslatot. A (116) preambulumbekezdés harmadik francia bekezdésében e tekintetben már kiemelte, hogy noha a jegyzett tőke 50%-át jelentő veszteségi küszöböt már 1999-ben túllépték, semmilyen tőkeemelést nem hajtottak végre, és a szerkezetátalakítási tervet nem „igazították ki lényegesen" a kívánt időben.

83 Annak megállapítása érdekében, hogy e magyarázat a jelen ügyben elégséges indokolást jelent-e, azt a megtámadott határozat elfogadásához vezető eljárás keretében kell értékelni. E tekintetben az Elsőfokú Bíróság egyrészről kiemeli, hogy a hivatalos vizsgálati eljárást megindító 2002. március 6-i határozatában a Bizottság különösen megjegyezte, hogy az 1998-as szerkezetátalakítási tervet, amelyen a szóban forgó szerkezetátalakítási támogatást jóváhagyó 1998-as határozat alapult, nem hajtották végre a tervezetteknek megfelelően, és hogy az OA jelenlegi gazdasági és pénzügyi helyzetének a szóban forgó terv működési és pénzügyi mutatóival való összeegyeztethetőségével kapcsolatos komoly kételyek fennállása igazolja az 1998-as határozatnak az e terv megfelelő alkalmazása tekintetében való felülvizsgálatát. Másrészről az iratokból nem tűnik ki, hogy a görög hatóságok a Speedwing-tervvel való felhagyást követően és a megtámadott határozat elfogadását megelőzően 2002. december 11-én az 1998-as szerkezetátalakítási terv módosítására vonatkozó formális és kifejezett kérelmet intéztek a Bizottsághoz e tervnek – a jelen ügyben az OA privatizációjához vezető – szükséges kiigazításainak megvalósítása érdekében.

84 E körülmények között meg kell állapítani, hogy a Bizottság nem volt köteles a megtámadott határozatban további okokat előadni arra vonatkozóan, hogy miért vélte úgy, hogy az 1998-as szerkezetátalakítási terv végrehajtását annak eredeti változatában kell ellenőriznie.

85 Ebből következik, hogy nem megalapozott az e határozat indokolására vonatkozó kötelezettség azon kérdés tekintetében való megsértésére alapított jogalap, hogy a felperes által hivatkozott módosított szerkezetátalakítási terv lehetővé tette-e az OA hosszú távú életképességének ésszerű időn belüli helyreállítását.

86 Ennélfogva a módosított szerkezetátalakítási terv figyelembevételének hiányára vonatkozó kifogásokat a felperes által hivatkozott, ténybeli tévedésre és nyilvánvaló mérlegelési hibára alapított jogalapok keretében kell megvizsgálni.

A ténybeli tévedésre és a nyilvánvaló mérlegelési hibára alapított jogalapokról

87 A felperes négy érvcsoportra hivatkozik annak bizonyítása érdekében, hogy az 1998-as tervet a Speedwing-tervvel való felhagyást követően átdolgozták. A felperes ezen, először is az OA – szerinte egységes és meghosszabbított – szerkezetátalakítási eljárására és az 1998-as terv naprakésszé tételének szükségességére, másodszor a támogatás utolsó részletének ki nem fizetésére, harmadszor a 2000. október 4-i határozatra, negyedszer pedig a görög hatóságok és a Bizottság közötti levélváltásra, valamint az utóbbival a közigazgatási eljárásban közölt jelentésekre alapított érveinek egymást követő megvizsgálása előtt pontosítani kell a vitás kérdés jogi hátterét.

– A jogi háttér és a jelen ügyben felmerült kérdés

88 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a nehéz helyzetben lévő vállalkozásoknak nyújtott támogatásokat – annak érdekében, hogy azokat az EK 87. cikk (3) bekezdésének

c) pontja szerint a közös piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánítsák – koherens szerkezetátalakítási tervvel kell összekapcsolni, amelyet kellő részletességgel be kell nyújtani a Bizottságnak (a fenti 79. pontban hivatkozott Franciaország kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 45. pontja, a fenti 65. pontban hivatkozott BFM és EFIM kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 98. pontja és a fenti 43. pontban hivatkozott Technische Glaswerke Ilmenau kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 151. pontja). A jelen ügyben alkalmazandó iránymutatás megerősíti, hogy a szerkezetátalakítási tervnek ésszerű időn belül helyre kell állítania a vállalkozás hosszú távú életképességét a jövőbeni működési körülményekre vonatkozó reális feltételezések alapján, és azt kellő részletességgel kell benyújtani (a 3.2.2. pont b) alpontja).

89 Ezenkívül az iránymutatás szerint a szerkezetátalakítási támogatás jóváhagyását követően az érintett vállalkozás köteles teljes körűen végrehajtani a Bizottság által elfogadott szerkezetátalakítási tervet, és eleget tenni a Bizottság határozatában megállapított minden egyéb kötelezettségének (a 3.2.2. pont f) alpontja). A szerkezetátalakítási terv végrehajtását a Bizottság ellenőrzi, aki számára az érintett tagállam által rendszeresen megküldött részletes beszámolók révén lehetővé kell tenni, hogy meggyőződhessen a terv megfelelő végrehajtásáról (a 3.2.2. pont g) alpontja).

90 Az iránymutatás (3.2.4. pont) kifejti továbbá, hogy a szerkezetátalakítási támogatás jóváhagyását követően az érintett tagállam a szerkezetátalakítási időszak során kérheti a Bizottság hozzájárulását a szerkezetátalakítási terv, illetve a támogatás összegének módosításához. A Bizottság az ilyen módosításokat azután engedélyezheti, hogy ellenőrizte bizonyos számú feltétel teljesülését. Különösen az átdolgozott tervnek bizonyítania kell a vállalkozás életképességének ésszerű határidőn belüli helyreállítását.

91 Az EK 87. cikk (3) bekezdése c) pontjának és a 88. cikk (2) és (3) bekezdésének együttes rendelkezéseiből – ahogyan azokat a fent említett ítélkezési gyakorlat értelmezi és az iránymutatás fent hivatkozott rendelkezései végrehajtják – ennélfogva az következik, hogy a Bizottság által elfogadott szerkezetátalakítási terv bármilyen jelentős módosítása főszabály szerint megköveteli a valamennyi szükséges

részletet tartalmazó átdolgozott tervnek az érintett tagállam általi benyújtását, hogy a Bizottság az iránymutatás 3.2.4. pontjában említett feltételekre tekintettel értékelhesse a támogatásnak a közös piaccal való összeegyeztethetőségét.

92 Az eljárást illetően az ítélkezési gyakorlat megjegyzi továbbá, hogy amennyiben a támogatás jóváhagyásának valamelyik feltétele nem teljesül, a Bizottság az EK 88. cikk (2) bekezdése szerinti eljárás újbóli megindítása nélkül rendszerint csak akkor fogadhat el e feltételtől való eltérést engedő határozatot, ha az eltérések az eredeti feltételhez képest viszonylag kis jelentőségűek (az Elsőfokú Bíróság T-140/95. sz., Ryanair kontra Bizottság ügyben 1998. szeptember 15-én hozott ítéletének [EBHT 1998., II-3327. o.] 88. pontja). Különösen, amikor a szerkezetátalakítási terv kiigazításakor a támogatás összeegyeztethetőségét illetően kételyek merülnek fel, a Bizottság köteles hivatalosan újból megvizsgálni e támogatás közös piaccal való összeegyeztethetőségét.

93 Ezen eljárási szabályok megerősítik, hogy a szerkezetátalakítási támogatást jóváhagyó határozatban elfogadott szerkezetátalakítási terv teljes végrehajtásának hiányában a Bizottság – adott esetben – e terv jelentős módosítását csak az érintett tagállam által benyújtott átdolgozott terv megfelelőségének alapos hivatalos vizsgálata alapján, az iránymutatásban foglalt fent említett feltételekkel engedélyezheti. Következésképpen, amennyiben az érintett tagállam nem nyújt be átdolgozott szerkezetátalakítási tervet, a Bizottság – a támogatás összeegyeztethetőségének értékelésekor – az érintett tagállam egyszerű szándéknyilatkozatai alapján főszabály szerint nem köteles és nem is tudja figyelembe venni az eredeti terv esetleges jelentős módosításait.

94 A jelen ügyben ennélfogva meg kell vizsgálni, hogy – noha a Bizottságnak bejelentett első átdolgozott szerkezetátalakítási tervvel, azaz a Speedwing-tervvel való felhagyást követően nem nyújtottak be a szerkezetátalakítási terv módosítása iránti második hivatalos kérelmet (lásd a fenti 13. és 83. pontot) – a felperes által hivatkozott

különböző körülmények mégis lehetővé teszik-e annak megállapítását, hogy az 1998-as szerkezetátalakítási terv módosítása iránti második kérelmet a támogatás összeegyeztethetőségének a Bizottság általi értékeléséhez szükséges valamennyi részlettel együtt benyújtották a Bizottsághoz.

– Az OA egységes és meghosszabbított szerkezetátalakítási eljárására és az 1998-as szerkezetátalakítási terv naprakésszé tételének szükségességére vonatkozó érvek vizsgálata

95 Először is ki kell emelni, hogy a felperes azon érve, miszerint az OA olyan egységes és meghosszabbított szerkezetátalakítási eljárást követett, amelynek során az 1998-as szerkezetátalakítási tervet módosították, semmiképpen nem bír jelentőséggel. Ugyanis, ha a végrehajtott vagy tervezett szerkezetátalakítási intézkedések természetétől függetlenül az illetékes nemzeti hatóságok – ahogyan a jelen ügyben is – az eredeti terv lényeges kiigazítását kívánták elérni (lásd a lenti 97. pontot), az iránymutatás fent említett rendelkezéseinek megfelelően kötelesek voltak átdolgozott tervet benyújtani a Bizottság általi jóváhagyásra, hogy ezen intézmény ezen átdolgozott tervre tekintettel ellenőrizhesse a támogatás közös piaccal való összeegyeztethetőségét. Különösen nem volt elegendő a Bizottságtól azt kérni, hogy az 1998-as szerkezetátalakítási terv hatékony végrehajtásától függetlenül vizsgálja meg az OA pénzügyi helyzetét, ahogyan a megtámadott határozat ((184) preambulumbekezdés) szerint a görög hatóságok többször is ezt tették. Egyébként meg kell jegyezni, hogy az OA szerkezetátalakítását már 1994-ben megkezdték, ahogyan ezt hangsúlyozza a Speedwing-tervről a Deloitte & Touche által 2000 márciusában készített végleges jelentés is, és hogy az 1994-es terv naprakésszé tételét és a szerkezetátalakítási időszak meghosszabbítását – amelyek szükségesek voltak ahhoz, hogy az OA az eredeti tervben megállapított célok alapján helyreállíthassa a helyzetet – a Bizottság az 1998-as határozatban engedélyezte, miután a Görög Köztársaság 1998 júliusában részletes végrehajtási terv kíséretében átdolgozott szerkezetátalakítási tervet jelentett be (lásd e határozat (40), (46), (78) és (85) preambulumbekezdését). Az 1998-as szerkezetátalakítási terv az 1994-es szerkezetátalakítási tervben már előirányzott szerkezetátalakítási intézkedések teljes végrehajtásával folytatta az OA hosszú távú életképességének helyreállítását, amely intézkedéseken túl kiegészítő szerkezetátalakítási intézkedéseket is előirányoztak az OA 1997-es pénzügyi eredményei romlásának figyelembevétele érdekében.

96 Ráadásul az OA-nak az 1998-as szerkezetátalakítási terv alkalmazási időszaka alatt egymást követően végrehajtott szerkezetátalakítási intézkedései különböző stratégiák részét jelentették, a szerkezetátalakítási eljárásban így a folytonosság hiányát eredményezve. Ahogyan ugyanis a görög hatóságok különösen a 2002. március 6-i információnyújtási rendelkezésre 2002. április 11-én adott válaszaikban elismerték, „a Speedwing-terv filozófiája nagyon eltért az 1998-ban jóváhagyott tervétől, mivel inkább a bevételek bővítésére és maximalizálására, és nem pedig a kiadásokra irányult". A vállalkozási tervvel összekapcsolt Speedwing-tervet 1999 novemberében jelentették be a Bizottságnak (lásd a fenti 13. pontot). E terv megvalósítását azonban a Bizottság jóváhagyása nélkül már 1999 augusztusában megkezdték. Az 1998-as szerkezetátalakítási terv végrehajtását így 1999 augusztusától a Speedwing 2000 közepén történt kiválásáig felfüggesztették, és 2000 nyarán megkezdődhetett a költségcsökkentés és az 1998-as szerkezetátalakítási terv újraindításának új szakasza.

97 A jelen ügyben azonban már 1999-től nyilvánvaló volt, hogy az OA hosszú távú életképességének biztosításához az 1998-as szerkezetátalakítási terv lényeges felülvizsgálata szükséges, ahogyan a görög kormány többek között a Speedwing-tervben is hangsúlyozta, különösen az 1998-as terv végrehajtásáról a Deloitte & Touche által 1999. július 21-én készített jelentésre hivatkozva (lásd a fenti 11. pontot). E jelentés ugyanis hangsúlyozta, hogy az OA rossz pénzügyi helyzete és a piaci feltételek romlása a társaság hosszú távú életképességének biztosítása érdekében nélkülözhetetlenné teszi a kiegészítő intézkedéseket. Az OA 1998-as szerkezetátalakítási tervben várt pénzügyi eredményeinek nem megfelelő voltára egyébként már az e terv végrehajtásáról szóló, a Bizottsággal 1999. május 7-én közölt jelentés is rámutatott (lásd a fenti 10. pontot), amelyben e hatóságok kifejtették, hogy az 1998-as határozat elfogadása után az 1997-es év hitelesített beszámolójából eredő tényleges eredmények „rosszabbnak bizonyultak az 1998. február végén előadott legpesszimistább becsléseknél is, amikor is a szerkezetátalakítási tervet és a hozzá csatolt vállalkozási tervet kidolgozták". Végül e találkozónak a Bizottság által készített jegyzőkönyvéből kitűnik, hogy a Bizottság szervezeti egységeivel 2002. október 16-án tartott találkozón a görög kormány jogtanácsosai újra megerősítették, hogy az 1998-as szerkezetátalakítási terv a terv első évében bekövetkezett jelentős eltérések miatt 1999-től már nem időszerű.

98 A két fél által szükségesnek talált módosítások terjedelmére tekintettel az arra vonatkozó fent említett követelményektől (lásd a fenti 91. és 93. pontot), hogy az érintett tagállam a szerkezetátalakítási időszak alatt átdolgozott szerkezetátalakítási tervet nyújtson be a Bizottsághoz annak alapos vizsgálata érdekében, nem lehetett eltérni egyszerűen amiatt, hogy a Bizottság – ahogyan maga is kiemeli – ösztönözte az 1998-as szerkezetátalakítási terv módosítását. A Bizottság ugyanis ösztönözte e terv módosítását, éspedig először is a Speedwing irányítása alatt – ahogyan különösen az 1999. július 27-i és 1999. augusztus 23-i leveleiből, valamint a megtámadott határozatból ((29) preambulumbekezdés) is kitűnik –, majd a Speedwing-tervvel való felhagyást követően is – ahogyan ezt mutatja például a 2000. március 29-i levele, a Bizottság közlekedésüggyel megbízott tagja, Loyola de Palacio 2001. július 5-i levele és azon tény, hogy ez utóbbi a görög közlekedési és távközlési miniszterrel, Verelisszel való 2002. október 2-i és 3-i találkozóján kifejezte, hogy a Bizottságnak kételyei vannak az OA életképességét illetően, és hogy a folyamatban lévő szerkezetátalakítási terv lejárta előtt sürgősen szükség van új szerkezetátalakítási tervre, ahogyan a 2002. október 16-i találkozó jegyzőkönyvének II. mellékletéből kitűnik.

99 Ezenkívül az ügy irataiból kitűnik, hogy a Bizottság több alkalommal és különösen a fent említett 1999. augusztus 23-i levelében – miközben az 1998-as szerkezetátalakítási terv módosításával való egyetértését fejezte ki – hangsúlyozta azon tényt, hogy a támogatás összeegyeztethetőségére vonatkozó végleges határozatának meghozatala előtt részletesen meg kell vizsgálnia az új átdolgozott tervet. Előzőleg a Bizottság hangsúlyozta különösen, hogy az illetékes nemzeti hatóságoknak a terv teljes időszakát lefedő felülvizsgált pénzügyi előrejelzések meghatározásának kell elsőbbséget adniuk (lásd a Bizottságnak a görög hatóságokhoz küldött 1999. május 12-i levelét).

100 Ezzel összefüggésben azon körülmény, hogy a görög hatóságok és a Bizottság a közigazgatási eljárásban egyetértettek az 1998-as szerkezetátalakítási terv naprakésszé tételének szükségességében, önmagában nem teszi lehetővé annak feltételezését, hogy a fent említett követelményeknek (lásd a fenti 91. és 93. pontot) megfelelő új átdolgozott tervet nyújtottak be a Bizottsághoz jóváhagyása.

– A támogatás utolsó részletének ki nem fizetésére vonatkozó érv vizsgálata

101 A támogatás harmadik és utolsó részletének ki nem fizetését illetően az ügy irataiból egyértelműen kitűnik, hogy azt az 1998-as szerkezetátalakítási terv végre nem hajtásával indokolták. Az 1998-as határozat (az 1. cikk (2) bekezdése) ugyanis ezen, 22,9 millió euró összegű részlet kifizetését az e határozatban a támogatás közös piaccal való összeegyeztethetőségének biztosítása érdekében előírt valamennyi feltétel teljesítésétől, az 1998-as szerkezetátalakítási terv hatékony végrehajtásától, valamint (különösen a költség- és a termelékenységi mutatókat illetően) a várt eredmények megvalósulásától tette függővé. Márpedig, miután a görög hatóságok az utolsó részlet kifizetése előtt 1999. május 7-én megküldték az 1998-as határozat 1. cikkének (2) bekezdésében előírt, már említett jelentést, a Bizottság különösen a fent említett 1999. július 27-i levelében közölte a görög hatóságokkal, hogy a Deloitte & Touche 1999. július 21-i jelentésében kifejtett, az 1998-as szerkezetátalakítási terv végrehajtására vonatkozó kötelezettségszegések elemzése (lásd a fenti 10. és 11. pontot) azt mutatja, hogy nem hozhat az utolsó részlet kifizetésére vonatkozó kedvező határozatot. Ahogyan az Elsőfokú Bíróság már kiemelte (lásd a fenti 98. pontot), a Bizottság e levélben felkérte a görög kormányt, hogy nyújtsa be az OA naprakész szerkezetátalakítási tervét annak megvizsgálása érdekében, hogy az indokolja-e a 22,9 millió euró összegű tőke kifizetését. A Speedwing-tervet a Bizottságnak bejelentő 1999. november 18-i levelében (lásd a fenti 13. pontot) a görög kormány kérte ezen intézménytől a támogatás utolsó részlete kifizetésének az átdolgozott terv tekintetében való vizsgálatát követő engedélyezését. 1999. december 17-i levelében azonban kérte ezen intézménytől az utolsó részlet kifizetésére vonatkozó határozathozatalának elhalasztását, hogy lehetővé tegye a görög hatóságok számára az OA-ba való magánbefektetés lehetővé tételét célzó, éppen most megkezdett eljárás esetleges következményének értékelését, valamint az OA életképességének biztosítását célzó legkedvezőbb terv kidolgozását. A Speedwinggel kötött szerződés ugyanis a British Airways számára opciós jogot írt elő, amelynek értelmében az 2000 júliusa előtt az OA tőkéjének 20%-át kitevő mértékben megvásárolhatja annak részvényeit. Ezzel összefüggésben a támogatás utolsó részlete kifizetésének elmaradását annál kevésbé magyarázhatja az a körülmény, hogy a görög kormány és a Bizottság úgy ítélte meg, hogy az 1998-as szerkezetátalakítási tervet átdolgozták, és hogy a Speedwing-tervvel végül is felhagytak, miután a Bizottság a 2000. március 20-i levelében közölte a görög hatóságokkal a Deloitte & Touche által 2000 márciusában készített kedvezőtlen végleges jelentést (lásd a fenti 14. pontot).

102 Az ügy későbbi fejleményei sem teszik lehetővé annak megállapítását, hogy a támogatás utolsó részletének ki nem fizetése az 1998-as szerkezetátalakítási terv módosítását bizonyítja. Mivel a British Airways 2000 júliusa előtt nem tett vételi ajánlatot, a görög kormány a 2000. augusztus 29-i levelében arról tájékoztatta a Bizottságot, hogy a stratégiai befektető megtalálása érdekében nemzetközi közbeszerzési eljárást indít. E levélben megismételte kérelmét, hogy a Bizottság halassza el az utolsó részlet engedélyezésére vonatkozó határozathozatalát, amíg az OA „nem értékeli e [privatizációs] kísérlet eredményeit". E körülmények kizárólag azt bizonyítják, hogy a Bizottságot tájékoztatták az OA-nak a szerkezetátalakítási tervben foglalt célok megvalósításának megkönnyítését célzó többségi privatizációjának tervéről (lásd a lenti 106. pontot). Következésképpen, noha a 2002. április 11-i válaszaikban (1.9. pont) a görög hatóságok a támogatás utolsó részletének „befagyasztását" mint a Bizottsággal kötendő kompromisszumra való készségük eredményét mutatták be, e „befagyasztás" a fent kifejtett összefüggésben nem értelmezhető az iránymutatás rendelkezéseinek megfelelően átdolgozott terv által kísért, a szerkezetátalakítási terv felülvizsgálata iránti kérelem benyújtásának eredményeként. E befagyasztás kizárólag az 1998-as határozat 1. cikke (2) bekezdésének a Bizottság általi végrehajtásából eredt (lásd a fenti 101. pontot).

103 Ebből következik, hogy – a felperes állításaival ellentétben – a támogatás utolsó részletének ki nem fizetése nem tekinthető az 1998-as szerkezetátalakítási terv módosítására, illetve a Speedwing-tervvel való felhagyást követő második átdolgozott terv által kísért, ezen 1998-as szerkezetátalakítási terv felülvizsgálata iránti kérelem Bizottsághoz való benyújtására vonatkozó bizonyítéknak.

104 Következésképpen a támogatás utolsó részlete kifizetésének elmaradása ellenére az 1998-as szerkezetátalakítási terv az iránymutatás rendelkezéseinek megfelelően teljes egészében érvényes maradt, és a felperesre továbbra is teljes mértékben kötelező érvényű volt (lásd a fenti 89. pontot). Különösen – a felperes állításaival ellentétben – a Bizottság nem volt köteles arra, hogy a megtámadott határozat elfogadása előtt jelezze, hogy nem fogadja el e terv állítólagos módosítását, amely a támogatás utolsó részletének ki nem fizetésében nyilvánult meg. Ezenkívül a Bizottság, amikor a megtámadott határozatban az 1998-as szerkezetátalakítási terv betartását ellenőrizte, és állást foglalt az általa a közös piaccal összeegyeztethetetlennek ítélt, már kifizetett támogatás visszatérítésétéről, nem volt köteles arra, hogy figyelembe vegye a fent említett állítólagos módosítást és a támogatás utolsó részletének ki nem fizetését,

mivel az 1998-as szerkezetátalakítási terv semmilyen módosítását nem jelentették be neki szabályszerűen. Ebből következik, hogy a felperes által az utolsó részlet kifizetésének elmaradására vonatkozó ezen érveléssel kapcsolatosan hivatkozott, a bizalomvédelem elvének, a lényeges eljárási szabályoknak és a *ne bis in idem* elvének megsértésére alapított további jogalapokat mint teljesen megalapozatlanokat szintén el kell utasítani.

– A 2000. október 4-i határozatra vonatkozó érv vizsgálata

105 Ugyanígy az a körülmény, hogy a Bizottság a 2000. október 4-i, az 1998-as határozat módosításával szemben a kifogásemelést mellőző határozatában megemlítette, hogy az OA 2001 elejei privatizációjáig az OA vezetése átmeneti jellegű, nem teszi lehetővé annak feltételezését, hogy a Speedwing-tervvel való felhagyást követően benyújtottak a Bizottsághoz az OA privatizációját is magában foglaló második módosított szerkezetátalakítási tervet. A 2000. október 4-i határozattal összefüggésben a fenti említés csak egyik okát képezte a Bizottság azon határozatának, hogy az 1998-as határozatban jóváhagyott új hitelgaranciák felhasználási határidejét meghosszabbítja (lásd a fenti 16. és 17. pontot). A felperesnek a tárgyaláson előadott állításaival ellentétben a 2000. október 4-i határozatban kizárólag az új hitelgaranciák felhasználási határidejének fent említett meghosszabbítása által jelentett kisebb módosítást tekintette a Bizottság úgy, hogy az a fenti 92. pontban hivatkozott Ryanair kontra Bizottság ügyben hozott ítélettel bemutatott ítélkezési gyakorlatnak megfelelően a támogatás összeegyeztethetőségét illetően semmilyen kételyre nem ad okot.

106 Ebből következik, hogy a felperes által hivatkozott 2000. október 4-i határozat nem értelmezhető úgy, hogy bizonyítja a privatizációs eljárást magában foglaló második átdolgozott terv Bizottságnak való bemutatását és e terv jóváhagyását.

– A görög hatóságok és a Bizottság közötti levélváltásra, valamint az ezen intézménynek megküldött jelentésekre alapított érvek vizsgálata

107 Előzetesen emlékeztetni kell arra, hogy sem a Bizottságnak az OA többségi privatizációja tervének végrehajtásáról – és különösen a 2000 nyarának elején, illetve 2002 februárjában megkezdett egymást követő két privatizációs eljárás alakulásáról – való rendszeres tájékoztatása, sem pedig a görög kormány tanácsadói és a Bizottság szervezeti egységei között e témában tartott találkozók nem mentesíthették a görög hatóságokat azon kötelezettségük alól, hogy a szükséges részletekkel az 1998-as szerkezetátalakítási terv minden jelentős módosítását benyújtsák a Bizottsághoz jóváhagyásra.

108 Meg kell tehát vizsgálni, hogy a felperes által hivatkozott levélváltás és a különböző jelentések lehetővé teszik-e annak megállapítását, hogy az első vagy a második privatizációs eljárással összefüggésben az iránymutatás követelményeinek megfelelően benyújtottak a Bizottsághoz átdolgozott terv által kísért, a szerkezetátalakítási terv módosítása iránti kérelmet.

109 Ami az első privatizációs eljárást illeti, az OA többségi privatizációjának elindításához szükséges határozat 2000 szeptemberében való elfogadását követően az ajánlati felhívást az ezt követő decemberben tették közzé a görög hatóságoknak a 2002. március 6-i információnyújtási rendelkezésre 2002. április 11-én adott válaszaiban foglalt információk szerint (2.7.4. és 2.19.2. pont). A görög közlekedési és távközlési miniszter a Loyola de Palaciónak küldött 2000. szeptember 6-i levelében hangsúlyozta, hogy a Crédit Suisse First Boston által magánbefektetőktől gyűjtött megjegyzések szerint csak a többségi csomag átruházása esetén és azzal a feltétellel nyújtanak be szándéknyilatkozatot, ha az OA pénzügyi paraméterei „világosak". Ami a Crédit Suisse First Bostonnak a Bizottsággal közölt 2000. december 20-i memorandumát illeti, az arra volt hivatott, hogy segítse az OA megszerzésére irányuló szándékát kifejező korlátozott számú társaságot annak eldöntésében, hogy e társaság helyzetét illetően kiegészítő vizsgálatokat folytassanak-e, vagy sem. A memorandum tartalmazta

különösen a PriceWaterhouseCoopers által készített jelentést (lásd a fenti 15. pontot). Az 1998-as szerkezetátalakítási tervnek az OA életképességének helyreállítását célzó kiigazításának kérdésével azonban sem e memorandum, sem pedig a levélváltás és a fent említett válaszok nem foglalkoztak.

110 Ugyanez vonatkozik a görög hatóságoknak a Bizottság 2001. április 25-i levelére válaszolva ezen intézménynek 2001. május 16-án küldött levelére. Az előbbi levélben, amely a Bizottság szervezeti egységei és a görög kormány tanácsadói között az OA privatizációs tervének tárgyában 2000 decemberétől folyatott előzetes megbeszélésekre hivatkozott, a Bizottság egyrészről kételyeit fejezte ki arra vonatkozóan, hogy a közbeszerzési eljárás összeegyeztethető-e *a versenypolitikáról szóló,* 1993. évi *XXIII. jelentésében* a privatizációkkal kapcsolatban kifejtett álláspontjával (402. és 403. pont). Másrészről a Bizottság ugyanezen levélben emlékeztetett arra, hogy a szerkezetátalakítási terv betartása és az OA életképességének helyreállítása az 1994-es és 1998-as határozatok tekintetében kulcsfeltételeket jelentenek.

111 Márpedig ez utóbbi kérdésben a görög hatóságok a 2001. május 16-i fent említett válaszukban a HACA panaszára vonatkozó 2001. február 19-i észrevételeikre való utalásra szorítkoztak (lásd a fenti 18. pontot), anélkül hogy akárcsak megemlítették volna az 1998-as szerkezetátalakítási terv esetleges kiigazítását. Továbbá a privatizációs eljárást illetően kizárólag három ajánlat határidőn belüli benyújtásáról tájékoztatták a Bizottságot, és kijelentették, hogy a szervezeti egységeivel folytatott nem hivatalos konzultációk után jelentik be neki az ügyletet. Ezen 2001. április 25-i és május 16-i levélváltásból így kitűnik, hogy e szakaszban nem nyújtottak be a Bizottsághoz semmilyen, a szerkezetátalakítási terv felülvizsgálatára vonatkozó kérelmet.

112 2002. február 1-jei levelükben a görög hatóságok tájékoztatták a Bizottságot az egyik ajánlattevővel folyamatban lévő tárgyalásokról. Ezenkívül tájékoztatták ezen intézményt a működési költségek csökkentését, az OA hálózatának racionalizálását és – a csökkentett díjak eltörlése és bevételkezelési technikák alkalmazása révén – a bevé-

telnövelést célzó intézkedésekről. Ezen, a légiközlekedési piacnak a 2001. szeptember 11-i eseményeket követő válságának leküzdése érdekében elfogadott és az 1998-as szerkezetátalakítási tervvel teljes mértékben összeegyeztethető kiegészítő intézkedéseket azonban nem kísérte semmilyen, e terv kiigazítása iránti kérelem.

113 Ebből következik, hogy sem a felperes által hivatkozott levelekből és dokumentumokból, sem pedig az ügy egyéb irataiból nem tűnik ki, hogy a 2002 februárjában a kiválasztott ajánlattevő pénzügyi stabilitása bizonyításának elmaradása miatt megszakadt első privatizációs eljárás során benyújtottak a Bizottsághoz az 1998-as szerkezetátalakítási terv felülvizsgálata iránti – akárcsak hallgatólagos – kérelmet.

114 A második privatizációs eljárást illetően a görög kormány a közlekedési és távközlési miniszter 2002. február 22-i levelében bejelentette a Bizottságnak, hogy a privatizációs eljárás új szakaszba lép, amelynek során az OA átszervezését célzó tervet hajtanak végre annak érdekében, hogy néhány hónapon belül új, életképes légifuvarozót hozzanak létre. Ezzel egyidejűleg az OA valamennyi járatüzemeltetési tevékenységét beszünteti. Körülbelül kétéves határidőn belül az OA valamennyi eszközét és leányvállalatát értékesítik. A részletes privatizációs tervet, valamint az új légifuvarozó részletes vállalkozási tervét a következő hetekben nyújtják be a Bizottsághoz.

115 A görög hatóságok által a Bizottsághoz benyújtott dokumentumokból nagyon egyértelműen kitűnik, hogy az OA második privatizációs eljárása az 1998-as határozatban megállapított fő cél megvalósításának megkönnyítését, azaz e társaság életképességének helyreállítását célozta. Ennélfogva meg kell vizsgálni ezen dokumentumokat annak értékelése érdekében, hogy azok tekinthetők-e úgy, hogy legalább hallgatólagosan magukban foglaltak átdolgozott szerkezetátalakítási tervet.

116 A 2002. március 6-i első információnyújtási rendelkezésre adott 2002. április 11-i válaszaikban a görög hatóságok kiemelték, hogy 2000 nyarától az OA szerkezetátalakítására irányuló törekvés két részből állt, azaz egyrészről az OA többségi privatizációját célzó eljárásból, amelynek köszönhetően megvalósul a hosszú távú szerkezetátalakítása, másrészről pedig ezzel párhuzamosan az OA tevékenységeinek (különösen a kapacitások és a költségek csökkentésével való) racionalizálásából oly módon, hogy ez ne veszélyeztesse a folyamatban lévő privatizációs eljárást (a 2.7.5., 2.3.13. és 2.7.1. pont). Kifejtették, hogy mivel az OA szerkezetátalakításának végrehajtását különböző belső és külső tényezők késleltették, a privatizáció igénybevétele a szerkezetátalakításra való törekvés meggyorsítását célozza (1.6. pont). Röviden utaltak arra, hogy a privatizáció céljai különösen a következők: a New Olympic Airways (NOA) társaság kizárólag járatüzemeltetési tevékenységeket végez majd; a Spatában lévő athéni nemzetközi repülőtér lesz a gyűjtő-elosztó repülőtere (fő légi csatlakozási csomópontja) („hub”), a NOA pénzügyi stabilitással, valamint a hosszú távú életképességének biztosításához szükséges kapacitásokkal fog rendelkezni; a Görög Köztársaság és az OA-csoport – a szerkezetátalakítását követően továbbra is az OA-csoportot terhelő – kockázatokért és adósságokért való felelősségét minimalizálni kell, és végül az értékesítésből eredő bevételeket maximalizálni kell (2.19.8. pont).

117 Ezen, 2002. április 11-i válaszaikban a görög hatóságok hangsúlyozták különösen, hogy az OA privatizációja nem szerepel a szóban forgó támogatás engedélyezésének feltételei között, és hogy az a Bizottság számára további biztosítékot jelent a görög kormánynak a társaság szerkezetátalakítása iránti komoly kötelezettségvállalását illetően. Külön kiemelték azon tényt, hogy a privatizáció az OA szerkezetátalakításának és hosszú távú életképességének lényegi eleme. A 2002 februárjában megszakadt első privatizációs eljárásról 2002 nyarán eredetileg Verelis tájékoztatta Loyola de Palaciót, és e tájékoztatást a 2000. október 20-án tartott találkozón kiegészítették. Azóta – ezen információk naprakésszé tétele érdekében – a görög kormány privatizációval foglalkozó tanácsadói, Loyola de Palacio kabinetjének tagjai és a Bizottság szervezeti egységei között számos találkozóra került sor – különösen az OA megszerzésére irányuló szándéknyilatkozat benyújtására vonatkozó felhívás közzététele és a fent említett 2000. december 20-i memorandum közlése óta (lásd a fenti 109. pontot) – a privatizációs eljárás Bizottság általi jóváhagyásának és főleg a szerkezetátalakítás célja elérésének biztosítása érdekében (2.19.3–2.19.7. pont).

118 2002. július 16-i levelében a görög kormány arról tájékoztatta a Bizottságot, hogy az Olympic Catering értékesítése a következő hónap végéig befejeződik. Megjegyezte, hogy arra számít, hogy az OA, valamint tevékenységi ágainak és leányvállalatainak privatizációja „a [következő] október végéig" befejeződik.

119 A 2002. augusztus 9-i második információnyújtási rendelkezésre adott 2002. szeptember 30-i válaszaikban a görög hatóságok emlékeztettek a költségek és a nyújtott szolgáltatások csökkentését célzó intézkedések végrehajtására. Ezenkívül kiemelték, hogy az OA pénzügyi és működési helyzetének 2002-es helyreállítása a vállalkozás járatüzemeltetési tevékenységeinek hosszú távú életképességét bizonyítja, feltéve hogy különösen a privatizációs eljárással növelik a saját tőkéjét. Kifejtették, hogy a privatizáció két célt követ, azaz egyrészről a csoport részvényeinek, részesedéseinek és tevékenységi ágainak értékesítése révén az azonnali likviditásteremtést, másrészről pedig a magántőkének a társaságba való bevitelét. 2002. október vége előtt jelentést nyújtanak be a befektetőjelöltekkel folytatott tárgyalások eredményéről. Végül a görög hatóságok arról tájékoztatták a Bizottságot, hogy e kísérlet kudarca esetén a légifuvarozási tevékenységeket elválasztják a csoporttól, és azokkal az NOA-t, az OA egyik leányvállalatát bízzák meg. Kifejtették, hogy azért részesítik előnyben e megoldást, mert a NOA egészséges helyzete erősíti a hitelfelvevő képességét, és mert a NOA repülési személyzetének új munkaszerződései megfelelnek a piaci feltételeknek. Rámutattak arra, hogy a NOA finanszírozási terve a társaság részvényei által biztosított bankkölcsönt irányoz elő. Összességében a NOA a következő jellemzőkkel bír: átszervezett és nyereséges hálózat szerkezetileg veszteséges vonalak nélkül; az átszervezett hálózathoz igazított egyneműbb és modernebb flotta, valamint a piaci feltételeknek megfelelő kollektív szerződések.

120 Továbbá – ahogyan az Elsőfokú Bíróság már rámutatott (lásd a fenti 97. pontot) – a 2002. október 16-i találkozó jegyzőkönyvéből kitűnik, hogy a görög kormány jogtanácsosai kijelentették, hogy az 1998-as szerkezetátalakítási terv 1999-től már nem időszerű, és hogy az OA életképességének megítélésekor a tényleges és naprakész

számadatokra kell hivatkozni. Nem említettek azonban semmilyen, a folyamatban lévő privatizációs eljárást figyelembe 0vevő átdolgozott terv által kísért, az 1998-as szerkezetátalakítási terv konkrét módosítása iránti kérelmet.

121 Az imént megvizsgált fent említett dokumentumok kizárólag azt mutatják, hogy a Bizottságot lépésről lépésre tájékoztatták a privatizációs eljárás előrehaladásáról. E dokumentumokból kitűnik különösen, hogy e privatizációs eljárást a görög hatóságok azon – különösen a költségek és a nyújtott szolgáltatások csökkentését célzó – szerkezetátalakítási intézkedések végrehajtásának kiegészítéseként indították meg, amelyek az 1998-as szerkezetátalakítási tervben már előirányzott intézkedések sorába tartoztak. Az 1998-as határozatból ugyanis az következik, hogy e terv a működési költségeknek a költségszerkezet újraszervezése általi csökkentésével, a bevételek növelésével és a társaság újraszervezésével éppen az OA életképességét kívánta helyreállítani. A felek között nem vitás, hogy már 1999-ben kiderült, hogy e terv – különösen a társaság pénzügyi helyzetének romlása miatt – nem megfelelő az OA életképességének biztosítására. Ezzel összefüggésben – ahogyan különösen a második információnyújtási rendelkezésre adott fent hivatkozott 2002. szeptember 30-i válaszok megerősítik – az OA újraszervezése és privatizációja különösen azt célozta, hogy egyrészről a nélkülözhető eszközök és a kiegészítő tevékenységek egyéni és külön értékesítésével azonnal további likviditást teremtsenek úgy, hogy meg lehessen szüntetni az OA adósságait, másrészről pedig, hogy összefogják és megvalósítsák az addig az OA és leányvállalatai, a Macedonian Airlines és az Olympic Aviation által folytatott járatüzemeltetési tevékenységek többségi privatizációját annak érdekében, hogy a jövőbeli magán-légitársaságba való tőkeinjekciónak köszönhetően lehetővé váljék a saját tőke helyreállítása.

122 A fent említett dokumentumokban a görög hatóságok azonban nem javasolták egyértelműen és pontosan az 1998-as szerkezetátalakítási terv konkrét kiigazítását. Ezzel szemben csupán azt javasolták, hogy a Bizottság hagyja figyelmen kívül az 1998-as szerkezetátalakítási tervet, különösen azon tényt hangsúlyozva, hogy az OA privati-

zációja – amelynek részletes szabályait a Bizottság jóváhagyásának kívánták alávetni (lásd a 110., 111., 114. és 117. pont végét) – a Görög Köztársaságnak a társaság szerkezetátalakítása iránti komoly kötelezettségvállalását bizonyítja (lásd a fenti 117. és 120. pontot). Márpedig, mivel az 1998-as szerkezetátalakítási terv különösen a kedvezményezett vállalkozást kötötte, az érintett tagállam a már kifejtettek szerint csak úgy tudta annak módosítását elérni, ha átdolgozott tervet nyújt be a Bizottsághoz jóváhagyásra (lásd a fenti 89–93. pontot).

123 E tekintetben meg kell állapítani, hogy a Deloitte & Touche-nak a görög hatóságok által a Bizottsággal 2002 novemberében közölt két jelentése sem tartalmazott olyan elemeket, amelyek révén átdolgozott terv által kísért, az 1998-as szerkezetátalakítási terv felülvizsgálata iránti kérelemnek tekinthető.

124 Igaz ugyan, hogy a Deloitte & Touche-nak az OA teljesítményeinek a 2002-es pénzügyi tervéhez viszonyított korlátozott vizsgálatáról szóló fent említett, a Bizottsággal a 2002. november 13-i fent említett levél mellékleteként közölt jelentése megerősítette az OA 2002-es működési eredményeinek a korábbi évekhez képesti javulását, e jelentés azonban e javulás és a folyamatban lévő privatizáció következményének figyelembevétele érdekében – különösen az előirányzott pénzügyi mutatókat és a szerkezetátalakítási időszak időtartamát illetően – nem tartalmazott semmilyen, az 1998-as szerkezetátalakítási terv naprakésszé tétele iránti kérelmet. E jelentés kifejezetten megemlítette, hogy célja kizárólag az, hogy a 2002. január és augusztus közötti nyolc hónapos időszakra vonatkozóan csak annak érdekében vizsgálja meg korlátozott mértékben – az Olympic Aviation és a Macedonian Airlines kivételével – az OA becsült működési eredményeit, hogy segítse az OA vezetőit a 2002-es pénzügyi előrejelzések ésszerű jellegének értékelésében. A jelentés hangsúlyozta, hogy az OA 2002-re vonatkozó pénzügyi terve összefoglalja – az egyéb tényezők között – a kapacitások ellenőrzését, az árak növelését és, amennyiben lehetséges, a költségek ellenőrzését célzó, széles skálájú szervezeti, működési és kereskedelmi jellegű változások hatásait (2.1. pont). E jelentésben a 2002-ben megkezdődött privatizációs eljárást kizárólag a 2002-re vonatkozó pénzügyi terv kidolgozása hátterének (background) bemutatása keretében említették. A jelentés e tekintetben megjegyezte, hogy arra számítanak, hogy a kapacitás- és költségcsökkentési, valamint a jövedelem- és

bevételnövelési stratégia folytatásával párhuzamosan előirányzott, a nélkülözhető eszközök értékesítését és a járatüzemeltetési tevékenységek átszervezését/privatizációját célzó intézkedések 2002-ben kedvezőbb pénzügyi eredményt hoznak, mint a korábbi években. A jelentés az OA 2003–2004-es üzleti évekre vonatkozó eredményeit illetően semmilyen előrejelzést nem tartalmazott, amely években az OA-csoport privatizációja lezajlik.

125 Az OA szerkezetátalakításáról és privatizációjáról szóló, a Bizottsággal a 2002. november 21-i levél mellékleteként közölt 2002. november 5-i jelentésben a görög hatóságok a második privatizációs eljárásról ezen intézménynek korábban nyújtott bizonyos információk kifejtésére szorítkoztak. E jelentés, amely nem hivatkozott sem az 1998-as szerkezetátalakítási tervre, sem az OA pénzügyi helyzetére, a 2003-as, 2004-es és 2005-ös üzleti évekre vonatkozóan rövid összefoglalót tartalmazott a NOA jövőbeli légitársaság előzetes mérlegeiről, valamint az előirányzott eredménykimutatásairól. Nem kísérte azonban a 2002. február 22-i levélben ígért (lásd a fenti 114. pontot), ezen új társaság valódi vállalkozási tervéről való tájékoztatás. E jelentés csupán megjegyezte, hogy a megkezdett privatizáció célja, hogy a 2003-as év során a jelenlegi OA-csoport alapján magán-légitársaságot hozzanak létre. Az új megközelítés az OA-csoport olyan szerkezetátalakításában állt, melynek során valamennyi járatüzemeltetési tevékenységet összefogják, a többi tevékenységet pedig leválasztják. A különböző tevékenységekhez külön keresnek magántőkét. A NOA a múltbeli pénzügyi problémáktól mentes, jövedelmező légitársaság lesz. A többségi magánbefektető friss magántőkét nyújt, és biztosítja a NOA vezetését. A jelentés különösen előirányozta az új légitársasághoz szükséges eszközök (repülőgépek, védjegy, kereskedelmi kapcsolatok, a Közösség repülőterein juttatott résidők, ingatlanok) piaci áron való megszerzését az OA-csoporttól és az OA-csoport személyzetének a NOA általi, versenyképes új munkaszerződések alapján való foglalkoztatását. A Macedonian Airlines leányvállalat szolgál majd gyűjtő-elosztóként a NOA számára. Az új légitársaság kevésbé kiterjedt és önmagában jövedelmező hálózatot üzemeltet. A jelentés információkat tartalmazott a berepült légi útvonalakra, a repülőgépek számára és a személyzet tervezett leépítésére. Maga a privatizációs eljárás két szakaszban zajlik le: a már megkezdett A. szakasz a magánbefektető kiválasztásával fejeződik be, a B. szakasz pedig az e befektetővel folytatott tárgyalásokból áll. A NOA 2003 tele előtt működőképes lesz („take off"). Ami a járatüzemeltetési tevékenységektől eltérő tevékenységeket illeti, a különböző leányvállalatok külön privatizációja 2003 júniusában, a tevékenységi ágazatoké pedig 2004 júniusában fejeződik be.

126 Tartalmának vizsgálata így azt mutatja, hogy a fent említett jelentés nem értelmezhető úgy, hogy az OA-csoport átszervezésének és privatizációjának figyelembevétele érdekében hallgatólagosan az 1998-as szerkezetátalakítási terv konkrét kiigazítása iránti kérelmet tartalmaz. Ugyanis, még ha ezen, a kifejezetten az OA szerkezetátalakításának, valamint hosszú távú életképessége ésszerű határidőn belüli helyreállításának megkönnyítését célzó átszervezés és privatizáció szükségszerűen magában foglalta az 1998-as szerkezetátalakítási terv kiigazítását, a görög hatóságoknak mégis egyértelműen és pontosan javasolniuk kellett volna a kívánt konkrét kiigazításokat, nem csupán a költségek és a kapacitások csökkentését célzó kiegészítő szerkezetátalakítási intézkedéseket, hanem az átdolgozott terv által lefedett időszakra vonatkozó pénzügyi előrejelzéseket illetően is. Márpedig sem az OA szerkezetátalakításáról és privatizációjáról szóló fent említett jelentés, sem pedig az ügy többi irata nem tartalmaz előzetes értékelést arra vonatkozóan, hogy a kiegészítő szerkezetátalakítási intézkedések és a privatizáció várhatóan milyen hatással járnak az OA-nak az 1998-as határozatban előírt pénzügyi mutatóira, és különösen az OA hosszú távú pénzügyi életképességére és konkrétan azon képességére, hogy visszafizesse adósságait, és pénzügyileg függetlenné váljon (lásd a fenti 121. pontot). E tekintetben a fent hivatkozott jelentés lényegében kizárólag az Olympic Catering 16 millió euróért való értékesítésére történő utalást, valamint a csoport többi leányvállalatának és tevékenységi ágának – két szakaszban megvalósított, amelyek közül a második 2004 júniusában fejeződik be – értékesítésére vonatkozó előzetes ütemtervet tartalmaz.

127 Ebből következik, hogy az OA szerkezetátalakításáról és privatizációjáról szóló, a közigazgatási eljárásban a Bizottsággal közölt többi fent említett információval kiegészített 2002. november 5-i jelentés nem tekinthető úgy, hogy az hallgatólagosan átdolgozott szerkezetátalakítási tervet tartalmaz. Mindezen dokumentumok ugyanis a NOA, az adósságoktól teljesen mentes tervezett új légitársaság életképességére helyezik a hangsúlyt, és semmilyen konkrét és pontos utalást nem tartalmaznak az OA konkrét problémáinak orvoslását célzó különleges intézkedésekre (lásd ebben az értelemben a fenti 65. pontban hivatkozott BFM és EFIM kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 88. pontját).

128 Továbbá magára a privatizációs eljárásra vonatkozó elegendően pontos információk hiányában a fent említett jelentést nem lehetett olyannak sem tekinteni, hogy az a

részletes privatizációs terv jóváhagyása iránti kérelmet tartalmaz, amelynek bejelentésére a Bizottságnak küldött 2002. február 22-i levél szintén ígéretet tartalmazott (lásd a fenti 114. és 122. pontot). E körülmények között – emlékeztetve arra, hogy az OA privatizációjára vonatkozó részletes szabályok ellenőrzése különbözik a szóban forgó szerkezetátalakítási támogatás végrehajtásának ellenőrzésétől – az Elsőfokú Bíróság kiemeli, hogy az OA szerkezetátalakításáról és privatizációjáról szóló fent említett jelentésben foglalt, kizárólag e társaság privatizációs eljárására vonatkozó információkat már csak azért sem lehetett úgy érteni, hogy azok az 1998-as szerkezetátalakítási terv olyan konkrét felülvizsgálata iránti kérelmet tartalmaznak, amely az OA átszervezése és privatizációja várt következményeinek figyelembevételével a szerkezetátalakítási időszak meghosszabbítását célozza a társaság hosszú távú életképességének helyreállítása érdekében, mert még magukat a privatizációs eljárás részletes szabályait sem állapították meg egyértelműen.

129 Ezzel összefüggésben a görög kormánynak a Bizottságot arról tájékoztató 2002. december 2-i levele, hogy hat, a pénzügyi stabilitását bizonyító pályázó nyilvánította ki az OA megszerzése iránti szándékát, és hogy az elkövetkező napokban a tárgyalásokat nagyon rövid időn belül lezárva kiválasztják az egyik ajánlattevőt, szintén nem értelmezhető úgy, hogy az az 1998-as szerkezetátalakítási terv konkrét módosítása iránti hallgatólagos kérelmet tartalmaz.

130 Mindezen okokra tekintettel a Bizottságnak küldött levelek, információk és dokumentumok nem tekinthetők úgy, hogy azok hallgatólagosan a Szerződés és az iránymutatás fent említett rendelkezéseinek megfelelő, átdolgozott terv által kísért, az 1998-as szerkezetátalakítási terv naprakésszé tétele iránti kérelmet tartalmaznak (lásd a fenti 90. és 91. pontot).

131 A fenti megfontolásokból kitűnik, hogy a felperes nem bizonyította, hogy a Bizottság mérlegelési hibát követett el, amikor a megtámadott határozatban ((173) preambulumbekezdés) megállapította, hogy a Speedwing-tervvel való felha-

gyást követően a közigazgatási eljárásban nem nyújtottak be hozzá semmilyen, a szerkezetátalakítási terv konkrét módosítása iránti új kérelmet, és amikor a szóban forgó támogatás összeegyeztethetőségét az 1998-as szerkezetátalakítási tervre tekintettel vizsgálta meg.

132 Hozzá kell tenni, hogy az iratokból nem tűnik ki, és a felperes egyébként sem adja elő, hogy a görög hatóságok a Deloitte & Touche jelentéseinek ezen intézménnyel 2002 novemberében való közlését követőn azt ígérték a Bizottságnak, hogy e jelentések kiegészítéseként – rövid határidőn belül – naprakész szerkezetátalakítási tervet nyújtanak be neki.

133 E körülmények között nem állapítható meg, hogy a Bizottság túllépte mérlegelési jogkörének határait, amikor 2002. december 11-én a nem naprakész szerkezetátalakítási terv alapján fogadta el a megtámadott határozatot.

134 Mindezen okokból a ténybeli tévedésre és a nyilvánvaló mérlegelési hibára alapított jogalapokat mint megalapozatlanokat el kell utasítani.

2. Az EK 87. cikk (3) bekezdése c) pontjának állítólagos megsértéséről és a nyilvánvaló mérlegelési hibáról

a) A felek érvei

135 A felperes úgy véli, hogy a Bizottság nem vizsgálta meg megfelelően, hogy a szóban forgó, 1998-ban jóváhagyott támogatás az EK 87. cikk (3) bekezdésének c) pontja értelmében a közös piaccal összeegyeztethetőnek tekinthető-e.

136 Arra hivatkozik, hogy a Bizottságnak a szerkezetátalakítási terv 2002. december 11-i változatát kellett volna alapul vennie, és ha figyelembe vette volna a privatizáció valószínűségét, a költségcsökkentési intézkedéseket és a 2002-es működési eredmények javulását, arra a következtetésre jutott volna, hogy az 1998-ban jóváhagyott támogatást újból jóvá lehet hagyni.

137 A felperes úgy érvel, hogy a Bizottságnak a megtámadott határozatban ((182)–(185) preambulumbekezdés) levont következtetéseivel ellentétben a jelen ügyben teljesült a szerkezetátalakítási támogatás jóváhagyásának az iránymutatásban (3.2.2. pont) foglalt négy feltétele.

138 Először is az életképességre vonatkozó feltételt illetően a felperes különösen a Bizottság azon elemzését (a megtámadott határozat (103)–(117) preambulumbekezdése) vitatja, miszerint az OA működési eredményei gyengék maradtak. Ezen elemzés figyelmen kívül hagyja a Deloitte & Touche fent említett, az OA teljesítményeinek a 2002-es pénzügyi tervéhez viszonyított korlátozott vizsgálatáról szóló jelentésében foglalt értékeléseket. E jelentés (16. o.) szerint ugyanis „az Ebitda (»Earnings before Interests, Taxes and Depreciation of Assets«, a kamatok, adók és értékcsökkenési leírások előtti eredmények) alakulása 1999 óta jelentősen javult, éspedig a teljes légiközlekedési ágazat rendkívül előnytelen légkörének ellenére", és „[e]bből az következik, hogy az OA működési teljesítményei […] jó irányba haladnak". E tekintetben a fent említett jelentés (18. o.) kifejti, hogy a 2002-re vonatkozó legvalószínűbb forgatókönyv szerint az OA 39,1 millió eurós enyhe működési veszteséget szenved. E számadat – a 2001-re becsült 148,75 millió eurós becsült veszteséggel összehasonlítva – ugyanezen jelentés szerint a társaság még jelentősebb átalakítását mutatja, ha figyelembe vesszük az athéni nemzetközi repülőtér (AIA) 26,5 millió eurós további díjainak hatását. A felperes kiemeli, hogy e javulás annál is inkább nyilvánvaló, mivel különböző tényezők az 1998-tól 2002-ig tartó időszakban nyomást gyakoroltak az európai nagy légifuvarozók többségének nyereségére. 1998-tól és főleg 2001. szeptember 11-e után az egész ágazatot különösen az európai kereslet visszaesése jellemezte.

139 Ezenkívül a Bizottság – miközben nehezményezte a rendkívüli nyereségek „egyszeri" hozzájárulás jellegét (a megtámadott határozat (113) preambulumbekezdése), és elemezte az OA tőkéjének átfogó helyzetét (a megtámadott határozat (116) preambulumbekezdése) megállapítva, hogy a társaság „pénzügyileg teljesen összeomlott" (a megtámadott határozat (184) preambulumbekezdése) – figyelmen kívül hagyta azon tényt, hogy az OA-t éppen privatizálják.

140 Márpedig kidolgozták az OA szerkezetátalakításáról és privatizációjáról szóló 2002. november 5-i fent említett jelentésben kifejtett részletes és szilárd programot. A program az OA életképességének az iránymutatás által megkövetelteknek megfelelően ésszerű határidőn belüli tartós helyreállítása érdekében előirányozta a többségi privatizációt, költségcsökkentési intézkedéseket és a nélkülözhető eszközök külön értékesítését. A járatüzemeltetési tevékenységeket többségileg egyszerre kellett értékesíteni, mivel a magánbefektető jelentős tőkét hozott. E tevékenységek rögtön jövedelmezők voltak, ahogyan ezt mutatja a fent említett jelentésben a mérleg, valamint a veszteségek és nyereségek összefoglaló elszámolása. A privatizáció az Olympic Catering részvényeinek 58%-os értékesítésével kezdődött, és különösen hat, az OA járatüzemeltetési tevékenységeiben való többségi részesedés megszerzésére irányuló szándéknyilatkozat benyújtásával folytatódott. A privatizációs terv szerint az OA fennmaradó passzíváit a különböző kiegészítő tevékenységek külön értékesítéséből elért bevétellel és a likvid eszközökkel egyenlítik ki. A megválaszolandó kérdés nem az volt, hogy az OA a jelenlegi formájában életképes vállalkozás-e, hanem hogy a működési eredményeknek a Deloitte & Touche által megállapított javulására és a 2002. december 11-én folyamatban lévő privatizációs eljárásra tekintettel a vállalkozás – számos részét illetően – életképes-e. Különösen az OA nem adta elő, hogy rendkívüli körülmények, úgymint az átruházások, relevánsak az OA járatüzemeltetési tevékenységeinek folyamatos életképessége tekintetében. E körülmények kizárólag ahhoz járultak hozzá, hogy az OA részére további likvid eszközöket biztosítsanak annak érdekében, hogy a csoport végrehajthassa a privatizációt.

141 A rendkívüli bevételek részleteit illetően a Bizottság mindenképpen elemzési hibákat követett el. Ugyanis – állításával ellentétben (a megtámadott határozat (115) preambulumbekezdése) – az OA teljesítményeinek a 2002-es pénzügyi tervéhez viszonyított korlátozott vizsgálatáról szóló fent említett jelentésben (73. o.) megküldték számára a körülbelül 112 millió eurós rendkívüli bevételekre vonatkozó

pontos adatokat. Sőt, a Bizottság nem vette figyelembe azon tényt, hogy az OA 2000. október végén elhatározta, hogy már nem indít járatot Ausztráliába, aminek a fent hivatkozott jelentés (15. o.) szerint évente 20 millió euróval javítania kellett volna az eredményen. Végül figyelmen kívül hagyta, hogy az OA a régi athéni repülőtérről (Elliniko) való korai kizárása miatt körülbelül 55 millió eurós további kártérítés céljából választottbírósági eljárást indított (lásd a megtámadott határozat (160) és (35)–(37) preambulumbekezdését).

142 A privatizációs eljárás ütemtervét illetően a felperes előadja, hogy – a görög kormány fent hivatkozott 2002. július 16-i levelének a Bizottság által javasolt értelmezésével szemben – az általános összefüggésből és a levél összefüggéséből kitűnik, hogy a görög kormány jelezte, hogy a privatizáció 2003 októberében és nem pedig 2002 októberében fejeződik be. Ez egybevág a 2002. november 5-i fent említett jelentéssel (17. és 21. o.), amely előirányozta a járatüzemeltetési tevékenységek „2003 tele előtti", a leányvállalatok és egységek többségének pedig 2003 folyamán való értékesítését. Mindenesetre a légiközlekedés 1998 utáni általános európai lelassulása, valamint a 2001. szeptember 11-i *vis maior* események következményei miatt az iránymutatás igazolta volna a módosításoknak „a vállalkozásnak vagy a tagállamnak be nem tudható okok miatti" késedelmét.

143 A felperes ezt követően hangsúlyozza, hogy a módosított szerkezetátalakítási terv a jogellenes versenytorzítások megelőzése érdekében előirányozta a járatüzemeltetési tevékenységek csökkentését a piacon. Ezenkívül a támogatást a minimumra korlátozták. A megtámadott határozat azonban e kérdéseket nem vizsgálta meg.

144 Továbbá a módosított szerkezetátalakítási tervekre vonatkozó követelményeket (az iránymutatás 3.2.4. pontja) is teljesítették. Végül a szerkezetátalakítási terv 2002. december 11-i változata megfelelt az [EK 87. és az EK 88.] cikknek és az EGT-megállapodás 61. cikkének a légiközlekedési ágazatban nyújtott állami támogatásokra való alkalmazásáról szóló, 1994. december 10-i iránymutatásnak is (HL C 350., 5. o.).

145 A Bizottság kifogásolja, hogy a felperes állításai azon feltevésen alapulnak, hogy a privatizációs tervet annak ellenőrzése és jóváhagyása érdekében ezen intézményhez benyújtották. Márpedig e tervet sem az 1998-as szerkezetátalakítási tervet módosító átdolgozott tervként, sem pedig kiegészítő támogatás iránti kérelemként nem nyújtották be hozzá.

146 Mindenesetre, miután több szakasz is sikertelenül végződött, amelyek közül az utolsónak a görög kormány 2002. július 16-i levele szerint 2002. október végéig kellett volna befejeződnie, a privatizációs eljárást az OA szerkezetátalakításáról és privatizációjáról szóló 2002. november 5-i jelentésben továbbra is „tervként", azaz elméleti lehetőségként mutatták be.

147 Ezenkívül 2001-re vonatkozóan nem álltak rendelkezésre felülvizsgált pénzügyi adatok – ami megnehezítette az OA tényleges pénzügyi helyzetének értékelését –, és az auditorok a 2000-es évről készített jelentésükben utaltak arra, hogy hitelesítésüket „azon kifejezett előfeltételezéssel [adták], hogy a társaság a tevékenységeit továbbra is aktív vállalatcsoportként folytatja". A Deloitte & Touche által készített, az OA teljesítményeinek a 2002-es pénzügyi tervéhez viszonyított korlátozott vizsgálatáról szóló jelentés (1.1., 1.3. és 1.5. pont) megemlíti, hogy az OA-ról rendelkezésre álló információkat nem ellenőrizték, és azok bizonyos esetekben pontatlannak és hiányosnak bizonyultak, még ha a különbségek kicsik is voltak.

148 Ezzel összefüggésben a Bizottság az 1998-tól 2002-ig terjedő egész időszakra vonatkozó információkat elemezte, és figyelmesen megvizsgálta a 2002-es év során bekövetkezett fejlődést.

149 A Bizottság vitatja a felperesnek az OA 2002-es működési eredményeinek javulására alapított érveit. Úgy érvel, hogy a szerkezetátalakítási terv értékelésének le kell fednie a terv teljes időszakát, azaz a jelen esetben az 1998-tól 2002-ig terjedő éveket.

Továbbá a rendkívüli nyereségek jelentős részét a 2000-es évtől kezdődően érték el, ami csökkentette az OA veszteségeit. A Bizottság hozzáteszi, hogy elfogadhatatlanul gyenge maradt a 2002-re vonatkozó valószínű működési eredmény. A 2002-re vonatkozó mutatók valószínű viszonylagos javulása ellenére az OA továbbra is súlyos pénzügyi nehézségekkel küzd, és a 2002-es év vége óta kizárólag a tevékenységei finanszírozása érdekében felvett kölcsönökre támaszkodik.

b) Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

150 Előzetesen emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az EK 87. cikk (3) bekezdésének alkalmazását illetően a Bizottság széles mérlegelési jogkörrel rendelkezik. Mivel a közösségi bíróság nem helyettesítheti a Bizottság értékelését a gazdaságilag összetett tények és körülmények általa elvégzett értékelésével, az Elsőfokú Bíróság felülvizsgálatának következésképpen az eljárási és az indokolási szabályok betartásának, a tények tárgyi pontosságának, valamint a nyilvánvaló mérlegelési hiba és a hatáskörrel való visszaélés hiányának vizsgálatára kell korlátozódnia (a fenti 92. pontban hivatkozott Ryanair kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 90. pontja; a fenti 43. pontban hivatkozott Technische Glaswerke Ilmenau kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 148. pontja; a fenti 72. pontban hivatkozott Corsica Ferries France kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 137. és 138. pontja, valamint a fenti 36. pontban hivatkozott Schmitz-Gotha Fahrzeuge Werke kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 41. pontja).

151 A jelen ügyben a felperes nem vitatja, hogy az 1998-as szerkezetátalakítási tervet nem hajtották végre teljesen. Ellenkezőleg, a beadványaiban azt hangsúlyozza, hogy e terv már régóta nem volt releváns. Ahogyan a Bizottság a megtámadott határozatban ((181) preambulumbekezdés) kiemeli, a görög kormány, miközben a közigazgatási eljárásban úgy érvelt, hogy az 1994-es és az 1998-as határozatban megállapított valamennyi célkitűzést elérték, illetve megvalósításuk előrehaladott szakaszban van, – a „Synopsis of the Government of the Hellenic Republic's Case for [OA] on Key Issues" című, a Bizottságnak küldött 2002. november 21-i leveléhez csatolt jelentésében (5. és 32. o.) – maga is kiemelte, hogy mind belső, mind külső akadályok miatt sosem volt lehetséges az OA szerkezetátalakítási tervét teljesen végrehajtani.

152 A jelen ügyben a felperes lényegében úgy érvel, hogy a szóban forgó, 1998-ban jóváhagyott támogatást az EK 87. cikk (3) bekezdésének c) pontja értelmében a közös piaccal összeegyeztethetőnek kellett volna nyilvánítani, mivel – a költségcsökkentési intézkedésekre, az OA pénzügyi teljesítményeinek 2002-ben bekövetkezett javulására és a folyamatban lévő privatizációs eljárásra tekintettel – a vállalkozások és különösen az OA különböző tevékenységi ágainak külön privatizációjából létrejövő új légitársaság életképesek.

153 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy mivel az iránymutatás rendelkezéseinek megfelelően nem nyújtottak be az 1998-as szerkezetátalakítási terv konkrét kiigazítása iránti kérelmet, a Bizottság joggal vizsgálhatta a szerkezetátalakítási támogatás összeegyeztethetőségét az 1998–2002-es időszakra vonatkozó 1998-as szerkezetátalakítási tervre tekintettel (lásd a fenti 131. pontot), és következésképpen joggal tartózkodhatott a szerkezetátalakítási időszak meghosszabbításának és a szerkezetátalakítási terv további végrehajtásával kapcsolatos előrejelzéseknek a figyelembevételétől, ahogyan az különösen a Deloitte & Touche fent említett 2002. november 5-i jelentéséből és a közigazgatási eljárásban ezen intézmény tudomására hozott egyéb információkból kitűnt.

154 Ebből következik, hogy a felperesnek az OA privatizációja által az ennek során létrejövő különböző vállalkozások életképességére gyakorolt várható hatásra alapított érvei a megtámadott határozat megalapozottságának értékelése céljából minden relevanciát nélkülöznek.

155 Ebből következik különösen, hogy a Bizottság nem lépte túl mérlegelési jogkörének határait, amikor nem vette figyelembe többek között a csoport ugyanazon vállalkozás keretében összefogott járatüzemeltetési tevékenységeinek többségi privatizációjától várt tőkehozamot, amely privatizációs eljárásnak a görög kormány előrejelzései szerint 2003 tele előtt be kellett fejeződnie, valamint a különösen az OA különböző leányvállalatainak és kiegészítő tevékenységi ágainak külön privatizációjából eredő likviditásteremtést, amennyiben e privatizációt még nem hajtották végre.

156 E tekintetben ki kell emelni, hogy a megtámadott határozat elfogadásakor csupán az Olympic Catering leányvállalatot értékesítették, amit 2002. szeptember 30-i válaszaikban a görög hatóságok is megerősítettek. Ami a járatüzemeltetési tevékenységek privatizációs eljárását illeti, noha nem vitatott, hogy hat, valamennyi pénzügyi garanciát felajánló pályázó nyilvánította ki szándékát az OA megszerzésére, ahogyan a görög kormány 2002. december 2-i leveléből kitűnik (lásd a fenti 129. pontot), ezen eljárásnak csupán az első szakaszát zárták le. Egyetlen ajánlattevőt sem választottak még ki, és nem kezdték meg a tárgyalásokat, így egyetlen konkrét eredményt sem lehetett elegendő pontossággal és hitelességgel előre jelezni. Sőt, a privatizációnak a görög hatóságok által ígért bejelentése sem történt még meg, ahogyan a fentiekben már kifejtésre került (lásd a fenti 128. pontot).

157 Ezzel összefüggésben – a felperes állításaival ellentétben – a Bizottság mindenképpen teljesen megalapozottan értékelte az OA tényleges pénzügyi helyzetét különösen a rendkívüli nyereségeire és a jegyzett tőkéjének 2002. decemberi szintjére tekintettel, és nem pedig a jövőbeli privatizációs műveletek fényében.

158 Továbbá hangsúlyozni kell, hogy a megtámadott határozatban a Bizottság nem kizárólag az 1998-as szerkezetátalakítási terv végrehajtásának hiányára támaszkodott annak megállapításakor, hogy az OA életképességét nem lehetett helyreállítani.

159 A Bizottság valóban úgy vélte, hogy az OA szerkezetátalakításának hatékony végrehajtását csak az 1998-as határozatban előírt tervhez képest tudja értékelni, mivel az érintett tagállam a Speedwing vezető csapatának 2000 nyarán történt távozása után semmilyen kérelmet nem nyújtott be a támogatás növelése vagy a terv kiigazítása iránt.

160 E körülmények között a Bizottság, miután megállapította, hogy az 1998-as határozatban előírt főbb pénzügyi mutatókat nem tartották be, arra következtetett, hogy mivel az OA 1999-től nem hajtotta végre a szerkezetátalakítási tervet, ezért lehetetlenné vált az eredetileg kitűzött célok elérése, különösen ezek közül a legfontosabb, vagyis a társaság életképességének helyreállítása ((179), (181) és (184) preambulumbekezdés).

161 Ugyanakkor a Bizottság lényegében hozzátette, hogy – még ha az OA pénzügyi helyzetét az 1998-as szerkezetátalakítási terv hatékony végrehajtásától függetlenül is értékeli – lehetetlen volt bizonyítani a társaság akár rövid, akár hosszú távú életképességét a teljes pénzügyi összeomlása miatt, mivel az OA már nem rendelkezik saját tőkével, hanem kizárólag adósságai vannak ((184) preambulumbekezdés).

162 A felperes ezzel szemben úgy érvel, hogy ezen értékelésnek ellentmond működési eredményeinek a korábbi évekhez és különösen 2001-hez képesti jelentős javulása 2002-ben, az ágazat és az európai légi közlekedés egésze számára igen kedvezőtlen környezetben.

163 E tekintetben az Elsőfokú Bíróság kiemeli, hogy a megtámadott határozatban ((116), (172)–(174) és (179) preambulumbekezdés) a Bizottság különösen a következő, a felperes által nem vitatott adatokra támaszkodott. Először is az 1999 augusztusától 2000 nyaráig terjedő időszakban a szerkezetátalakítási és különösen a költségcsökkentési törekvéseket, amelyek az OA jövedelmezőségének javításával az 1998-as szerkezetátalakítási terv lényegi elemét jelentik, a Speedwing-terv végrehajtása érdekében felfüggesztették (lásd a fenti 96. pontot). Másodszor a Speedwing távozása után 2000 közepén új költségcsökkentési szakaszt indítottak. Harmadszor időközben a társaság már 1999-ben elvesztette jegyzett tőkéjének 50%-át. Továbbá a költségcsökkentési szakasz (1998-tól 1999 elejéig) és a tevékenységbővítési szakasz (1999 végétől 2000 elejéig) egymásutánja zavaros helyzetet eredményezett a társaságon belül.

Negyedszer a megtámadott határozat (105) preambulumbekezdésében megvizsgált, az 1998-tól 2002-ig tartó üzleti évekre vonatkozó pénzügyi mutatók jelentősen eltértek az 1998-as határozatban előírt főbb mutatóktól. Ötödször 2000-ben a saját tőke nullához közeli szintet ért el. A 2001-es évre vonatkozó nem hitelesített beszámoló szerint annak összege –136 millió euróra csökkent. Hatodszor 2002. december 31-én – a rendkívüli bevételek által az OA helyzetére gyakorolt igen pozitív hatás ellenére – a jegyzett tőke mindenesetre negatív maradt. Az OA teljesítményeinek a 2002-es pénzügyi tervéhez viszonyított korlátozott vizsgálatáról szóló, fent említett jelentésben a Deloitte & Touche által figyelembe vett „legvalószínűbb forgatókönyv" szerint a saját tőke összege –139 millió eurót tesz ki. Hetedszer a 2000-es év óta az OA kizárólag a tevékenységeinek finanszírozása érdekében felvett kölcsönöktől függött. 2001-ben a kölcsönök nem csupán a társaság összes lekötött eszközét finanszírozták, hanem a negatív jegyzett tőkét is. Nyolcadszor likviditáshiány miatt az OA rövid lejáratú adósságai az 1999-es 116 millió euróról 2000-ben 252 millióra, 2001-ben pedig 342 millióra növekedtek. Kilencedszer az 1998-as határozatban előírt mutatók közül az eladósodási ráta, amely a társaság összes adósságának és jegyzett tőkéjének hányadosa, és amelynek az 1998-as határozat szerint 2000-ben 2,22 és 2,76 között kellett volna lennie, a 2000-es év végére 303-ra emelkedett, miközben a jegyzett tőke szinte megszűnt. A későbbi üzleti évekre vonatkozóan a jegyzett tőke negatív szintje miatt az eladósodási arányt már nem lehet kiszámolni. Tizedszer és végül, noha el tudták érni a 2002-re előirányzott rendkívüli nyereségeket, a 2000-es évre engedélyezettnek megfelelő 2,76-os eladósodási ráta a 2000 végén 575 millió euró, 2001 végén pedig a 825 millió euró összegű teljes adóssággal együtt megköveteli, hogy az OA nettó jegyzett tőkéje elérje legalább a 200–300 millió eurót. A negatív jegyzett tőke ellentételezése érdekében 2001-ben 350 és 450 millió euró közötti tőkeinjekcióra van tehát szükség, feltéve azonban, hogy az OA 2003-tól kezdve legalábbis a jövedelmezőségi küszöb szintjén kiegyensúlyozott mérleget tart fenn.

164 A jelen ügyben eltérnek a felek álláspontjai a 2002-re vonatkozó pénzügyi eredmények elemzését illetően, különösen egyrészről az Ebitda és a működési eredmény alakulása, másrészről pedig a rendkívüli bevételek vonatkozásában.

165 Először is az Ebitda és az OA működési eredménye alakulásának elemzését illetően meg kell jegyezni, hogy az OA 2002. júliusi 2002-es pénzügyi tervében az Ebitdát

11 millió eurós pozitív összegre becsülték. A Deloitte & Touche által készített, az Olympic Airways teljesítményeinek a 2002-es pénzügyi tervéhez viszonyított korlátozott vizsgálatáról szóló, fent említett jelentésből azonban kitűnik, hogy a legvalószínűbb forgatókönyv szerint az Ebitda 39,1 millió eurós negatív összeget ér el (16. o.). E tekintetben a felperes joggal emeli ki, hogy a kedvezőtlen környezetben ezen összeg mégis érezhető javulást mutat az Ebitda 2001-es 148,8 millió eurós és a 2000-es 132,4 millió eurós negatív összegeihez képest.

166 A megtámadott határozatban ((110) és (111) preambulumbekezdés) a Bizottság azonban emlékeztetett arra, hogy az Ebitdának fedeznie kell különösen a lekötött eszközök értékcsökkenését, valamint a kamatterhet. Márpedig a költségek e két összetevőjének összege az OA által a Bizottságnak megküldött adatok szerint 2002-ben 52 millió euró becsült összegre emelkedett. A Bizottság ennélfogva hangsúlyozta – és a felperes sem vitatta –, hogy ezen összegnek az Ebitdából való levonása a működési eredményt, illetve az adók és rendkívüli bevételek előtti nettó eredményt (EBT) a 2002-es pénzügyi terv szerint 41 millió euró, a Deloitte & Touche által a fent említett jelentésben elvégzett vizsgálaton alapuló legvalószínűbb forgatókönyv szerint 92 millió euró összegű veszteségekké alakítja. Márpedig az 1998-as határozat 2002-re 24,9 millió euró összegű pozitív működési eredményt irányzott elő. A Bizottság ugyanakkor elismerte, hogy a fent említett veszteségek a korábbi évekhez képest valószínű viszonylagos javulást mutatnak. Mégis úgy ítélte meg, hogy e javulás elégtelen.

167 Ami különösen a felperes által hivatkozott azon döntést illeti, hogy már nem indít járatot Ausztráliába, és ami a Deloitte & Touche fent említett jelentése (15. és 54. pont) szerint 2002-ben 2,9 millió euróval csökkenti a veszteségeket, később pedig évente körülbelül 20 millió euróval javítja a működési eredményt, meg kell állapítani, hogy e döntés a Speedwing-tervvel való felhagyást követően végrehajtott, és a megtámadott határozatban ((175) preambulumbekezdés) figyelembe vett költségcsökkentési intézkedések közé tartozik. E körülmények között nem lehet felróni a Bizottságnak, hogy nem vizsgálta meg konkrétan az ezen döntéssel – vagyis hogy már nem indítanak járatot Ausztráliába – összefüggő költségcsökkentéseket, annál

is inkább, mert a releváns csökkentések, azaz a szóban forgó szerkezetátalakítási terv időtartama alatt előirányzott és 2002-ben 2,9 millió euróra becsült csökkentések e 2002-es évben önmagukban nem gyakorolhattak lényeges hatást az OA pénzügyi eredményeire.

168 Ami azon értékelést illeti, hogy milyen hatással voltak az Ebitda alakulására a 2001. szeptember 11-i események, valamint az európai légiközlekedési ágazatot 1998 óta és különösen 2001 szeptembere óta jellemző kedvezőtlen környezet, a Bizottság a megtámadott határozatban ((177) preambulumbekezdés) kiemelte, hogy a 2001-re vonatkozó hitelesített beszámoló hiányában nehezen tudta megvizsgálni a 2001. szeptember 11-i merényleteknek az OA pénzügyi helyzetére gyakorolt tényleges hatását. Úgy ítélte meg azonban, hogy az 1998-as szerkezetátalakítási terv be nem tartását már 1999-ben meg lehetett állapítani, és az az elkövetkező évek során is megerősítést nyert a szeptember 11-i merényletek, valamint az OA által e merényleteket és a légtér lezárását követően 2002-ben kapott 5 millió euró összegű, külön vizsgálat tárgyát képező ellentételezés hatásától függetlenül ((114) preambulumbekezdés).

169 E tekintetben hangsúlyozni kell, hogy a felperes egyetlen olyan bizonyítékot nem terjesztett elő, amely lehetővé tenné annak feltételezését, hogy az 1998-as szerkezetátalakítási terv végre nem hajtása legalábbis részben a 2001. szeptember 11-i merényleteknek tudható be. Ezenkívül mindenesetre, még ha el is fogadjuk, hogy e terv végre nem hajtása nem volt betudható az OA-nak vagy a Görög Köztársaságnak – ami a jelen ügyben nem nyert bizonyítást –, e körülmény nem mentesíthette utóbbit azon kötelezettsége alól, hogy az 1998-as szerkezetátalakítási terv módosítása iránti kérelmet nyújtson be a Bizottsághoz.

170 Ami másodszor a rendkívüli bevételek elemzését illeti, a Bizottság a megtámadott határozatban ((113) preambulumbekezdés) kiemelte, hogy a 2000 óta elért e nyereségek jelentős része a nélkülözhető eszközök értékesítésével függ össze. Kiemelte, hogy 2002-ben a rendkívüli bevételek összege (amelyeket a spatai repülőtérre való

költözés ellentételezésének 6 millió eurós utolsó részlete, valamint a lekötött eszközök és a pénzügyi lekötések, úgymint részesedések tettek ki) az előrejelzések szerint eléri a 60 millió eurót. Noha a Bizottság elismerte, hogy e nyereségek hozzájárulhattak az OA pénzügyi helyzetének javulásához, hangsúlyozta, hogy azok semmilyen hatással nincsenek a társaság költségszerkezetére. Joggal ítélte meg úgy, hogy kizárólag a működési nyereségek teszik lehetővé az OA hosszú távú túlélését.

171 Továbbá a Bizottság a megtámadott határozatban ((115) preambulumbekezdés) döntő bizonyítékok hiányában nem találta megbízhatóknak a 2002-ben várt, 112 millió euró összegű további rendkívüli bevételekre vonatkozó adatokat. Kiemelte, hogy az OA által a fent említett 2002. október 16-i találkozón nyújtott információk szerint az OA-nak az utasellátási és jegyfoglalási tevékenységekben való részesedéseinek értékesítése elérheti a 37 millió euró összeget, míg a fennmaradó (75 millió euró) összeg a repülőgépek értékesítéséből és adásvétellel vegyes bérletéből ered.

172 E kérdésben el kell utasítani a felperes azon érvét, miszerint a Bizottság ezen elemzése a Deloitte & Touche fent említett jelentésében (73. o.) foglalt információkra tekintettel állítólag téves. E jelentés ugyanis a szóban forgó rendkívüli bevételekre vonatkozóan nem tartalmazott semmilyen további pontos adatot. A jelentés csupán arra korlátozódott, hogy megemlítette az Olympic Catering leányvállalat értékesítéséből származó (az OA-nak az Olympic Catering társadalombiztosítási terheihez való hozzájárulásának levonása után 11 millió euróra becsült) bevételeket, a Galileo Hellas leányvállalat értékesítésétől várt (nem becsült) bevételeket, valamint a repülőgépek értékesítésétől vagy adásvétellel vegyes bérletétől várt, az OA által 75 millió euróra becsült bevételeket. Márpedig a Deloitte & Touche-nak az OA szerkezetátalakításáról és privatizációjáról szóló jelentéséből kizárólag az tűnik ki, hogy a Galileo International „rendkívül eltökélt" szándékot fejezett ki a Galileo Hellas megvásárlására, és hogy az előzetes ütemterv szerint a 2002 novemberében megkezdett privatizációs eljárásnak 2003 januárjában be kellett fejeződnie. Továbbá, ami a repülőgépek értékesítéséből eredő bevételekre vonatkozó fent említett becsléseket illeti, a Deloitte & Touche-nak a Bizottsággal 2002 novemberében közölt két jelentése közül egyik sem tartalmazott olyan magyarázatokat, amelyek igazolták volna ezen becsléseket egyrészről az eszközöknek az OA 2001. december 31-i utolsó beszámoló-

jában – a megtámadott határozatban ((115) preambulumbekezdés) foglalt, a felperes által nem vitatott információk szerint – említett 41 millió eurós – értékcsökkenési leírások utáni – nettó könyvelési értékéhez, másrészről pedig a használt repülőgépek értékesítésének árszintjéhez képest. E tekintetben a Deloitte & Touche-nak az Olympic Airways teljesítményeinek a 2002-es pénzügyi tervéhez viszonyított korlátozott vizsgálatáról szóló jelentés (73. o.) annak kifejtésére korlátozódott, hogy az OA szerint e becslések azon „piaci" ajánlatokon alapultak, amelyeket e repülőgépekért kapott.

173 Ami a görög állam által az ellinikói repülőtérről a spataira való költözéshez nyújtott ellentételezést illeti, a Deloitte & Touche fent említett jelentése (21. o.) kifejtette, hogy 138,7 millió euró összegű ellentételezést nyújtottak, és hogy a működési költségek a spatai repülőtéren jelentősen magasabbak. A megtámadott határozatból ((160) és (200) preambulumbekezdés) kitűnik, hogy a Bizottság úgy ítélte meg, hogy ezen 138,7 millió eurós ellentételezés nem túlzott, és ennélfogva nem tartalmaz semmilyen állami támogatási elemet. E tekintetben hangsúlyozta, hogy az OA által kért további 55 millió euró összeget a Görög Köztársaság már nem kéri. Ezzel összefüggésben – a felperes állításaival ellentétben (lásd a fenti 141. pontot) – nem lehet felróni a Bizottságnak, hogy nem vette figyelembe a kért további 55 millió euró összeget, még ha 2002. április 11-i válaszaikban (2.17.10. pont) a görög hatóságok tájékoztatták is a Bizottságot az OA azon döntéséről, hogy vitatja az ellentételezésnek a görög kormány által megállapított végső összegét. A felperes ugyanis irataiban nem utal a jelen ügyben általa hivatkozott választottbírósági eljárás – a megtámadott határozat elfogadásakori – állására, és e tekintetben nem is szolgált pontos információkkal a Bizottság számára. Márpedig, mivel annak idején a választottbírósági ítélet elmaradt, semmiképpen nem lehet kifogásolni, hogy a Bizottság nem vette figyelembe a további ellentételezés egyszerű lehetőségét. Ezenkívül emlékeztetni kell arra, hogy a további ellentételezés adott esetbeni nyújtása főszabály szerint a Bizottság vizsgálatának van alávetve annak megállapítása érdekében, hogy nem tartalmaz-e állami támogatást (a megtámadott határozat (35) preambulumbekezdése).

174 A fenti megfontolások összességére tekintettel meg kell állapítani, hogy a felperes által hivatkozott érvek nem teszik lehetővé annak megállapítását, hogy a Bizottság

nyilvánvaló mérlegelési hibát követett el, amikor nem csupán az OA működési eredményeinek az 1998-as határozatban előírt mutatóktól – a szóban forgó időszakban és különösen 2002-ben – való eltérésére tekintettel (lásd a fenti 166. pontot), hanem főleg a társaság adósságainak mértéke és saját tőkéjének hiánya alapján (lásd a fenti 161. és 163. pontot) úgy ítélte meg, hogy – a 2002-es működési eredménynek a korábbi évek eredményeihez képesti valószínű javulása ellenére – nem állították helyre az OA rövid és hosszú távú életképességét, és megállapította a szerkezetátalakítási támogatás közös piaccal való összeegyeztethetetlenségét.

175 E körülmények között nem kell megvizsgálni a versenytorzulás megelőzésére és a támogatás összegének a minimálisra való korlátozására vonatkozó feltételeket, amelyeket – ahogyan egyébként a felperes is kiemeli – a megtámadott határozat nem vett figyelembe.

176 Mindezen okokból az EK 87. cikk (3) bekezdése c) pontjának megsértésére alapított jogalapot mint megalapozatlant el kell utasítani.

3. Azon mérlegelés nyilvánvaló téves jellegéről, miszerint semmilyen szerkezetátalakítási intézkedést nem hoztak

a) A felek érvei

177 A felperes vitatja azon megállapítást miszerint semmilyen szerkezetátalakítási intézkedést nem hoztak meg a megfelelő időben, és/vagy nem módosították a tervet (a megtámadott határozat (172)–(181) preambulumbekezdése). A többségi privati-

zációt, a költségek csökkentését és az eszközök értékesítését magában foglaló, a 2000-es módosított szerkezetátalakítási tervnek megfelelő egész eljárást 2000-ben megkezdték, és 2002. december 11-ig folyamatosan folytatták. A Bizottságot a szerkezetátalakítási intézkedésekről rendszeresen tájékoztatták, ahogyan ez a megtámadott határozatból ((73), (106), (172) és (175) preambulumbekezdés) is kitűnik.

178 Az OA által alkalmazott költségcsökkentési intézkedések kitűnnek különösen a Bizottsághoz benyújtott dokumentumokból, úgymint a görög kormány 2002. február 1-jei leveléből, a Bizottság első információnyújtási rendelkezésére adott 2002. április 11-i válaszából, a második információnyújtási rendelkezésre adott 2002. szeptember 30-i válaszából és „Az [OA-]dosszié lényegi szempontjainak a Görög Köztársaság általi rövid bemutatása" című, 2002. november 21-i észrevételeiből.

179 A Bizottság szerint ezen érvelést el kell utasítani.

b) Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

180 Először is ki kell emelni, hogy a felperes által felhozott kifogások a megtámadott határozat félreértésén alapulnak. A felperes állításaival ellentétben ugyanis a Bizottság – amikor arra a következtetésre jutott, hogy az 1998-as határozatban megállapított célokat és különösen az OA életképességének helyreállítását nem érték el – nem abból indult ki, hogy semmilyen szerkezetátalakítási intézkedést nem hajtottak végre. Konkrétabban a költségcsökkentési intézkedéseket illetően a megtámadott határozatból ((172)–(175) preambulumbekezdés) egyértelműen kitűnik, hogy a Bizottság megvizsgálta az OA által egymást követően végrehajtott politikákat. A Bizottság – miután megállapította, hogy a várt eredményeket már 1999-ben sem érték el az első költségcsökkentési szakasz végén (1998/1999 eleje), amelyet a Speedwing vezetése alatt bővítési szakasz követett – hangsúlyozta, hogy a Speedwing távozása után az 1998-as szerkezetátalakítási tervvel összhangban új költségcsökkentési szakaszt indítottak.

181 Ezt követően emlékeztetni kell arra, hogy a megtámadott határozatban a végrehajtott szerkezetátalakítási intézkedéseket az 1998-as szerkezetátalakítási tervre tekintettel vizsgálták meg. Ahogyan ugyanis már megállapításra került (lásd a fenti 131. pontot), e terv nem képezte semmilyen, a görög hatóságok által benyújtott konkrét kiigazítás iránti kérelem tárgyát, amit pedig az iránymutatás vonatkozó rendelkezései előírtak. Következésképpen a Bizottság tartózkodott a privatizációs terv keretében előirányzott intézkedések vizsgálatától, amennyiben azok a terv időtartama alatt nem konkretizálódtak. Meg kell azonban jegyezni, hogy a Bizottság figyelembe vette azon privatizációs intézkedéseknek különösen az OA pénzügyi helyzetére gyakorolt hatását, amelyeket – mint például az Olympic Catering leányvállalat 58%-os értékesítését – a megtámadott határozat elfogadásakor ténylegesen végrehajtották.

182 A megtámadott határozatból így az következik, hogy a Bizottság a szerkezetátalakítási terv végrehajtásának értékelését a terv teljes időtartama alatt meghozott valamennyi intézkedés alapján folytatta le annak megvizsgálása érdekében, hogy elérték-e a terv célját, vagyis a társaság hosszú távú életképességének helyreállítását.

183 Ebből következik, hogy azon kifogást, miszerint a Bizottság úgy ítélte meg, hogy semmilyen szerkezetátalakítási intézkedést nem hajtottak végre, mint megalapozatlant el kell utasítani.

B – *Az 1998-as határozat 1. cikke (1) bekezdésének d) pontjában előírt, működőképes és megfelelő IIR bevezetésére vonatkozó kötelezettségnek a Görög Köztársaság általi állítólagos megszegéséről*

1. A felek érvei

184 A felperes kiemeli, hogy a megtámadott határozatban ((118) preambulumbekezdés) a Bizottság megerősíti, hogy a Görög Köztársaság bevezetett IIR-t. Kizárólag ezen

IIR „működőképes és megfelelő” jellege kérdéses. A Bizottság elismerte továbbá (a megtámadott határozat (186) preambulumbekezdése), hogy e rendszer bevezetésének az 1998-as határozat 1. cikkének d) pontjában 1998. december 1-jével megállapított határideje nem elegendő.

185 Ezzel összefüggésben a felperes úgy véli, hogy az a tény, hogy az IIR nem terjedt ki az OA leányvállalataira, nem jelentette azt, hogy az IIR nem működőképes és megfelelő. E tekintetben a Bizottság összekeverte az OA IIR-je működőképes és megfelelő jellegének kérdését az OA pénzügyi adatátviteli alrendszerei modernizálásának és átalakításának tágabb, de igen eltérő kérdésével. Elismert, hogy ez utóbbiak minősége befolyásolja az IIR eredményeinek minőségét, de nem befolyásolja az IIR tulajdonképpeni koncepciójának és működési kapacitásának minőségét. A Bizottság szakértői elismerték az IIR koncepciójának és funkcionalitásának minőségét. Az IIR eredményeinek minősége azonban az OA kiadásaira és bevételeire vonatkozó adatok gyűjtését elvégző alrendszerek fokozatos modernizálásától és javításától függött. Ezen szakaszos eljárás nemcsak az igen nagyszámú – nem kevesebb mint 44 – inkompatibilis informatikai rendszer kompatibilitásának biztosítására korlátozódott, hanem magában foglalta az adatgyűjtési tevékenységeket végző, igen nagyszámú foglalkoztatott képzését, valamint a feldolgozás tekintetében késedelmet szenvedett adatok jelentős hátralékának megszüntetését is. Az a tény, hogy a Bizottság a „teljesen működőképes és megfelelő” IIR bevezetésére vonatkozó eredeti határidőt az 1998-as határozat elfogadását csupán három és fél hónappal követő 1998. december 1-jében állapította meg, elegendő annak bizonyítására, hogy az 1998-as határozat 1. cikke (1) bekezdése d) pontjának rendelkezései nem alkalmazandók az alrendszerek bevezetésére.

186 E körülmények között a határozat nyilvánvaló mérlegelési hibát tartalmaz, mivel azt állítja, hogy a görög hatóságok nem teljesítették az 1998-as határozat 1. cikke (1) bekezdésének d) pontjában előírt kötelezettséget.

187 Ezenkívül a határozat azon tény miatt is hibát tartalmaz, hogy a Bizottság az OA IIR-je helyzetét illetően nem tett eleget bizonyítási kötelezettségének. A Bizottság az IIR-re vonatkozóan olyan határozatot hozott, amely saját szavai szerint (a határozat (187) preambulumbekezdése) a bizonyítékokat illetően hiányos.

188 Különösen a Bizottság megsértette a Görög Köztársaság és a felperes meghallgatáshoz való jogát. Az IIR tárgyában semmilyen további információnyújtás iránti kérelmet nem küldött, és az IIR működőképes és megfelelő jellegére vonatkozóan fennálló kételyeiről nem tájékoztatta sem a Görög Köztársaságot, sem a felperest.

189 E tekintetben a felperes hangsúlyozza, hogy a 2002. március 6-i első információnyújtási rendelkezésre adott 2002. április 11-i válaszában pontosításokkal szolgált az IIR helyzetéről. Az IIR 2002. áprilisi helyzetéről szóló, ezen észrevételekhez 39. mellékletként csatolt jelentés ugyanis egyértelműen megkülönböztette az OA IIR-jének igen magas minőségű megfelelőségét és az IIR számos adattovábbítási alrendszere modernizálásának szükségességét. A jelentés megerősítette, hogy az IIR kidolgozását 2000 augusztusában befejezték, hogy 2000 októberében az IIR-t az OA 34 felhasználójánál telepítették, és hogy (1999-ben a bevételek, 2000-ben a fizetések, 2001-ben pedig az Oracle Financials vonatkozásában) befejezték a másodlagos rendszerek fejlesztéseit. A második információnyújtási rendelkezésben a Bizottság semmilyen egyéb utalást nem tett az IIR-re.

190 A Bizottság előadja, hogy az OA és leányvállalatai a megtámadott határozat elfogadásakor nem rendelkeztek semmilyen megbízható IIR-rel, így az OA vezetésére vonatkozó értékelését nem tudta érvényes adatokra alapítani, illetve nem volt lehetséges megbízható információkat szereznie. Ezt megerősítik a pénzügyi ellenőröknek az OA 2002-es beszámolóját kísérő ellenőrzési tanúsítványon található megjegyzései is.

2. Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

191 Az Elsőfokú Bíróság először is célszerűnek tartja a bizonyítási teher figyelmen kívül hagyására és a meghallgatáshoz való jog megsértésére alapított jogalapoknak a fent

(lásd a fenti 34–41. pontot) kifejtett elvek fényében való megvizsgálását azon állítást illetően, miszerint a Görög Köztársaság nem teljesítette az annak biztosítására vonatkozó kötelezettségvállalását, hogy az OA 1998. december 1-jéig bevezet egy teljesen működőképes és megfelelő IIR-t.

192 Az első információnyújtási rendelkezésből ((51)–(53), (88) és (90) preambulumbekezdés) kitűnik, hogy a Bizottság – különösen az Alan Stratford and Associates független tanácsadó társaság 1999-ben készített jelentésének következtetései fényében – részletesen foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy működőképes és megfelelő IIR-t vezettek-e be, és felszólította a Görög Köztársaságot a támogatás összeegyeztethetőségének megvizsgálásához szükséges valamennyi információ benyújtására.

193 E tekintetben a megtámadott határozatból ((118) preambulumbekezdés), az első információnyújtási rendelkezésből és az Alan Stratford and Associates fent említett, a görög hatóságok 2002. április 11-i válaszaihoz 39. mellékletként csatolt jelentésének összefoglalójából kitűnik, hogy e jelentés rávilágított az IIR bizonyos számú esetleges gyenge pontjára. Kiemelte különösen, hogy a rendszer hatékonysága „az eredményszámlák új könyvelési rendszerének alvállalkozásba adásától és hatékony végrehajtásától" függ, hogy az IIR nem alkalmazandó többek között az Olympic Aviation leányvállalatra, és hogy még nem tartalmaz bizonyos, a vezetésre vonatkozó kulcsinformációkat, ami jelentősen korlátozza a vezető szervek azon képességét, hogy a repüléssel kapcsolatos kereskedelmi tevékenységekre valódi átfogó rálátásuk legyen.

194 Az Alan Stratford and Associates jelentésében kiemelt, és az első információnyújtási rendelkezésben is megismételt, az IIR-re vonatkozó fent említett kérdésekre tekintettel együttműködési kötelezettségük értelmében a görög hatóságok feladata volt, hogy az IIR működőképes és megfelelő jellegének bizonyítása érdekében valamennyi szükséges információt rendelkezésre bocsássanak. A második információnyújtási rendelkezésben a Bizottság újból felszólította a Görög Köztársaságot,

hogy bocsássa rendelkezésre a 2002. március 6-i határozatban említett támogatási intézkedéseknek az EK 87. cikkel való összeegyeztethetőségének megvizsgálásához szükséges valamennyi információt, és igen egyértelműen jelezte azon szándékát, hogy a rendelkezésre álló információk alapján végleges határozatot hoz ((7), (9) és (10) preambulumbekezdés).

195 E körülmények között a Bizottság helyesen fogadhatta el a megtámadott határozatot a görög hatóságok által számára adott válaszok alapján.

196 Ennélfogva a Görög Köztársaság védelemhez való jogának megsértésére alapított jogalap nem megalapozott. Ahogyan már bemutatásra került (lásd a fenti 46. pontot), ugyanez vonatkozik az OA védelemhez való jogának megsértésére alapított jogalapra is.

197 Másodszor meg kell vizsgálni, hogy a Bizottság a rendelkezésére álló információkra tekintettel jogilag megkövetelt módon bizonyította-e, hogy az IIR-rel kapcsolatos kötelezettségvállalásokat nem tartották be.

198 Előzetesen meg kell jegyezni, hogy a megtámadott határozatból ((186) preambulumbekezdés) kitűnik, hogy miután a Görög Köztársaság bejelentette, hogy az IIR-t 2000 októberében bevezették, a Bizottság elismerte, hogy az 1998-as határozatban megállapított négy hónapos határidő nem elegendő a rendszer bevezetésére.

199 Továbbá – ahogyan a Bizottság a megtámadott határozatban ((46) és (47) preambulumbekezdés) hangsúlyozza – az IIR létrehozását az 1998-as határozat azért írta elő, hogy az OA vezető szervei folyamatosan elegendő információval rendelkezzenek az 1998-as szerkezetátalakítási terv végrehajtása alakulásának figyelemmel

kísérése és szükség esetén annak újbóli kiigazítása érdekében. Az 1998-as határozatban ((85) preambulumbekezdés) a Bizottság ugyanis megállapította, hogy az akkor használt IIR nem szolgál ilyen megbízható információkkal. E tekintetben a görög hatóságok a szerkezetátalakítási terv végrehajtásáról szóló fent említett, 1999. május 7-i jelentésben egyébként maguk is kiemelték, hogy az 1998-as határozatban előírt bizonyos célokat nem lehetett időben elérni, mert „az 1997-es tényleges eredmények rosszabbaknak bizonyul[tak] az 1998. február végén előadott legpesszimistább becsléseknél is”.

200 E körülmények között – a felperes állításaival ellentétben – az 1998-as határozatban előírt, a teljesen működőképes és megfelelő IIR bevezetésére vonatkozó kötelezettségvállalás nem értelmezhető úgy, hogy az kizárólag olyan rendszer létrehozását célozza, amely önmagában elismerten igen nagy teljesítményű, de amelyhez még nem kapcsolódik valamennyi – különösen az OA-csoport bevételeire és kiadásaira vonatkozó – informatikai adatgyűjtési alrendszer. Sőt hangsúlyozni kell, hogy az IIR-nek a valamennyi leányvállalatra való alkalmazása nélkülözhetetlen volt ahhoz, hogy a görög állam pontos adatokkal rendelkezzen az OA és leányvállalatai konszolidált beszámolójának elkészítése érdekében, ahogyan azt az 1998-as szerkezetátalakítási terv előirányozta.

201 Márpedig – ahogyan a Bizottság a megtámadott határozatban ((120) preambulumbekezdés) kiemeli – a görög hatóságok által a jelen esetben a 2002. április 11-i válaszaik 39. mellékletében szolgáltatott információkból nem tűnik ki, hogy az IIR teljes bevezetésére vonatkozó fent említett követelményeket akár a rendszerhez való hozzáférés, akár a valamennyi leányvállalatra való alkalmazása tekintetében teljesítették.

202 Ezzel összefüggésben – mivel a görög hatóságok a közigazgatási eljárásban nem nyújtottak be ellentétes bizonyítékokat – a Bizottság joggal állapíthatta meg a megtámadott határozatban ((121)–(137) és (141) preambulumbekezdés), hogy a működőképes és megfelelő IIR bevezetésének hiányát tanúsítják különösen az 1998-as, 1999-es és 2000-es évre vonatkozó könyvvizsgálói jelentésekben szereplő, a belső könyvelési,

kezelési és ellenőrzési rendszer zavaraival kapcsolatos észrevételek, valamint a hitelesített beszámolók benyújtásának jelentős késedelme is. E tekintetben a Bizottság a megtámadott határozatban ((136) preambulumbekezdés) továbbá kiemelte, hogy a Deloitte & Touche-nak az OA teljesítményeinek a 2002-es pénzügyi tervéhez viszonyított korlátozott vizsgálatáról szóló fent említett jelentése kimondta:

„Ahogyan a korábbi jelentések is jelzik, az információkezelés olyan nem informatizált rendszereken alapul, amelyek bizonyos esetekben nem megbízhatóaknak, illetve nem összehangoltaknak bizonyulnak."

203 Ezenkívül a felperes nem vitatja, hogy a megtámadott határozat elfogadásakor az IIR-hez való hozzáérés még korlátozott volt, és hogy a rendszert az OA leányvállalataira, többek között az Olympic Aviationra és a Macedonian Airlinesra nem alkalmazták.

204 A fenti megfontolások összességéből az következik, hogy a bizonyítási teher figyelmen kívül hagyására, a meghallgatáshoz való jog megsértésére és a nyilvánvaló mérlegelési hibára alapított jogalapokat el kell utasítani.

C – *A jelentések benyújtására vonatkozó kötelezettségnek a Görög Köztársaság általi állítólagos megszegéséről*

1. A felek érvei

205 A felperes előadja, hogy az 1998-as határozat 1. cikke (2) bekezdésének megfelelően benyújtotta a Bizottságnak a támogatás közös piaccal való összeegyeztethetőségének

és az 1998-as szerkezetátalakítási terv végrehajtásának biztosítása érdekében előírt feltételek betartásáról, valamint a várt eredmények megvalósulásáról szóló jelentéseket.

206 Közelebbről nyilvánvaló mérlegelési hiba miatt meg kell semmisíteni a Bizottságnak a 2000 márciusában és októberében ilyen jelentések benyújtásával kapcsolatos kötelezettség (a megtámadott határozat (180) preambulumbekezdése) nem teljesítésére vonatkozó értékelését. Az 1998-as szerkezetátalakítási terv rendelkezései OA általi betartásának ellenőrzését célzó e jelentések ugyanis a jelen ügyben e terv módosítását követően elvesztették létjogosultságukat, mivel a 2000-es évig semmilyen lehetősége nem volt az OA-nak a veszteségek elkerülésére. A Bizottság a Görög Köztársaságnak küldött 2000. március 29-i fent említett levelében egyébként megjegyezte: „[M]ivel az OA már eltérő szerkezetátalakítási terv alapján működik, e jelentésnek az új Speedwing-terv végrehajtása céljából 1999 novembere óta hozott intézkedésekre kell helyeznie a hangsúlyt." Mivel azonban a Bizottság nem fogadta el a Speedwing-tervet, amelyet felfüggesztettek, majd amellyel végül 2000 nyarán felhagytak, semmi haszna nem lett volna tehát 2000 márciusában az e terv végrehajtása előrehaladásának állásáról szóló jelentésnek.

207 A Bizottság álláspontja túlzottan formalista. A Bizottság ugyanis 2000 márciusában megkapta a Deloitte & Touche-nak a Speedwing-tervről szóló részletes jelentését, és így az év e szakaszára vonatkozóan rendelkezésére állt az OA helyzetének gazdasági értékelése. A Speedwing 2000 nyarán történt távozása után a Görög Köztársaság benyújtotta – az OA teljes privatizációját előirányzó – második módosított szerkezetátalakítási tervet, amelyet hosszan megvitatott a Bizottsággal. Az OA pénzügyi helyzetét és az e terv betartására vonatkozó képességét a Crédit Suisse First Boston a Bizottságnak 2000. december 20-án megküldött 160 oldalas tájékoztató memorandumban vizsgálta meg.

208 Mindenesetre, még ha feltételezzük is, hogy a felperes megszegte a 2000 márciusában és októberében jelentések benyújtására vonatkozó kötelezettségét – amit a felperes vitat –, e kötelezettségszegés szankciója, vagyis a támogatás jelentős részének visszatéríttetése aránytalan.

209 A Bizottság szerint ezen érvelést el kell utasítani. Hangsúlyozza, hogy a megkövetelt jelentések 2000 márciusában és októberében való be nem nyújtása a társaság hitelesített beszámolójának időben való be nem nyújtásával együtt (a megtámadott határozat (132) és (133) preambulumbekezdése) megakadályozta őt abban, hogy az 1998-as határozatban megállapított mutatók alapján megvizsgálja az 1998-as határozatban foglalt kötelezettségvállalások betartását, a szerkezetátalakítási terv végrehajtását és várt eredmények megvalósulását. Sőt, mivel az OA nem vezetett be működőképes IIR-t, a Bizottságnak szolgáltatott információk nem alapultak a könyvelési adatok megfelelő kezelési rendszerén.

2. Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

210 Először is ki kell emelni, hogy a Deloitte & Touche-nak a Speedwing-féle szerkezetátalakítási tervről szóló 1999. márciusi jelentésében, majd a Crédit Suisse First Boston 2000. decemberi fent említett memorandumában szereplő, az OA gazdasági helyzetére vonatkozó értékelések (lásd a fenti 109. pontot) nem helyettesíthetik érvényesen azon jelentéseket, amelyeket a Görög Köztársaság 2000 márciusában és októberében köteles volt a Bizottsághoz benyújtani a támogatás összeegyeztethetőségének és az 1998-as szerkezetátalakítási terv végrehajtásának biztosítása érdekében az 1998-as határozatban előírt összes feltétel betartásáról.

211 E két, a Speedwing-tervvel, illetve a privatizációs eljárással kapcsolatos dokumentum ugyanis tárgyánál fogva nem az 1998-as szerkezetátalakítási tervre vonatkozott. Márpedig, mivel a Speedwing-tervvel végül is felhagytak, és a görög hatóságok ezt

követően semmilyen új átdolgozott szerkezetátalakítási tervet nem nyújtottak be, ahogyan az előző fejtegetésekből (lásd a fenti 131. pontot) kitűnik, a felperes által hivatkozott fent említett dokumentumok a jelen ügyben nem relevánsak.

212 Igaz, hogy a Bizottság a 2000. március 29-i fent említett levelében megjegyezte, hogy az 1998-as határozat értelmében 1998. március végén hozzá benyújtandó jelentésnek a Speedwing-terv keretében elfogadott intézkedésekre kell helyeznie a hangsúlyt – amely tervet már az ezen intézmény általi előzetes jóváhagyás megszerzése előtt alkalmazták. Az OA szerkezetátalakítási terve naprakésszé tételének szükségessége – az e terv által követett célok elérése érdekében – azonban nem fosztotta meg létjogosultságuktól az 1998-as határozatban előírt jelentéseket mindaddig, amíg az 1998-as szerkezetátalakítási terv nem képezte a Bizottság által jóváhagyott módosítás tárgyát. E tekintetben a Bizottság a fent említett levélben egyébként külön kiemelte az 1998-as határozatban előírt összes feltétel betartásáról szóló jelentés benyújtásának szükségességét.

213 Ezzel összefüggésben egyértelműen kitűnik, hogy nem teljesítették a 2000 márciusában és októberében jelentések benyújtására vonatkozó kötelezettséget.

214 Továbbá a fent említett összefüggésben és a megtámadott határozat indokolására tekintettel nem kell úgy tekinteni, hogy a támogatás összegének visszatérítése aránytalan, ahogyan a felperes másodlagosan állítja. Mindenesetre ugyanis a megtámadott határozat 3. cikke előírja, hogy a Görög Köztársaság a támogatás második részletét az 1998-as szerkezetátalakítási terv és bizonyos, az eredeti jóváhagyás alapját képező feltételek be nem tartása miatt, és nem pedig kizárólag azon okból köteles visszatéríttetni, hogy az 1998-as határozat 1. cikkének (2) bekezdésében előírt, 2000 márciusában és októberében jelentések benyújtására vonatkozó kötelezettséget megsértették, úgyhogy a szerkezetátalakítási támogatások végrehajtását nem kísérhették rendszeresen figyelemmel.

215 Ebből következik, hogy a nyilvánvaló mérlegelési hibára és az arányosság elvének megsértésére alapított jogalapokat el kell utasítani.

D – *Az 1994-es határozat 1. cikke b), c) és e) pontjában foglalt kötelezettségvállalásoknak a Görög Köztársaság általi állítólagos megszegéséről*

1. Az 1994-es határozat 1. cikke b) pontjában foglalt kötelezettségvállalásoknak a Görög Köztársaság általi állítólagos megszegéséről

a) A felek érvei

216 A felperes előadja, hogy a Bizottság nyilvánvaló mérlegelési hibát követett el, nem indokolt megfelelően, és tévesen alkalmazta a jogot, amikor a megtámadott határozat (204) preambulumbekezdésében arra következtetett, hogy a görög jogszabályoknak a felperesre való alkalmazásával megsértették az 1994-es határozat 1. cikkének b) pontját, amely azon „kötelezettségvállalásainak" betartására kötelezi a görög kormányt, hogy a jövőben a részvényesi jogállásának szigorú keretein túllépve többé nem avatkozik be az OA vezetésébe.

217 A felperes vitatja a Bizottságnak a megtámadott határozat (59), (60), (146), (203) és (204) preambulumbekezdésében foglalt állításait, amelyek szerint – noha az OA már nem „DEKO", azaz a közérdekű vállalkozásokra alkalmazandó 2414/1996. sz. görög törvény hatálya alá tartozó vállalkozás ((144) preambulumbekezdés), hanem közszolgáltatás nyújtó rendes részvénytársaság – a görög jogszabályok megsértésével továbbra is az általában a DEKO-kra alkalmazandó különös jogszabályok (2271/94,

FEK A'229/1994.12.23.; 2190/94, FEK A'28/1994.3.3.; 2527/97, FEK A'206/1977.10.8. és 2602/98, FEK A'83/1998.4.16. sz. törvény) rendelkezéseinek hatálya alá tartozik.

218 A felperes úgy érvel, hogy a különös jogszabályok fent említett bizonyos rendelkezéseinek az OA-ra való alkalmazása teljesen megfelel a görög jogszabályoknak. A 2271/94. sz. törvény ugyanis előírja, hogy az OA és leányvállalatai – a 2190/94. sz. törvény 1–24. cikkének kivételével – többé nem tartoznak a közszektor vállalkozásaira (DEKO) alkalmazandó jogszabályok hatálya alá. A 2190/94. sz. törvény 14. cikke (1) bekezdésének ötödik francia bekezdése kimondja, hogy e törvény nemcsak a DEKO fogalommeghatározásának megfelelő vállalkozásokra, hanem a görög államhoz tartozó magánjogi vállalkozásokra is alkalmazandó. Márpedig az OA ebben az időpontban 100%-ban a görög állam tulajdonában volt. Következésképpen a 2271/94, 2190/94, 2527/97 és 2602/98. sz. törvénynek a személyzet felvételére és irányítására vonatkozó rendelkezései továbbra is törvényesen alkalmazandók az OA-ra.

219 Különösen az 1998-as határozat elfogadásakor már alkalmazandó 2602/98. sz. törvény az OA állandó személyzete valamennyi kategóriájának felvételét olyan eljárásoknak veti alá, amelyeket az általános személyzeti szabályzata írt elő, amely gyakorlatilag valamennyi hatáskört az igazgatótanácsra ruházta. A szezonális személyzet pedig a bizonyos rugalmasságot bevezető 2527/97. sz. törvénnyel módosított 2190/94. sz. törvényben előírt különleges felvételi eljárás tárgyát képezi. Az 1998-as határozatában (a (66) preambulumbekezdés a) pontja) a Bizottság egyébként elismerte, hogy ezen új, az állandó személyzetre alkalmazandótól eltérő eljárás biztosítja „a szükséges rugalmasságot, miközben teljes mértékben megfelel az átláthatóságra való törekvésnek". Ebből következően a Bizottság megállapította, hogy a fent említett rendelkezések nem ellentétesek az 1994-es határozat 1. cikkének b) pontjával.

220 Márpedig az 1998-as határozat elfogadása után a fent említett törvényi rendelkezéseket nem módosították. Mivel a Bizottság nem adott magyarázatot az e rendelkezések összeegyeztethetőségére vonatkozó értékelésének hallgatólagos megváltoztatására, a megtámadott határozatot az indokolás elégtelensége jellemzi. Ezenkívül

a Bizottságnak a megtámadott határozat (203) és (204) preambulumbekezdésében foglalt következtetései ellentmondanak a (192) preambulumbekezdésnek, amely kimondja, hogy a fent említett törvények nem sértik az 1994-es határozat 1. cikkének b), c) és f) pontjában foglalt kötelezettségvállalásokat.

221 Mindenesetre a Bizottság tévesen alkalmazta a jogot arra következtetve, hogy a felvételre vonatkozó jogszabályok állítólagos nehézkessége az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében előnyt biztosít az OA számára.

222 A Bizottság úgy véli, hogy a felperes tévesen értelmezi a megtámadott határozatot. A Bizottság szerint mindenképpen hatástalan az a tény, hogy a görög jogszabályok az állam tulajdonában lévő magánvállalkozásokra kifejezetten előírják bizonyos különös rendelkezések alkalmazását. A megtámadott határozatban ((146) preambulumbekezdés) hangsúlyozta, hogy a görög hatóságok szerint az OA már nem jelent DEKO-t, és így kizárólag a magánjogi részvénytársaságokról szóló 2190/1920. sz. görög törvény általános rendelkezései vonatkoznak rá. Ebből arra következtetett, hogy a 2271/94. és a 2602/98. sz. törvény bizonyos rendelkezéseit következésképpen ki kellett volna igazítani. Ilyen kiigazítás hiányában az OA kivételes esetet jelent, ahogyan a Bizottság a megtámadott határozat (203) preambulumbekezdésében megjegyezte.

b) Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

223 A Bizottság helyesen érvel úgy, hogy a felperes kifogásai a megtámadott határozat indokolásának téves értelmezésén alapulnak.

224 Előzetesen ki kell emelni, hogy a Bizottság a megtámadott határozatban ((138) preambulumbekezdés) kifejezetten elismeri, hogy a szóban forgó görög jogszabályoknak (2271/94., 2602/98., 2527/98. és 2414/96. sz. törvény) a személyzet felvételére és irányítására vonatkozó rendelkezéseit az 1998-as határozat keretében jóváhagyták. Annak idején az OA DEKO volt. Ugyanakkor az 1998-as határozat elfogadása után megváltoztatták a jogállását. A felek között nem vitás, hogy 1999 óta az OA-ra már nem a DEKO-król szóló 2414/96. sz. görög törvény rendelkezései, hanem a részvénytársaságokra irányadó általános jog vonatkozik, kivéve a fent említett jogszabályok bizonyos, az OA-ra továbbra is alkalmazandó rendelkezéseit (a megtámadott határozat (144) és (146) preambulumbekezdése).

225 Ezen új összefüggésben a Bizottság a megtámadott határozatban ((192) preambulumbekezdés) hangsúlyozza, hogy a görög hatóságok által küldött információk megerősítik, hogy a fent említett jogszabályok nem sértik az 1994-es határozat 1. cikkének b), c) és f) pontjában foglalt kötelezettségvállalásokat. A Bizottság arra következtet ((225) preambulumbekezdés), hogy a jelen ügyben különösen a megtámadott határozat (59) és (60) preambulumbekezdésében kifejtett kételyek, amelyek a hivatalos vizsgálati eljárás megindítására vezették a Bizottságot, az 1994-es határozat 1. cikkének b) és f) pontjában foglalt kötelezettségvállalások betartását illetően szertefoszlottak.

226 A megtámadott határozat rendelkező része 1. cikke (1) bekezdése második albekezdésének e határozat indokolásának és különösen a (192) és (225) preambulumbekezdésben megfogalmazott következtetéseknek a fényében értelmezett b) pontjából – amely megállapítja, hogy nem tartották be a szerkezetátalakítási támogatás nyújtásának a Görög Köztársaság általi 24 különleges kötelezettségvállalással kapcsolatos feltételét – ennélfogva vitathatatlanul kitűnik, hogy a Bizottság a megtámadott határozatban nem állapította meg az 1994-es határozat 1. cikke b) pontjának megsértését.

227 E körülmények között a felperes által felhozott, az 1994-es határozat 1. cikkének b) pontjában foglalt kötelezettségvállalásoknak a Görög Köztársaság általi állítólagos megszegésével kapcsolatos kifogások teljesen tárgytalanok.

228 Továbbá, ahogyan a Bizottság kiemeli, a megtámadott határozat 2. cikkéből – amely felsorolja az összeegyeztethetetlennek nyilvánított új támogatásokat, és nem érinti a fent említett törvényeket – nyilvánvalóan kitűnik, hogy e törvényeknek az OA-ra való alkalmazását a Bizottság végül is nem tekintette új támogatásnak.

229 Ebből következik, hogy a nyilvánvaló mérlegelési hibára, az indokolás elégtelenségére és a téves jogalkalmazásra alapított jogalapokat el kell utasítani.

2. Az 1994-es határozat 1. cikke c) pontjában foglalt kötelezettségvállalásoknak a Görög Köztársaság általi állítólagos megszegéséről

a) A felek érvei

230 A felperes először is előadja, hogy a Bizottságnak az 1994-es határozat 1. cikke c) pontjának megsértésére vonatkozó következtetése e cikk téves értelmezésén alapul. Az e cikkben foglalt, az általános jogi „adózási jogállásra" és az OA szerkezetátalakítása keretében fizetendő adók alóli mentességre hivatkozás ugyanis azt mutatja, hogy e cikk egyáltalán nem vonatkozik olyan szempontokra, mint az OA éves beszámolójának közzététele vagy saját tőkéjének szintje. Kizárólag azon kérdésre vonatkozik, hogy az OA ugyanazon görög adózási jogszabályoknak van-e alávetve, mint a többi magánjogi vállalkozás. E kérdéssel kifejezetten foglalkoztak az 1994-es és az 1998-as határozatnak az 1. cikk c) pontjára vonatkozó részei.

231 Ezenkívül, még ha feltételezzük is, hogy az 1994-es határozat 1. cikke c) pontjának a Bizottság által javasolt értelmezése pontos, amit a felperes vitat, a megtámadott határozat nyilvánvaló mérlegelési hibában és az indokolás elégtelenségében szenved.

232 Ugyanis először is az OA beszámolóinak 1999 óta való késedelmes közzététele abból eredt, hogy a 2000-ben indított, a vállalkozás privatizációját előirányzó szerkezetátalakítási tervhez megbízható számviteli alapot kellett kialakítani. E késedelem folyamatosan megszűnt. A 2001-es év éves beszámolóját ugyanis 2003 júniusában tették közzé, a 2002-es évét pedig 2003 októberében zárták le.

233 A felperes különösen úgy érvel, hogy a megtámadott határozat nem bizonyította, hogy a görög adójog tekintetében nem vezették megfelelően a könyvelését. Ezenkívül, ha elfogadnánk a Bizottság állítását, a görög adójognak a felperes általi egyszerű megsértése az 1994-es határozat 1. cikke c) pontjának megsértését jelentené. Márpedig e cikk kizárólag azon kérdésre vonatkozik, hogy a felperes ugyanazon görög adózási jogszabályoknak van-e alávetve, mint bármely más magánjogi vállalkozás. A Bizottság nem bizonyította, hogy nem erről van szó.

234 Sőt, a Bizottság azon érve, miszerint a felperes közzétett beszámolóinak hiánya akadályozza annak ellenőrzését, hogy a Görög Köztársaság betartotta-e az 1994-es és az 1998-as határozatban foglalt kötelezettségvállalásokat, nyilvánvalóan nem függ össze az 1994-es határozat 1. cikkének c) pontjában foglalt, „az általános jogi részvénytársasági adózási jogállás” kérdésével.

235 Másodszor a Bizottság tévesen elemezte a 2190/1920. sz. görög törvényt. Először is a saját tőke elégtelenségét illetően a felperes azt állítja, hogy e törvény nem ír elő valamely részvénytársasággal szemben kiszabható szankciókat akkor, ha a vállalkozás saját tőkéje törzstőkéjének 50%-a alatti szintre csökken, és a vállalkozás részvényesei

nem szüntetik meg a vállalkozást, és e helyzet orvoslására nem hoznak más megfelelő intézkedéseket. Az a tény, hogy az OA-val szemben nem hoztak ilyen szankciókat, így nem jelentheti az 1994-es határozat 1. cikke c) pontjának megsértését. Mindenesetre az OA részvényese, vagyis a görög kormány az OA negatív jegyzett tőkéjének megszüntetése érdekében jelentős intézkedéseket hajtott végre, többek között a különösen a nélkülözhető tevékenységek értékesítése által kísért teljes privatizációt.

236 Ezután az éves beszámolók késedelmes benyújtását és közzétételét illetően a felperes azt állítja, hogy a 2190/1920. sz. törvény 48a. cikke kimondja, hogy valamely légifuvarozó engedélye visszavonható, ha az legalább három éven keresztül nem nyújtja be az illetékes hatóságoknak a részvényesek közgyűlése által jóváhagyott éves beszámolóit. Márpedig a jelen ügyben nem állt fenn ezen eset. Továbbá az éves beszámolóknak a görög hatóságokhoz való késedelmes benyújtása esetén a fent említett törvényben előírt bírság csekély összege (146 euró) azt mutatja, hogy a görög jogalkotó nem tekinti az ilyen késedelmet a társasági jog súlyos megsértésének.

237 Harmadszor a légifuvarozók engedélyezéséről szóló, 1992. július 23-i 2407/92/EGK tanácsi rendelet (HL L 240., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 2. kötet, 3. o.) 3. cikkének (1) bekezdésében és 5. cikkének (5) bekezdésében foglalt, a légifuvarozó engedélye visszavonásának szankciója a rendelet preambulumában említett „megbízható és kielégítő szolgáltatás" és „magas biztonsági követelmények" biztosítását célozza. E rendelet az egyes tagállamokra bízza annak eldöntését, hogy az adott légifuvarozó pénzügyi helyzetére vonatkozó információk fényében ki kell-e szabni ilyen szankciót, vagy sem. A jelen ügyben az OA 1999-től 2001-ig tartó évekre vonatkozó beszámolóinak késedelmes benyújtása és közzététele nem indokolja e szankciót, amely mindenképpen aránytalan lenne. Ezen időszakban ugyanis a görög hatóságok elegendő információ birtokában voltak annak értékeléséhez, hogy a 2407/92 rendelet által követett, fent említett közérdekű célokat veszélyezteti-e az OA pénzügyi helyzete.

238 Végül a felperes előadja, hogy nem hivatkozik sem a 2190/1920. sz. törvény 48. cikkére, sem a légitársaságok letelepedéséről és a légifuvarozási szolgáltatások nyújtásáról szóló görög rendeletre, mivel e rendelkezéseket a megtámadott határozat nem említi.

239 A Bizottság legelőször is azt kifogásolja, hogy a felperes a közigazgatási eljárásban nem adta elő azon érvét, miszerint a beszámoló közzététele nem adózási kérdés. Ezenkívül ezen érv a formának adna elsőbbséget a tartalommal szemben.

240 A Bizottság ezt követően hangsúlyozza, hogy – a felperes által állítottakkal ellentétben – a megtámadott határozatban ((126) preambulumbekezdés) megállapította, hogy a felperes nem vezette megfelelően a számviteli nyilvántartásait. A pénzügyi ellenőröknek a 2002-es mérleget kísérő 2003. december 1-jei ellenőrzési tanúsítványa (a viszonválasz I. melléklete) megerősíti, hogy a felperes nem tartotta be az adózási jogszabályokban foglalt rendelkezéseket, különösen a nyilvántartások és dokumentumok vezetéséről szóló számviteli kódex rendelkezéseit. Következésképpen nem voltak egyeztetve különösen számos hitelezői és adósszámla adatai, és így lehetetlen volt megerősíteni e számlák egyenlegét. A társaság eredményeire vonatkozó megbízható adatok hiányában lehetetlen volt ellenőrizni a kötelezettségvállalások Görög Köztársaság általi betartását és az 1998-as szerkezetátalakítási terv megfelelő végrehajtását.

241 E körülmények között hatástalanok a felperesnek a 2190/1920. sz. törvény Bizottság általi állítólagos téves elemzésén alapuló érvei. A Bizottság ugyanis a megtámadott határozat (195) preambulumbekezdésében kiemelte, hogy az OA adózási szabályozása különbözik a többi magánjogi részvénytársaságétól, mivel a Görög Köztársaság tűrte, hogy az OA ne teljesítse a hitelesített beszámolók előírt időben való benyújtására és közzétételére vonatkozó kötelezettségét, valamint azt, hogy a felperes tőkéje elégtelen.

242 A Bizottság hozzáteszi, hogy a 2190/1920. sz. törvény 48. cikke előírja valamely társaság alapító okiratának visszavonását, ha e társaság összes saját tőkéje nem éri el a jegyzett tőkéjének egytizedét, ami a jelen ügyben megvalósul.

243 Ezenkívül a megtámadott határozat ((195) preambulumbekezdés) nemcsak a 2190/1920. sz. görög törvény és a 2407/92 rendelet megsértésére hivatkozik, hanem a Görög Köztársaság azon gyakorlatára is, hogy nem vette igénybe a nemzeti jogban foglalt jogorvoslati lehetőségeket, illetve a légitársaságok letelepedéséről és a légifuvarozási szolgáltatások nyújtásáról szóló görög rendelet alapján nem vonta vissza a légifuvarozói engedélyt. E rendelet ugyanis előírja minden olyan légifuvarozó engedélyének visszavonását, aki nem nyújt be időszakos adatokat, nem fizeti meg a leszállási és parkolási díjakat, illetve akinek a veszteségei meghaladják a befizetett jegyzett tőkéjének kétharmadát, amely feltételek mindegyike teljesült az OA esetében, ahogyan a határozat többször is megjegyzi.

244 A 2407/92 rendeletet illetően a Bizottság szerint az a tény, hogy az OA megsértette az e rendelet 5. cikkének (6) bekezdésében foglalt azon kötelezettséget, miszerint a légifuvarozó minden évben köteles benyújtani a hatóságokhoz az előző évre vonatkozó hitelesített beszámolót, indokolja a légifuvarozó működési engedélyének visszavonását.

245 Mindenesetre – a felperes érvelésével ellentétben – a 2407/92 rendelet 5. cikkének (5) bekezdése feljogosította az engedélyező görög hatóságot az OA engedélyének visszavonására, tekintettel e társaság pénzügyi összeomlására (lásd a megtámadott határozat (116) és (195) preambulumbekezdését).

b) Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

246 A fent említett ítélkezési gyakorlatnak megfelelően (lásd a fenti 72. és 73. pontot) először is el kell utasítani a Bizottság által a felperes azon érvével szemben felhozott elfogadhatatlansági kifogást, miszerint a beszámolók közzététele nem tartozik az „adózási jogálláshoz". Ezen érv ugyanis jogi mérlegelés tárgya, és nem alapul új ténybeli elemeken.

247 Először is az 1994-es határozat 1. cikkének c) pontjában említett, „a görög általános jogi vállalkozásokéhoz hasonló részvénytársasági adózási jogállás" fogalmának értelmezését illetően ki kell emelni, hogy az 1994-es és az 1998-as határozat nem tartalmazza e fogalom semmilyen kifejezett meghatározását. Az 1994-es határozatból (9. o.) azonban világosan kitűnik, hogy az e határozattal lezárt közigazgatási eljárásban az OA jogállásáról folyó viták keretében a görög kormány azt állította, hogy az OA-ra – különösen szociális, számviteli és pénzügyi szempontból – általános jogi szabályozás vonatkozik, és hogy az OA számára előnyt jelentő egyetlen eltérő szabályozás az adózás területén található.

248 Ezzel összefüggésben nem fogadható el az „általános jogi adózási jogállás" fent említett fogalmának a felperes által javasolt olyan értelmezése, amely kizárja különösen az éves beszámolók közzétételére és a saját tőkére vonatkozó kérdéseket. A görög államnak az adózási jogállásra vonatkozó kötelezettségvállalása ugyanis kifejezetten azon előfeltételezésen alapult, hogy a többi területen, különösen számviteli és pénzügyi tekintetben az OA főszabály szerint általános jogi szabályozásnak van alávetve. E tekintetben az 1994-es és az 1998-as határozatokból ugyanis kitűnik, hogy azok a görög állam általi kötelezettségvállalások révén főszabály szerint meg kívántak szüntetni különösen minden, az OA-t előnyben részesítő eltérő bánásmódot. Az 1994-es határozat 1. cikkének c) pontját ennélfogva úgy kell értelmezni, hogy az arra kötelezte a Görög Köztársaságot, hogy az OA szabályozását az általános jogi részvénytársaságokéhoz igazítsa, és ténylegesen e szabályozást alkalmazza rá.

249 Ezenkívül a Bizottság érveléséből – amelyet a felperes e tekintetben nem vitatott – az következik, hogy az a tény, hogy valamely vállalkozás hosszú időn keresztül nem képes időben közzétenni a beszámolóit, magában foglalja a számlák kiállítására, valamint azon nyilvántartásokba és dokumentumokba való felvételére vonatkozó kötelezettség megsértését is, amelyek vezetését a törvény előírja a számára.

250 Ennélfogva meg kell vizsgálni, hogy a Bizottság nyilvánvaló mérlegelési hibát követett-e el, amikor a megtámadott határozatban ((141) és főleg (195) preambulumbekezdés) arra következtetett, hogy az 1994-es határozat 1. cikkének c) pontját nem tartották be, mivel a görög hatóságok – a 2190/1920. sz. görög törvényben és a 2407/92 rendeletben előírt szankciók kiszabása nélkül – tűrték egyrészről az éves beszámolók OA általi késedelmes közzétételét, másrészről pedig a saját tőkéjének elégtelen szintjét.

251 A Bizottság e tekintetben a megtámadott határozatban ((195) preambulumbekezdés) kifejti, hogy e tűrés azt bizonyítja, hogy a Görög Köztársaság lehetővé tette, hogy az OA a 2000-es év után is folytassa tevékenységeit, anélkül hogy kiegészítő szerkezetátalakítási intézkedéseket hozott volna, holott valamely vállalkozásnak rendes körülmények között be kellett volna szüntetnie tevékenységeit.

252 Az Elsőfokú Bíróság feladata a felek által ismertetett nemzeti szabályozásra és a 2407/92 rendeletre tekintettel – amelyekre a Bizottság a megtámadott határozatban támaszkodott – annak megvizsgálása, hogy ezen intézmény átlépte-e mérlegelési jogkörének határait, amikor lényegében úgy ítélte meg, hogy a Görög Köztársaság az OA-t az 1994-es határozat 1. cikkének c) pontjában foglalt kötelezettségvállalással ellentétes eltérő bánásmódban részesítette, lehetővé téve e társaság tevékenységeinek folytatását, anélkül hogy kiegészítő szerkezetátalakítási intézkedéseket hozott volna egyrészről a hitelesített beszámolók rendszeres késedelmes közzététele, másrészről az OA súlyosan megromlott pénzügyi helyzete ellenére.

253 E tekintetben az Elsőfokú Bíróság először is kiemeli, hogy a felperes helyesen hangsúlyozza, hogy a megtámadott határozatban nincs hivatkozás sem a 2190/1920. sz. görög törvény 48. cikkére, sem a légitársaságok letelepedéséről és a légifuvarozási szolgáltatások nyújtásáról szóló görög rendeletre, amelyekre a Bizottság az Elsőfokú Bíróság előtt hivatkozott (lásd a fenti 242. és 243. pontot). E határozat kizárólag a 2190/1920. sz. törvény 47. cikkére és e törvénynek a beszámolók közzétételére vonatkozó rendelkezéseire, valamint a 2407/92 rendelet releváns rendelkezéseire hivatkozik ((49) és (195) preambulumbekezdés).

254 Márpedig az ítélkezési gyakorlat szerint valamely határozat indokolásának magában a határozatban kell szerepelnie, és a Bizottság által később előadott magyarázatok – kivételes körülményektől eltekintve – nem vehetők figyelembe. Ebből az következik, hogy a határozatnak önmagában elegendőnek kell lennie, és indokolása nem következhet a határozatot követően akkor előadott írásbeli vagy szóbeli magyarázatokból, amikor a kérdéses határozat már közösségi bíróság előtt kereset tárgyát képezi (a fenti 72. pontban hivatkozott Corsica Ferries kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 287. pontja).

255 E körülmények között meg kell vizsgálni, hogy a jelen jogvitával összefüggésben e későbbi ténybeli magyarázatokat figyelmen kívül kell-e hagyni.

256 Mivel a Bizottság az 1994-es határozat 1. cikke c) pontjának megsértésére vonatkozó következtetését különösen a nemzeti jogban előírt szankciók végrehajtásának hiányával indokolta, és mivel az iratokból nem tűnik ki, hogy a különösen a 2190/1920. sz. görög törvény 48. cikkének és a fent említett görög rendelet állítólagos megsértésére vonatkozó kérdést a felek a közigazgatási eljárásban megvitatták, a Bizottság feladata volt, hogy a megtámadott határozatban részletezze a nemzeti szabályozás általa hivatkozott rendelkezéseit, vagy legalábbis pontosabban körülírja azok tartalmát. Következésképpen az e nemzeti szabályozáson alapuló további indokolás nem vehető figyelembe.

257 Továbbá figyelmen kívül kell hagyni először is a pénzügyi ellenőröknek a 2002-ben lezárt éves mérleget kísérő 2003. december 1-jei ellenőrzési tanúsítványát is, mivel az a megtámadott határozat elfogadását követően készült. Az ítélkezési gyakorlat szerint ugyanis az EK 230. cikkre alapított megsemmisítés iránti kereset keretében a közösségi jogi aktus jogszerűségét az aktus elfogadásának időpontjában érvényes jogi és ténybeli körülmények alapján kell értékelni. Közelebbről a Bizottság által kidolgozott összetett értékeléseket kizárólag az értékelés időpontjában a Bizottság rendelkezésére álló adatok alapján kell vizsgálni (a fenti 42. pontban hivatkozott British Airways és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 81. pontja és a fenti 72. pontban hivatkozott Corsica Ferries kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 142. pontja).

258 Ezen előzetes észrevételek után először is meg kell vizsgálni a feleknek a 2190/1920. sz. görög törvény 47. cikkében és a 2407/92 rendelet rendelkezéseiben – valamely légitársaság pénzügyi helyzetének súlyos romlása esetére – előírt szankciókra vonatkozó érvelését. E tekintetben a felek között nem vitás, hogy amikor valamely vállalkozás saját tőkéje a jegyzett tőke 50%-a alatti szintre csökken, a 2190/1920. sz. görög törvény 47. cikke előírja, hogy az igazgatótanács az utolsó pénzügyi év lezárásától számított hat hónapon belül köteles összehívni a részvényesek közgyűlését annak eldöntése érdekében, hogy a vállalkozást megszüntetik, vagy e helyzet orvoslása érdekében más megfelelő intézkedéseket fogadnak el.

259 Ennek keretében – tekintettel különösen az 1998-as szerkezetátalakítási terv módosításának már 1999-ben elismert szükségességére – a felperes által hivatkozott azon körülmény, hogy a görög törvény nem szankcionálja azt, ha a közgyűlés a fent említett intézkedéseket nem fogadja el, nem zárja ki, hogy az OA kizárólagos részvényese, a görög állam fellépésének hiánya adott esetben olyan fontos jelnek tekinthető, amely lehetővé teszi annak feltételezését, hogy az OA különleges bánásmódban részesült. E tekintetben a felperes azon érve, miszerint az OA pénzügyi helyzetének helyreállítása érdekében e társaság privatizációja formájában jelentős intézkedéseket hoztak, nem elegendő annak megállapításához, hogy a Bizottság nyilvánvaló mérlegelési hibát követett el. Ahogyan ugyanis már kifejtésre került, semmilyen módosított szerkezetátalakítási tervet nem nyújtottak be a Bizottsághoz, és semmilyen privatizációs tervet nem jelentettek be neki (lásd a fenti 128. és 130. pontot).

260 Továbbá a 2407/92 rendelet 5. cikkének (5) bekezdése feljogosítja az engedélyező hatóságokat arra, hogy ha egyértelmű jeleit tapasztalják annak, hogy valamely légifuvarozónál pénzügyi problémák vannak, értékeljék annak pénzügyi teljesítményét, továbbá felfüggesszék vagy visszavonják az engedélyt, amennyiben a továbbiakban nincsenek meggyőződve arról, hogy a légifuvarozó a tényleges és lehetséges kötelezettségeit tizenkét hónapos időtartamra teljesíteni tudja. A felperes által javasolt értelmezéssel ellentétben e cikk – ugyanezen rendelet hetedik preambulumbekezdésével összefüggésben, amely kimondja, hogy „szükséges, hogy a légifuvarozók mindenkor gazdaságosan és magas biztonsági követelmények szerint működjenek" – lehetővé teszi a fent említett hatóságoknak a légifuvarozó engedélyének visszavonását, amikor ez utóbbi több mint tizenkét hónapon keresztül csak kölcsönökből tudja finanszírozni nemcsak valamennyi lekötött eszközt, hanem negatív jegyzett tőkéjét is, ahogyan a megtámadott határozatban foglalt és a felperes által nem vitatott megállapítások szerint ez valósult meg az OA esetében is (lásd a fenti 163. pontot). Noha ezen egyszerű lehetőség igénybevételének elmulasztása önmagában nem jelenthet megfelelő bizonyítékot az eltérő jogállás alkalmazására, mégis további jelnek tekinthető, még ha viszonylag gyengének is tűnik.

261 Másodszor a hitelesített beszámolók késedelmes benyújtásának és közzétételének szankcióját illetően a felperes érveiből kitűnik – és ezt a Bizottság sem vitatja kifejezetten (lásd a fenti 236. és 241. pontot) –, hogy az OA-nak betudható késedelmeket a görög törvény csak 146 eurós bírsággal szankcionálja.

262 Tekintettel azonban az OA 1994 óta folyamatban lévő szerkezetátalakítási eljárására, a társaságot évek óta sújtó pénzügyi nehézségekre és arra a tényre, hogy a csoport 100%-ban a görög állam tulajdonában volt, kizárólag azon körülmény, hogy a fent említett késedelmek tekintetében a görög törvény nem ír elő jelentős szankciókat, nem teszi lehetővé annak megállapítását, hogy a Bizottság nyilvánvaló mérlegelési hibát követett el, amikor úgy vélte, hogy a beszámolók rendszeres késedelmes benyújtása, amely megakadályozta az OA szerkezetátalakítási tervének koherens végrehajtását és szigorú figyelemmel kísérését, azt megerősítő jel, hogy a fenti 248. pontban

kifejtettek szerint az 1994-es határozat 1. cikkének c) pontja szerinti kötelezettségvállalással ellentétben az OA-ra a többi magánjogi részvénytársasághoz képest kedvező szabályozás vonatkozott.

263 Ezenkívül – ahogyan a Bizottság hangsúlyozza – a 2407/92 rendelet 3. cikke (1) bekezdésének és 5. cikke (6) bekezdésének együttes értelmezéséből az következik, hogy a tagállamok visszavonhatják azon légifuvarozók engedélyét, akik nem nyújtják be az engedélyező hatóságokhoz minden pénzügyi évben indokolatlan késedelem nélkül az előző évek hitelesített beszámolóit. A jelen jogvitával összefüggésben nem állapítható meg, hogy a Bizottság túllépte mérlegelési jogkörének határait, amikor úgy vélte, hogy e rendelkezés végrehajtásának hiánya – még ha az csupán egyszerű lehetőségről rendelkezik is – a jelen ügyben további jele annak, hogy az OA eltérő bánásmódban részesült.

264 Mindezen okokból nem állapítható meg, hogy a Bizottság nyilvánvaló mérlegelési hibát követett el, amikor a fent vizsgált jelek összessége alapján megállapította az 1994-es határozat 1. cikkének c) pontjában foglalt kötelezettségvállalás megsértését.

265 E kérdésben a megtámadott határozat indokolása elégséges, mivel egyértelműen kimondja, hogy az a tény, hogy a görög hatóságok tűrték a görög jogszabályok és a 2407/92 rendelet fent említett rendelkezéseinek OA általi megsértését, azt bizonyítja, hogy e társaságra különös szabályozás vonatkozott (lásd a fenti 251. és 253. pontot).

266 Ebből következik, hogy a nyilvánvaló mérlegelési hibára és az indokolás hibás voltára, illetve elégtelenségére alapított jogalapokat el kell utasítani.

3. Az 1994-es határozat 1. cikke e) pontja rendelkezéseinek a Görög Köztársaság általi állítólagos megsértéséről

a) A felek érvei

267 A felperes előadja, hogy a Bizottság mérlegelési hibát követett el, és tévesen alkalmazta a jogot, valamint elégtelenül indokolta a megtámadott határozatot, amikor megállapította, hogy a Görög Köztársaság megsértette az 1994-es határozat 1. cikkének azon kötelezettségre vonatkozó e) pontját, hogy az OA részére nem nyújtanak új támogatást (a megtámadott határozat (196) preambulumbekezdése).

268 Először is kiemeli, hogy a Bizottság azon következtetése (a megtámadott határozat (203) és (204) preambulumbekezdése), miszerint megsértették az 1994-es határozat 1. cikkének b) pontját, tévesen került a megtámadott határozatnak az „állítólagos új támogatásra" vonatkozó 6.2. pontjába. E cikk megsértése a valamely létező támogatással kapcsolatos feltétel megsértését és nem pedig új támogatás nyújtását jelentené. E következtetésre ennélfogva mérlegelési hibával és téves jogalkalmazással jutottak.

269 E tekintetben a Bizottság egyébként az ellenkérelmében elismerte, hogy a 2190/1920., 2271/94., 2602/98. és 2414/96. sz. törvény alapján az OA részére fenntartott állítólagos kedvező bánásmódot nem vették fel a megtámadott határozat 2. cikkében megállapított új támogatások közé. A fent említett görög törvények tehát nem sértik az 1994-es határozat 1. cikkének e) pontját. A megtámadott határozat 1. cikkét ennélfogva meg kell semmisíteni annyiban, amennyiben az ezen állítólagos jogsértésen alapszik.

270 A felperes ezt követően vitatja az 1994-es határozat 1. cikkének e) pontjában foglalt feltétel állítólagos további megsértését. Hangsúlyozza, hogy az erre vonatkozó érveit a megtámadott határozat állítólagos új támogatásokra vonatkozó 2. cikkének vizsgálata keretében fejti ki.

271 A jelen ügyben a Bizottság a megtámadott határozatban nem vizsgálta meg, hogy az 1999-ben jóváhagyott szerkezetátalakítási támogatás teljességének az 1994-es határozat 1. cikke e) pontjának megsértése miatti visszatéríttetése megfelel-e az arányosság elvének.

272 Ezenkívül, még ha feltételezzük is, hogy a megtámadott határozat 2. cikkében foglalt intézkedések támogatásokat jelentenek, amit a felperes vitat, a Bizottságnak meg kellett volna vizsgálnia, hogy azokat az EK 87. cikk (3) bekezdésének c) pontja értelmében a közös piaccal összeegyeztethetőeknek lehet-e tekinteni. Márpedig a jelen ügyben a Bizottság nem fejtette ki azon okokat, amelyek miatt az iránymutatás értelmében vett „egyszeri támogatás elve" (one time, last time) sérült valamely új támogatás nyújtása miatt. A 2001. szeptember 11-i események ugyanis olyan „rendkívüli és előre nem látható körülmények[et] [jelentettek] […], amelyekért a vállalkozás nem felelős", és amelyek az iránymutatás 48. pontja szerint indokolják az új támogatás engedélyezését.

273 E tekintetben a felperes vitatja, hogy a megtámadott határozatban kifogásolt új támogatások többsége 2001. szeptember 11-e előtti. A jelen ügyben a megtámadott határozat nem utal egyértelműen arra, hogy valamely magánhitelező mely időpontig „tűrte" volna a szóban forgó adósságok meg nem fizetését. Ennélfogva lehetetlen meghatározni, hogy mely fizetéstől kezdve vált ezen állítólagos tűrés jogellenes támogatássá. Márpedig az állítólagos új támogatás nagy része a 2001. szeptember 11-hez közeli időszakra vonatkozik. Mindenesetre a Bizottságnak meg kellett volna vizsgálnia, hogy az állítólagos támogatások megfelelnek-e az EK 87. cikk (3) bekezdésének. Ennek keretében meg kellett volna vizsgálnia, hogy alkalmazandó-e a fent említett egyszeri támogatás elve.

274 A Bizottság vitatja ezen állításokat. Ami a felperesnek az „egyszeri támogatás elvére" vonatkozó állításait illeti, a Bizottság kifogásolja, hogy a felperes – például az iránymutatás 48. pontja alapján rendkívüli körülményekre hivatkozva – nem kérte tőle a kérdéses új támogatások jóváhagyását. Ezenkívül azon új támogatások többsége, amelyeknek nyújtását a Bizottság a Görög Köztársaság terhére rója,

2001. szeptember 11-e előtti (a megtámadott határozat (147), (150), (152), (155) és (156) preambulumbekezdése). A Bizottság e kérdésekkel kapcsolatban a megtámadott határozat 2. cikkének vizsgálatára vonatkozó fejtegetéseire utal.

b) Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

275 E tekintetben elegendő kiemelni, hogy a Bizottság azért következtetett arra, hogy a Görög Köztársaság nem tartotta be az 1994-es határozat 1. cikkének e) pontjában foglalt arra vonatkozó kötelezettségvállalást, hogy többé nem nyújt támogatást az OA részére, mert egy sor új támogatást nyújtottak e légitársaságnak. Mivel a Bizottságnak az új támogatások nyújtására vonatkozó következtetéseit a felperes a keresetének második részében vitatja, a felperesnek az 1994-es határozat 1. cikke e) pontjának állítólagos megsértésével kapcsolatos kifogásai nem képezhetik külön vizsgálat tárgyát, ahogyan ezt egyébként maga a felperes is elismeri (lásd a fenti 270. pontot).

276 Már most ki kell azonban emelni, hogy bármi legyen is az új támogatások nyújtására vonatkozó kifogások vizsgálatának eredménye, ez nem befolyásolhatja a visszatérítendő szerkezetátalakítási támogatás összegét. Közelebbről a szerkezetátalakítási támogatás 41 millió euró összegű teljes második részletének visszatérítése mindenképpen megfelel a felperes által hivatkozott arányosság elvének. A megtámadott határozatnak az ezen összeg visszatérítését előíró 3. cikke ugyanis egyszerre alapul a szerkezetátalakítási terv végrehajtásának hiányán – amely már önmagában elegendő a visszatérítés igazolásához – és bizonyos számú kötelezettségvállalásnak a görög állam általi be nem tartásán, amelyek között szerepel az új támogatások nyújtásától való tartózkodás kötelezettsége is.

277 Ami a felperes által azzal kapcsolatban előadott kifogásokat illeti, hogy a Bizottság az 1994-es határozat 1. cikke b) pontjának megsértését illetően a megtámadott

határozatnak az új támogatásokra vonatkozó fejezete keretében megvizsgálta a rendszerint kizárólag a közvállalkozásokra alkalmazandó görög jogszabályok bizonyos rendelkezéseinek az OA-ra való alkalmazását (lásd a fenti 268. és 269. pontot), elegendő emlékeztetni arra, hogy a Bizottság a megtámadott határozat rendelkező részében ezen intézkedéseket mindenesetre sem létező támogatásként, sem pedig új támogatásként nem vette figyelembe (lásd a fenti 226–228. pontot). E kifogásokat tehát mint tárgytalanokat el kell utasítani.

278 Ezenkívül meg kell jegyezni, hogy a felperes által hivatkozott másodlagos jogalapot, miszerint az állítólagos új támogatásokat az EK 87. cikk (3) bekezdésének c) pontja alapján mindenképpen a közös piaccal összeegyeztethetőeknek kellett volna nyilvánítani (lásd a fenti 272. és 273. pontot), nem ismétli meg a kereset második része. Ezenkívül e jogalap mindenképpen megalapozatlan, mivel a jelen ügyben a görög hatóságok különösen a 2001. szeptember 11-i merényleteknek a légiközlekedési piacra gyakorolt hatására tekintettel nem kérték a Bizottságtól az új támogatások nyújtásának jóváhagyását. Átdolgozott szerkezetátalakítási terv által kísért ilyen kérelem hiányában a Bizottság nem volt köteles és nem is tudta megvizsgálni, hogy ezen, a szerkezetátalakítási időszak alatt nyújtott kiegészítő támogatások az EK 87. cikk (3) bekezdésének c) pontja értelmében a közös piaccal összeegyeztethetőeknek nyilváníthatók-e. A Bizottság ennélfogva a megtámadott határozatban ((223) és (224) preambulumbekezdés) helyesen következtethetett arra, hogy az állítólagos új támogatások semmiképpen nem teljesítik az EK 87. cikk (3) bekezdésének c) pontjában foglalt eltérés feltételeit.

279 Következésképpen az arányosság elvének és az EK 87. cikk (3) bekezdése c) pontjának megsértésére, valamint az indokolás elégtelenségére alapított jogalapokat tehát el kell utasítani.

280 Mármost meg kell vizsgálni a felperes által a vitatott új támogatási intézkedések minősítésének vitatása érdekében hivatkozott jogalapokat.

IV – *Az állítólagos új támogatásokról (a megtámadott határozat 2–4. cikke)*

281 A felperes vitatja a megtámadott határozatot, amennyiben az megállapítja, hogy az AIA-nak járó repülőtéri illetékek, az üzemanyag és a pótalkatrészek után fizetendő HÉA, az AIA-tól eltérő repülőtereknek járó bérleti díjak és illetékek, az ún. „spatosimo" adó és a társadalombiztosítási járulékok tartós nem fizetésének tűrése formájában új támogatásokat nyújtottak, és előírja azok visszatéríttetését. Előadja különösen, hogy a Bizottság elmulasztotta pontosan meghatározni ezen állítólagos új támogatásokat, amelyeknek visszatérítttetését a megtámadott határozat előírja, és vitatja e határozatnak a Bizottság általi értelmezését.

282 Az egyes állítólagos új támogatások vonatkozásában a felperes által előadott többi kifogás egymás utáni kifejtése előtt először is meg kell vizsgálni a visszatérítttetendő új támogatások meghatározásának hiányára és a megtámadott határozat értelmezésére vonatkozó fent említett kifogást; előzetesen azonban emlékeztetni kell a magánhitelező kritériumának tartalmára, és az Elsőfokú Bíróság e kritérium végrehajtásával kapcsolatos felülvizsgálatának terjedelmére, valamint a megtámadott határozat indokolására vonatkozó követelményekre.

A – *A magánhitelező kritériumára és az Elsőfokú Bíróság felülvizsgálatának terjedelmére, valamint az indokolási követelményekre vonatkozó előzetes észrevételek*

283 Először is a magánhitelező kritériumát és e kritérium alkalmazásának az Elsőfokú Bíróság általi felülvizsgálatát illetően emlékeztetni kell arra, hogy az ítélkezési gyakorlat szerint pusztán az a tény, hogy valamely állami hitelező diszkrecionális módon nyújtott fizetési könnyítéseket, nem elegendő azok állami támogatássá való minősítéséhez. Ehhez az is szükséges, hogy a nyújtott fizetési könnyítések nyilvánvalóan jelentősebbek legyenek, mint amelyeket – különösen az adósság nagyságára, az állami hitelező rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségekre, az adós helyzete

helyreállításának esélyeire, amennyiben engedélyezik tevékenységének folytatását, valamint a hitelező azon kockázatára tekintettel, hogy a tevékenység folytatása esetén veszteségei tovább növekednek – az adósával szemben hasonló helyzetben lévő magánhitelező nyújtott volna (a Bíróság C-256/97. sz. DM Transport ügyben 1999. június 29-én hozott ítéletének [EBHT 1999., I-3913. o.] 30. pontja és Mischo főtanácsnoknak a C-480/98. sz., Spanyolország kontra Bizottság ügyre vonatkozó indítványának [2000. október 12-én hozott ítélet, EBHT 2000., I-8717., I-8720. o.] 34–37. pontja; az Elsőfokú Bíróság T-46/97. sz., SIC kontra Bizottság ügyben 2000. május 10-én hozott ítéletének [EBHT 2000., II-2125. o.] 95. pontja).

284 E tekintetben emlékeztetni kell arra is, hogy az állami támogatás fogalma – ahogy azt a Szerződés meghatározza – jogi jellegű, és objektív elemek alapján értelmezendő. Ez oknál fogva, a közösségi bíróságnak – főszabály szerint és figyelemmel mind a jogvita előterjesztett konkrét elemeire, mind a Bizottság által elvégzett értékelések technikai vagy összetett jellegére – teljes körűen vizsgálnia kell azt a kérdést, hogy egy intézkedés az EK 87. cikk (1) bekezdésének hatálya alá tartozik-e (az Elsőfokú Bíróság T-152/99. sz., HAMSA kontra Bizottság ügyben 2002. július 11-én hozott ítéletének [EBHT 2002., II-3049. o.] 159. pontja).

285 Amikor azonban a Bizottság arra irányuló vizsgálata, hogy valamely intézkedés megfelel-e a magánhitelező kritériumának, olyan összetett gazdasági értékelést foglal magában, amely vonatkozásában a Bizottság széles mérlegelési jogkörrel rendelkezik, a bírósági felülvizsgálat az eljárási szabályok és az indokolási kötelezettség betartásának vizsgálatára korlátozódik, valamint arra, hogy a vitatott határozat alapjául szolgáló tényállást helyesen állapították-e meg, és hogy nem áll-e fenn e tényállás nyilvánvalóan téves értékelése vagy hatáskörrel való visszaélés. Közelebbről az Elsőfokú Bíróság a Bizottság gazdasági értékelését nem helyettesítheti a sajátjával (a fenti 284. pontban hivatkozott HAMSA kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 127. pontja).

286 Másodszor az indokolási kötelezettséget illetően a felperes helyesen hangsúlyozza, hogy az indokolás nem korlátozódhat annak megállapítására, hogy a szóban forgó intézkedés állami támogatást jelent, hanem a konkrét tényekre való olyan utalást kell tartalmaznia, amely lehetővé teszi az érdekeltek számára, hogy eredményesen

kifejtsék álláspontjukat a hivatkozott tények és körülmények valóságtartalma és relevanciája tekintetében, a közösségi bíróság számára pedig, hogy felülvizsgálati jogkörét gyakorolja (az Elsőfokú Bíróság T-323/99. sz., INMA és Itainvest kontra Bizottság ügyben 2002. február 26-án hozott ítéletének [EBHT 2002., II-545. o.] 57. pontja).

287 Nem követelmény azonban, hogy az indokolás minden releváns ténybeli vagy jogi elemet részletezzen, mivel azt a kérdést, hogy valamely jogi aktus indokolása megfelel-e az EK 253. cikk követelményeinek, nemcsak a szövege, hanem a szövegösszefüggése, valamint az érintett tárgyat szabályozó jogszabályok összessége alapján is meg kell vizsgálni (a fenti 37. pontban hivatkozott Westdeutsche Landesbank Girozentrale és Land Nordrhein-Westfalen kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 279. pontja).

B – *A visszatéríttetendő új támogatások meghatározásának hiányára vonatkozó kifogásról és a megtámadott határozat értelmezéséről*

288 A felperes előadja, hogy a megtámadott határozat indokolása nem teszi lehetővé annak pontos meghatározását, hogy a Bizottság mely új támogatásokat tekintette a Szerződéssel összeegyeztethetetlennek, és írta elő következésképpen azok visszatéríttetését. A Görög Köztársaság ezért nem tudja meghatározni a visszatéríttetendő támogatások összegét. A jelen ügyben a Bizottságnak minden egyes szóban forgó új támogatás vonatkozásában meg kellett volna határoznia az OA által – az adóssága tartós nem fizetésének tűrése révén – kapott pénzbeli előnyt. Ezen előny nem felel meg szükségképpen a fizetendő összegnek. Az minden egyes esetben a magánhitelező elméleti magatartása és a görög kormány tényleges magatartása közötti különbségből eredő pénzbeli előnyből áll. A Bizottságnak ennélfogva meg kellett volna határoznia azon magatartást, amelyet valamely magánhitelező követett volna, megjelölve például azon késedelem időtartamát, amelynek végén a Bizottság szerint a magánhitelező bírósághoz fordult volna.

289 A megtámadott határozat a visszatérítettendő állítólagos új támogatás összegét illetően ennélfogva nem tartalmaz indokolást, és sérti a jogbiztonság elvét.

290 E tekintetben az Elsőfokú Bíróság emlékeztet arra, hogy a felperesnek az imént kifejtett érvelését a Bíróság a C-415/03. sz., Bizottság kontra Görögország ügyben 2005. május 12-én hozott ítéletében (EBHT 2005., I-3875. o.) már elutasította.

291 Ezen ítéletben ugyanis a Bíróság helyt adott a Bizottság EK 88. cikk (2) bekezdése szerinti arra irányuló kérelmének, hogy állapítsa meg, hogy a Görög Köztársaság a jogellenesnek és a közös piaccal összeegyeztethetetlennek nyilvánított támogatások visszatérítése érdekében – a görög társadalombiztosítási szervnek (a továbbiakban: IKA) járó járulékokat érintő intézkedések kivételével – nem hozta meg valamennyi szükséges intézkedést. Közelebbről azon új támogatásokat illetően – az IKA-nak járó járulékok kivételével –, amelyeknek a visszatérítettését a megtámadott határozat elrendeli, a Bíróság elutasította a Görög Köztársaság által előadott érvet, miszerint e határozat a visszatérítettendő összegek pontos megjelölésének hiányában nem hajtható végre. E tekintetben ítéletének 39–41. pontjában a Bíróság emlékeztetett arra, hogy a közösségi jog egyetlen rendelkezése sem írja elő, hogy a Bizottság, amikor a közös piaccal összeegyeztethetetlennek nyilvánított támogatás visszatérítettését rendeli el, megállapítsa a visszatérítettendő támogatás pontos összegét. Elegendő ugyanis, ha a Bizottság határozata olyan információkat tartalmaz, amelyek lehetővé teszik a címzett számára, hogy jelentős nehézség nélkül maga állapítsa meg ezt az összeget. A Bíróság ebből arra következtetett, hogy a Bizottság tehát érvényesen szorítkozhatott a szóban forgó támogatások visszatérítettésére vonatkozó kötelezettség megállapítására, a nemzeti hatóságokra hagyva a visszatérítettendő pontos összeg kiszámítását, amely a megtámadott határozat 2. cikkének, valamint (206)–(208) preambulumbekezdésének együttes értelmezéséből levezethető.

292 A jelen ügyben ebből világosan következik, hogy a felperes állításával ellentétben a Bizottság nem volt köteles minden egyes új támogatás vonatkozásában meghatározni azon időpontot, amikor szerinte valamely magánhitelező nem tűrte volna tovább a késedelmes fizetést, valamint a pontos intézkedéseket, amelyeket meghozott volna és

azok következményeit, annak érdekében, hogy az érintett tagállamnak lehetővé tegye minden egyes esetben az OA által kapott előny számszerűsítését.

293 E tekintetben ki kell emelni, hogy azon előny, amelyet valamely adós számára az adóssága meg nem fizetésének, illetve késedelmes fizetésének tűrése jelent, főszabály szerint éppen ezen adósság összegének elengedésében, illetve késedelmes megfizetésében áll az esedékessé válás időpontjától kezdve. Ezen előny nem esik szükségszerűen egybe azon összeggel, amelyet valamely magánhitelező követelhetett volna, ha nem tűrte volna tovább a fizetés elmaradását, illetve a késedelmes fizetést.

294 Közelebbről annak megállapítása érdekében, hogy a jelen ügyben az OA előnyben részesült-e, az ítélkezési gyakorlat fent említett kritériumaira tekintettel (lásd a fenti 283. pontot) kizárólag a Bizottságnak kellett megvizsgálnia, hogy legkésőbb a megtámadott határozat elfogadásakor valamely, hasonló helyzetben lévő magánhitelező nyilvánvalóan nem tűrte volna-e tovább a fizetés elmaradását, illetve a késedelmes fizetést. A jelen ügyben e vizsgálathoz nem volt szükséges meghatározni azon pontos időpontot, amikor e magánhitelező nem tűrte volna tovább a fizetés elmaradását, illetve a késedelmes fizetést, és követelésének behajtása érdekében intézkedéseket hozott volna.

295 Ebből következik, hogy a visszatéríttetendő új támogatások meghatározásának állítólagos hiányával összefüggésben az indokolási kötelezettség és a jogbiztonság elvének megsértésére alapított jogalapokat mint megalapozatlanokat el kell utasítani.

296 Egyébként a felperes előadja, hogy a megtámadott határozatból ((229) preambulumbekezdés) kitűnik, hogy az 1998-as határozat elfogadásának időpontjáig semmilyen új támogatást nem nyújtottak.

297 A megtámadott határozat ezen értelmezése téves. E határozatból ugyanis kifejezetten kitűnik ((230) preambulumbekezdés), hogy a Bizottság valamennyi jogellenes új támogatás visszatéríttetését elrendelte, mivel – az 1998-as határozatban már megvizsgált szerkezetátalakítási támogatástól eltérően – az új támogatások még sosem képezték olyan határozat tárgyát, amely alapján várható lett volna, hogy a támogatásokat nem térítettik vissza. Következésképpen kizárólag a szerkezetátalakítási támogatás 1998. augusztus 14-e előtt nyújtott első részlete mentesült a visszatérítttetési kötelezettség alól (lásd a fenti 25. pontot).

C – *Az AIA-nak járó repülőtéri illetékek tartós nem fizetésének állítólagos tűréséről*

298 A felperes szerint a vitatott magatartás nem tudható be a görög államnak, és nem foglalja magában állami források nyújtását. Ezenkívül a Bizottság megfordította a bizonyítási terhet, és figyelmen kívül hagyta a felperes és a Görög Köztársaság meghallgatáshoz való jogát. Végül a megtámadott határozat meghozatala során a magánhitelező kritériumának alkalmazását illetően megsértették az indokolási kötelezettséget, és a határozat nyilvánvaló mérlegelési hibát tartalmaz.

1. A feleknek a vitatott magatartás görög államnak való állítólagos betudhatóságára vonatkozó érvei

299 A felperes előadja, hogy az AIA-nak járó repülőtéri illetékek nem fizetésének állítólagos tűrése nem tudható be az államnak. Előzetesen kiemeli, hogy a megtámadott határozatban a Bizottság nem tett különbséget a Spatában lévő AIA által megtestesített egység, valamint az e repülőtér, az athéni nemzetközi repülőtér üzemeltetéséért felelős jogi személy (a továbbiakban: AIA SA) között, mely utóbbi 55%-ban az állam, 45%-ban pedig magánvállalkozások tulajdonában lévő magántársaság. Az AIA SA-t

az alapszabálya, valamint a görög állam és a tőkéjének 45%-ával rendelkező három magánvállalkozás által kötött, a repülőtér fejlesztésére vonatkozó szerződés szabályozza. E két szöveget a 2338/1995. sz. törvény ratifikálta.

300 Ezzel összefüggésben a Bizottság ténybeli tévedést követett el, amikor a megtámadott határozatban ((210) preambulumbekezdés) – annak érdekében, hogy az állítólagos tűrést az államnak tudja be – hallgatólagosan azon körülményre támaszkodott, hogy a Görög Polgári Repülési Hatóság (a továbbiakban: AHAC) kezeli az AIA-t. Az AHAC ugyanis a közlekedési minisztériumnak a görögországi légi közlekedés fejlesztésével és felügyeletével megbízott hatósága.

301 Mindenesetre a felperes által vitatott azon esetben, ha a megtámadott határozat nem azon a feltevésen alapul, hogy az AIA-t az AHAC kezeli, e határozat az állítólagos tűrés görög államnak való betudhatóságát illetően nem tartalmaz indokolást, és nyilvánvaló mérlegelési hibát tartalmaz.

302 A felperes nem tagadja, hogy az AIA SA különösen a tagállamok és a közvállalkozások közötti pénzügyi kapcsolatok átláthatóságáról szóló, 1980. június 25-i 80/723/EGK bizottsági irányelv (HL L 195., 35. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 20. o.) rendelkezéseire tekintettel az „állami szektorba" tartozhat. E körülmény azonban nem teszi lehetővé annak feltételezését, hogy a szóban forgó intézkedések a görög államnak tudhatók be. A Bíróság C-482/99. sz., Franciaország kontra Bizottság, ún. „Stardust Marine" ügyben 2002. május 16-án hozott ítéletének (EBHT 2002., I-4397. o.) 52. és 55. pontja szerint ugyanis meg kell vizsgálni, hogy a hatóságok így vagy úgy részt vettek-e a kérdéses intézkedések elfogadásában.

303 A felperes e tekintetben úgy véli, hogy a Bizottság által hivatkozott bizonyítékokat el kell utasítani. Először is kizárólag azon körülmény, hogy az AIA SA 55%-ban a görög

állam tulajdonában van, a görög állam jelöl ki az igazgatótanács kilenc tagja közül négyet, és kinevezi annak elnökét, semmi jelentőséggel nem bír azt illetően, hogy e társaság hogyan döntött a szóban forgó intézkedések meghozataláról. A repülőtér fejlesztésére vonatkozó fent említett szerződés értelmében az AIA SA hatékony kezelésével kapcsolatos felelősség az igazgatótanácsot terheli, és minden egyes tag köteles a részvényesektől teljesen függetlenül eljárni. Az elnök funkciója a legjobb esetben is csak szimbolikusnak minősíthető. E körülmények között – a Bizottság állításaival ellentétben – a jelen ügy tényállása jelentősen eltér a Bíróság elnökének a 67/85. R., 68/85. R. és 70/85. R. sz., Van der Kooy kontra Bizottság egyesített ügyekben 1985. május 3-án hozott végzésében (EBHT 1985., 1315. o.) szóban forgó tényállástól. Az e végzés alapjául szolgáló ügyben a holland állam a részesedések 50%-ával rendelkezett, és a szóban forgó állami támogatást nyújtó vállalkozás (Gasunie) igazgatótanácsa tagjainak felét jelölte ki. A holland gazdasági miniszter rendelkezett azonban a díjak jóváhagyására vonatkozó joggal, aki e hatáskört gyakorolta is. A Bíróság arra következtetett, hogy e több, „együttesen figyelembe vett" elem azt bizonyítja, hogy a Gasunie cselekményei a holland államnak tudhatók be. Ezzel szemben a jelen ügyben a görög állam semmilyen közvetlen ellenőrzést nem gyakorol az illetékek AIA SA általi meghatározása felett. Végül az adósságok rendezésével kapcsolatos megállapodás valójában az AIA SA főigazgatójának felelősségébe tartozik.

304 Másodszor a Bizottság nem fejti ki, hogy azon körülményből, hogy a repülőtér fejlesztésére vonatkozó megállapodás a görög államon kívül senkinek nem engedélyezi az AIA SA-ban 50%-os vagy nagyobb részesedéssel való rendelkezést (2.8.1. cikk), illetve hogy ez utóbbi nem rendelkezhet részesedéssel olyan tevékenységet folytató vállalkozásban, amely eltér attól, amelyre az AIA SA-t létrehozták (3.1.3. cikk), miért lehet arra következtetni, hogy a görög állam részt vett az OA által az AIA SA-nak járó illetékek késedelmes fizetésének tűrésében. Ugyanez vonatkozik azon tényre is, hogy a görög állam bizonyos feltételek mellett – különösen „nemzeti védelmi okokból" – jogosult a repülőtér működését leállítani (a fent említett szerződés 11.1. cikke). A jelen ügyben nem bírnak jelentőséggel az ilyen, valamely rendkívüli befektető védelmét célzó jogok.

305 Harmadszor a repülőtér fejlesztésére vonatkozó megállapodás 13.4.2. cikke szerint az OA-nak nyújtott jogok és kiváltságok a jelen ügyben vizsgált szempontokkal semmilyen kapcsolatban nincsenek. E rendelkezések elsősorban az OA-nak a repülőtér használatához való jogára vonatkoznak. Ami az OA adósságát illeti, az AIA SA-nak

a társaságot harmadik félként kell kezelnie, anélkül hogy bármilyen kedvezményt nyújtana számára. Ezen elvet tükrözi a 13.4.2. cikk c) pontja, amely előírja, hogy az AIA SA a repülőtérrel kapcsolatban bizonyos jogokat nyújt az OA számára, azonban kifejezetten hangsúlyozza, hogy a kapcsolódó bérleti díjakat és illetékeket „ugyanazon az alapon számítják ki, […] mint bármely más légifuvarozó esetében". A 13.4.2. cikk e) pontja azt is előírja, hogy a 13.4.2. cikk c) pontjában említett tevékenységek gyakorlása és szolgáltatások nyújtása során az OA „az alkalmazandó általános szabályoknak van alávetve".

306 Negyedszer azon tényből, hogy a görög állam bizonyos körülmények között jogosult az AIA SA számára nem biztosított alárendelt kölcsönt nyújtani, ha az OA nem tudja az AIA SA-nak járó illetékeket megfizetni (a repülőtér fejlesztésére vonatkozó megállapodás 13.4.3. cikke), szintén nem lehet arra következtetni, hogy a görög állam részt vett a kérdéses két intézkedés bármelyikében is. A Bizottság hosszan foglalkozott a fent említett 13.4.3. cikkel annak elemzése során, hogy az ilyen kölcsön nyújtásának 1996. június 12-én jóváhagyott részletes szabályai az állami támogatások értelmében milyen esetleges következményekkel járhatnak (NN 27/96. sz. ügy). Arra következtetett, hogy a mechanizmus nem eredményez állami támogatást az OA javára. E rendelkezés a jelen ügyben annál is kevésbé releváns, mivel sosem állították, hogy az AIA SA élt e lehetőséggel.

307 Ötödször a repülőtér fejlesztésére vonatkozó megállapodás 25. cikkének értelmében az AIA SA-nak nyújtott adómentességek az adósságrendezési megállapodás OA-val való kötésétől vagy végrehajtásától függetlenül alkalmazandók, és a Bizottság által 1996-ban jóváhagyott részletes szabályok közé tartoznak.

308 E körülmények között a felperes emlékeztet arra, hogy a fenti 302. pontban hivatkozott Stardust Marine ügyben hozott ítéletben a Bíróság nem állapította meg a tények semmilyen betudhatóságát, noha a francia állam és az Altus/SBT (konkrétan az Altus

igazgatótanácsában 100%-os képviselettel rendelkező részvényes) közötti kapcsolat legalább olyan szoros volt, ha nem szorosabb, mint a görög állam és az AIA SA (az igazgatótanácsban 55%-os képviselettel rendelkező részvényes, miközben a többi részvényesek nagy magánvállalkozások) közötti kapcsolat.

309 A Bizottság vitatja, hogy azon tényre alapította volna megállapításait, hogy az AIA az AHAC felelőssége alatt működik.

310 A szóban forgó intézkedések államnak való betudhatóságának bizonyítása érdekében a Bizottság úgy érvel, hogy elegendő annak bizonyítása, hogy az érintett vállalkozás nem hozhatta meg a szóban forgó döntést „a hatóságok követelményeinek figyelembevétele nélkül" (Jacobs főtanácsnoknak a fenti 302. pontban hivatkozott Stardust Marine ügyre vonatkozó indítványának [EBHT 2002., I-4400. o.] 51–78. pontja).

311 A jelen ügyben a szóban forgó támogatási intézkedések AIA-nak való betudhatóságát számos olyan bizonyíték alátámasztja, amelyek azt mutatják, hogy a görög állam befolyást gyakorol bizonyos, különleges érdekű döntések meghozatalában, mint például az OA által az AIA-val szemben felhalmozott adósságok kérdésében.

2. Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

312 Az AIA-nak járó repülőtéri illetékek nem fizetése állítólagos tűrésének a görög államnak való betudhatóságát illetően meg kell vizsgálni egymást követően a ténybeli tévedésre, az indokolási kötelezettség megsértésére és a nyilvánvaló mérlegelési hibára alapított jogalapokat.

313 A Bizottság a megtámadott határozat (210) preambulumbekezdésében úgy vélte, hogy a fenti 302. pontban hivatkozott Stardust Marine ügyben hozott ítéletben kifejtett kritériumok szerint az állítólagos öt új támogatás betudható a görög államnak. E tekintetben három indokot hozott fel. Először is a Bizottság kiemelte, hogy „semmi kétség afelől, hogy maga az állam az, aki tűri a folyamatos fizetési halasztást, az OA-t terhelő különböző díjak, illetékek és adók nem fizetését, valamint a vonatkozó közösségi és görög jogszabály[ok] rendelkezéseinek megsértését". Másodszor kifejtette, hogy „a repülőtereket illetően a görög hatóságok úgy nyilatkoztak, hogy az [AHAC] felelőssége alatt működő valamennyi repülőteret az állami költségvetésből finanszírozzák, és a tevékenységeikből eredő bevételek az állami költségvetésbe folynak be", és hogy „sem a görög repülőterek, sem az [AHAC] nem önálló pénzügyi szempontból". Harmadszor a Bizottság megvizsgálta konkrétan a járulékok nem fizetése tűrésének az IKA-nak való betudhatóságát.

314 A jelen ügyben a felperes a fent említett második indokra támaszkodik annak állításakor, hogy a Bizottság azon téves feltevéssel igazolta az AIA-nak járó illetékek nem fizetése tűrésének a görög államnak való betudhatóságát, hogy az AIA-t egy közhivatal, az AHAC kezeli.

315 A ténybeli tévedésre alapított ezen jogalap nem fogadható el, mivel a fent említett második indok az AIA-t illetően semmilyen hatással nem bír. A felperes állításaival ellentétben ugyanis az, hogy a megtámadott határozat nem említi pontosan a Spatában lévő AIA-t üzemeltető AIA SA-t, egyáltalán nem bizonyítja, hogy a Bizottság úgy vélte, hogy e repülőteret az AHAC kezeli. A Bizottság a határozatában ((92), (156) és (207) preambulumbekezdés, valamint a rendelkező rész 2. cikke) szisztematikusan az AIA-t érti a „spatai repülőtér" kifejezés alatt, a fent említett társaság által jelentett jogi személyre és nem pedig csupán a Spatában lévő repülőtéri infrastruktúrára utalva ezzel.

316 Ezenkívül a Bizottság a „repülőterek" kifejezést használja az AIA-tól eltérő repülőterek megnevezésére ((92), (151), (152) és (209) preambulumbekezdés, valamint a rendelkező rész 2. cikke). Ugyanezen értelemben használta e kifejezést a második

indokban (lásd a fenti 313. pontot), a (210) preambulumbekezdésben. Kizárólag ezen értelmezés fogadható el mind a megtámadott határozat szerkezetében, mind e második indok tartalmára tekintettel, amely konkrétan az AIA-tól eltérő, az AHAC felelőssége alatt működő repülőterek költségvetési függetlenségének hiányára vonatkozik.

317 A megtámadott határozat indokolását illetően ki kell emelni, hogy – még ha figyelembe vesszük is a jelen jogvita hátterét és különösen azon tényt, hogy a görög állam közvetlenül részt vett a felperes kezelésében – e határozat első indoka, amely értelmében „semmi kétség afelől, hogy maga az állam az, aki tűri a folyamatos fizetés halasztást", csupán a Bizottság következtetésének kimondására szorítkozik, anélkül hogy azt bármilyen indokolással alátámasztaná. Márpedig e következtetés puszta kijelentése nem teszi lehetővé sem azt, hogy a felperes eredményesen kifejtse álláspontját a Bizottság azon feltételezésének valóságtartalma és relevanciája tekintetében, miszerint az állam részt vett az AIA-nak járó illetékek nem fizetésének tűrésében, sem pedig azt, hogy az Elsőfokú Bíróság az állandó ítélkezési gyakorlatnak megfelelően felülvizsgálati jogkörét gyakorolja (lásd a fenti 286. és 287. pontot).

318 Ebből következik, hogy a megtámadott határozatot az AIA-nak járó repülőtéri illetékek tartós nem fizetésének állítólagos tűrésére vonatkozó részében az indokolási kötelezettség megsértése miatt meg kell semmisíteni.

319 E körülmények között már nem kell megvizsgálni, hogy a Bizottságnak a szóban forgó magatartás görög államnak való betudhatóságára vonatkozó mérlegelése nyilvánvaló mérlegelési hibát tartalmaz-e, és nem kell megvizsgálni az állami források állítólagos nyújtásával, a bizonyítási teherrel és a meghallgatáshoz való joggal, valamint a magánhitelező kritériumának alkalmazásával kapcsolatban a jelen összefüggésben felmerült többi kérdést sem.

D – *Az üzemanyag és a pótalkatrészek utáni HÉA tartós nem fizetésének állítólagos tűréséről*

1. Az üzemanyag utáni HÉA-ra vonatkozó állítólagos új támogatásról

a) A felek érvei

320 Először is a felperes vitatja azon állítást, miszerint az Olympic Aviation a 2001 januárjától májusig terjedő hónapokban, valamint 2001. november és december hónapjában nem fizette meg az üzemanyag utáni HÉA-t.

321 E fizetést legalábbis a 2001. márciusi és áprilisi hónapokra igazolják az e két hónapban történt üzemanyag-szállításról az OA által az Olympic Aviationnak küldött (a HÉA-t is magában foglaló) terhelési értesítések, amelyek a Görög Köztársaság által 2002. április 11-én közölt észrevételekben is szerepeltek.

322 E tekintetben a Bizottság figyelmen kívül hagyta a Görög Köztársaság által a 2001. október 25-i és 2002. április 11-i észrevételeiben arra vonatkozóan adott általános magyarázatot, hogy az Olympic Aviation hogyan fizeti ki az üzemanyag-vásárlásait.

323 A Bizottság valójában a felperes és az Olympic Aviation havi HÉA-bevallásaira támaszkodott. Közelebbről az első információnyújtási rendelkezésre 2002. április 11-én adott válaszok 29. mellékletében foglalt táblázatból kitűnik, hogy az Olympic Aviation a vitatott hét hónapos időszakban nem fizetett az államnak HÉA-t.

324 Márpedig az államnak való HÉA-fizetésre kizárólag azon hónapokban kerül sor, amikor az értékesítések után beszedett HÉA meghaladja a beszerzések után fizetett HÉA-t. Sőt, az Olympic Aviationnak a Bizottsággal közölt havi HÉA-bevallásai valamennyi típusú beszerzést és értékesítést lefedik, és nem kizárólag az üzemanyagbeszerzéseket.

325 A jelen ügyben a Görög Köztársaság 2001. október 25-i észrevételeinek 9. mellékletében, majd még egyszer a 2002. április 11-i válaszok 53. mellékletében a Bizottsággal közölt havi HÉA-bevallások kizárólag azt bizonyítják, hogy az Olympic Aviation által a 2001 januárjától májusig terjedő hónapokban történt beszerzései után megfizetett HÉA meghaladta a HÉA alá tartozó értékesítésekből eredő HÉA-bevételeit. Ugyanez érvényes a 2001 novemberére és decemberére vonatkozó HÉA-bevallásokra is.

326 E körülmények között a Bizottság nyilvánvaló mérlegelési hibát követett el, amikor úgy vélte, hogy a kérdéses hét hónapot érintő HÉA-fizetésre vonatkozó bizonyíték hiányából arra lehet következtetni, hogy az Olympic Aviation ezen időszakban nem fizette meg az üzemanyag utáni HÉA-t.

327 A felperes másodszor előadja, hogy a Bizottság az üzemanyag utáni HÉA kérdésében nem tett eleget a bizonyítással kapcsolatos kötelezettségeinek, és megsértette az ő, valamint a Görög Köztársaság meghallgatáshoz való jogát.

328 A jelen ügyben a Görög Köztársaság helyesen és jóhiszeműen válaszolt a Bizottság valamennyi információkérésére, különösen a két információnyújtási rendelkezésre. Márpedig a Bizottság a vele közölt fent említett terhelési értesítések ellenére sosem jelezte a Görög Köztársaságnak, hogy e bizonyítékokat elégtelennek találja, sem azt, hogy szerinte nincsenek bizonyítékok arra vonatkozóan, hogy az Olympic Aviation a kérdéses hét hónapra megfizette az üzemanyag utáni HÉA-t.

329 Először is a Bizottság vitatja, hogy a megtámadott határozat nyilvánvaló mérlegelési hibát tartalmaz az Olympic Aviation által az üzemanyag utáni HÉA megfizetésére vonatkozó bizonyítékok tekintetében.

330 A felperes állításával ellentétben a Bizottság sosem célzott arra, hogy biztos abban, hogy az Olympic Aviation a 2001-es év vitatott hét hónapján kívül megfizette az üzemanyag utáni HÉA-t. A megtámadott határozatban ((150) és (206) preambulumbekezdés) hangsúlyozta, hogy a 2001. januártól májusig és novembertől decemberig terjedő hónapokra vonatkozó fizetéseket illetően semmilyen bizonyítékot nem nyújtottak be.

331 Ami a felperes által az Olympic Aviation HÉA-fizetési rendszerére vonatkozóan előadott általános magyarázatot illeti, az nem releváns, mivel nem jelenti a fizetés bizonyítékát.

332 A Bizottság hangsúlyozza, hogy a havi HÉA-bevallások kizárólag a megfizetettként és beszedettként bevallott HÉA-ra utalnak. A felperesnek bizonyítania kellett volna, hogy a vitatott hét hónapban történt üzemanyag-szállításra az Olympic Aviation valóban megfizette számára a kérdéses HÉA-t a megfelelő terhelési értesítések elszámolása érdekében. Márpedig a felperes a fizetésre vonatkozóan semmilyen bizonyítékot nem nyújtott be. Ezenkívül, amennyiben a vitatott hét hónapban az Olympic Aviationnak a HÉA-köteles értékesítések után áthárított HÉA-ból eredő bevételei meghaladták volna a beszerzések után előzetesen felszámított HÉA-t, az Olympic Aviation köteles lett volna megfizetni a különbséget az államnak. Következésképpen a felperesnek konkrétan bizonyítania kellett volna, hogy a kérdéses hét hónap mindegyike esetében az Olympic Aviationnak milyen bevételei voltak az értékesítések utáni HÉA-ból, és milyen összegekben fizették meg ténylegesen a beszerzések utáni HÉA-t.

333 Sőt, ahogyan maga a felperes is megjegyzi, a havi HÉA-bevallásokból egyáltalán nem tűnik ki, hogy a vitatott hét hónapra vonatkozóan figyelembe vették az üzemanyag utáni HÉA-t.

334 Végül – a felperes állításaival ellentétben – egyáltalán nem garantálja a pontosságot az, hogy az adóhatóságok összevetették az OA és az Olympic Aviation havi HÉA-bevallásait. A Görög Köztársaság 2002. április 11-i észrevételeinek 1. mellékletében található, az OA adótanácsadójától származó dokumentumból ugyanis kitűnik, hogy az OA HÉA-val kapcsolatos könyvelése nem volt naprakész.

335 Másodszor a Bizottság nem hagyta figyelmen kívül sem a bizonyítási teherre vonatkozó szabályokat, sem pedig a felperes és a Görög Köztársaság meghallgatáshoz való jogát. A két információnyújtási rendelkezésben megkérte valamennyi szükséges információt.

b) Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

336 A Bizottság a megtámadott határozatban ((150) és (206) preambulumbekezdés) megállapította, hogy semmilyen bizonyíték nem áll rendelkezésre arra vonatkozóan, hogy az Olympic Aviation leányvállalat a 2001. januártól májusig terjedő hónapokra, valamint 2001. november és december hónapjára megfizette az üzemanyag utáni HÉA-t. Kizárólag arra következtetett, hogy „nem zárhatja ki, hogy állami támogatásról van szó". Ezzel szemben a fent említett hét hónapos időszakon kívül nem vonja kétségbe az üzemanyag utáni HÉA megfizetését.

337 A vitatott időszakra vonatkozó következtetése levonásakor a Bizottság különösen a Görög Köztársaság 2002. április 11-i válaszainak – a megtámadott határozat (150) preambulumbekezdésében említett – 29. mellékletében szereplő „2001-es HÉA-fizetések" című táblázatra támaszkodott. A görög hatóságok észrevételeinek a megtámadott határozatban ((91) preambulumbekezdés) található összefoglalójából is az következik, hogy az e hatóságok által benyújtott HÉA-bevallások voltak azon bizonyítékok, amelyekre a Bizottság támaszkodhatott.

338 A fent említett összefoglaló táblázatból – amely 2001 minden egyes hónapjára vonatkozóan kizárólag az Olympic Aviation által megfizetett HÉA összegét adja meg, és a vitatott hét hónap mellett egy vonalat tartalmaz – kitűnt, hogy az Olympic Aviation e hét hónapban nem fizetett HÉA-t.

339 E tekintetben az Olympic Aviation 2001. januártól augusztusáig terjedő hónapokra vonatkozó havi HÉA-bevallásai, amelyeket a közigazgatási eljárásban benyújtottak a Bizottsághoz, az érintett hónapokra vonatkozóan magyarázatot adtak arra, hogy a fent említett táblázat szerint az Olympic Aviationnak miért nincs HÉA-tartozása. E bevallások ugyanis azt mutatták, hogy a 2001. januártól májusig terjedő hónapokban e társaság által a beszerzések után megfizetett HÉA összege meghaladja a lényegében a repülőjegyek értékesítéséből eredő HÉA-bevételek összegét, és így az Olympic Aviation e tekintetben hitelezői pozícióban van.

340 Továbbá a közigazgatási eljárásban a Bizottság rendelkezésére álltak a 2001. március és április hónapban történt üzemanyag-szállításról az OA által az Olympic Aviation számára küldött, a HÉA-t is magában foglaló terhelési értesítések is. E két terhelési értesítésből kizárólag azt tűnt ki, hogy az OA ténylegesen kiszámlázta az üzemanyag utáni HÉA-t.

341 Ami a 2001. január, február, május, november és december hónapokra vonatkozó terhelési értesítéseket, valamint az Olympic Aviation 2001. november és december hónapra vonatkozó HÉA-bevallásait illeti, nem vitatott, hogy ezeket a közigazgatási eljárásban nem közölték a Bizottsággal. A fent hivatkozott ítélkezési gyakorlatnak megfelelően ennélfogva ezeket nem kell figyelembe venni (lásd a fenti 72. és 73. pontot).

342 Ezzel összefüggésben először is meg kell vizsgálni, hogy a fent említett dokumentumokra – és különösen a 2002. április 11-i válaszok 29. mellékletében található táblázatra és a 2001. januártól májusig terjedő hónapokra vonatkozó HÉA-bevallásokra – tekintettel, amelyekre a Bizottság a megtámadott határozatban támaszkodott, ezen

intézmény helyesen állapíthatta-e meg új támogatás fennállását az Olympic Aviation által az üzemanyag után fizetendő HÉA tartós nem fizetésének tűrése formájában.

343 E tekintetben a felperes helyesen emeli ki, hogy az Olympic Aviation havi HÉA-bevallásai semmilyen adatot nem tartalmaznak az üzemanyag után előzetesen felszámított HÉA összegéről. E bevallások ugyanis nem teszik lehetővé az üzemanyag után bevallott HÉA megállapítását. E bevallások – az alkalmazandó adómértékek alapján csoportosítva – kizárólag egyrészről azon értékesítések bevallott teljes összegeit tüntetik fel, amelyek után a vállalkozás beszedi az áthárított adót, valamint tartalmazzák az ezeknek megfelelő HÉA-összegeket, másrészről pedig a vállalkozás által eszközölt, a HÉA-nak alávetett beszerzések bevallott teljes összegeit, valamint az ezeknek megfelelő HÉA-összegeket tüntetik fel.

344 Ezenkívül a felperesnek a Bizottság által nem vitatott magyarázatai szerint az a körülmény, hogy a vitatott időszakban az Olympic Aviation egyáltalán nem fizetett HÉA-t, ahogyan ez a fent említett táblázatból kitűnik, az ezen időszakra fennálló HÉA-követeléssel vagy nullás egyenleggel magyarázható, amely ugyanis legalábbis a 2001. januártól májusig terjedő hónapokra vonatkozóan rendelkezésre álló havi bevallások alapján ellenőrizhető (lásd a fenti 325. pontot).

345 Ebből következik, hogy a fent említett táblázat és a vitatott hétből öt hónapra vonatkozóan követelést mutató havi bevallások nem voltak sem jobban, sem kevésbé bizonyító erejűek, mint a vitatott időszakon kívül HÉA-tartozást feltüntető HÉA-bevallások.

346 Továbbá ki kell emelni, hogy a felperes állításaival ellentétben a Bizottság a megtámadott határozatban ((91) preambulumbekezdés) figyelembe vette az Olympic Aviation üzemanyagbeszerzései kifizetésének a Görög Köztársaság 2001. október

25-i észrevételeiben és 2002. április 11-i válaszaiban kifejtett rendszerét. E rendszer szerint az OA az üzemanyagot az Olympic Aviation számlájára vásárolta, és ezt követően ez utóbbinak számlázta ezen üzemanyag teljes költségét, ideértve a beszerzési ár utáni HÉA-t is.

347 A HÉA beszedését szabályozó elveknek megfelelően az Olympic Aviation által az üzemanyag-beszerzései után fizetendő HÉA-t e társaság semmiképpen nem közvetlenül az államnak fizette meg, hanem a szállítójának, a jelen ügyben az OA-nak, amely az így beszedett HÉA-val az állam felé tartozott, és ennélfogva azt fel kellett vennie a HÉA-bevételeibe (áthárított adók).

348 Ezzel összefüggésben a megtámadott határozat egyáltalán nem tartalmaz a Bizottság érvelésének megértését lehetővé tevő indokolást. Közelebbről a (150) preambulumbekezdése, amely szerint nincs „arra vonatkozó bizonyíték, hogy az Olympic Aviation megfizette a kérdéses HÉA-t az adóhatóságoknak" a vitatott időszakban, nem tekinthető érthető indokolást tartalmazónak, mivel nem tűnik koherensnek, tekintettel arra, hogy a Bizottság a megtámadott határozat (91) preambulumbekezdésében figyelembe vette azon tényt, hogy az OA a HÉA-t is magában foglaló üzemanyagárat számlázta az Olympic Aviationnak.

349 A fenti megfontolások összességére és azon tényre tekintettel, hogy az indokolási kötelezettség betartása olyan lényeges eljárási szabályt jelent, amelynek megsértését a közösségi bíróság hivatalból is megállapíthatja, elegendő megállapítani, hogy a megtámadott határozat meghozatala során megsértették az indokolási kötelezettséget, amennyiben a határozat a 2001. januártól májusig terjedő hónapokra és 2001. november és december hónapra vonatkozóan megállapítja az Olympic Aviation által az üzemanyag után fizetendő HÉA nem fizetésének tűrését. Következésképpen nem szükséges megvizsgálni az e tekintetben a felperes által hivatkozott többi jogalapot.

2. A pótalkatrészek utáni HÉA-ra vonatkozó állítólagos új támogatásról

a) A felek érvei

350 A felperes emlékeztet arra, hogy az OA a pótalkatrészeket központosított eljárásban szerzi be az Olympic Aviation számára. Nemzetközi légifuvarozói minőségében az OA mentesül a HÉA alól. Az Olympic Aviation ezzel szemben nem mentesül, mivel csak az ország területén működik. A felperes elismeri, hogy az Olympic Aviation tévedésből technikailag megsértette a HÉA-ra vonatkozó görög jogszabályokat, mivel a pótalkatrészek után nem fizetett HÉA-t a görög államnak.

351 Ezen elem azonban nem jelent az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében vett támogatást, mivel az Olympic Aviationnak semmilyen előnye nem származott a pótalkatrészek utáni HÉA meg nem fizetéséből. Ha ugyanis az Olympic Aviation megfizette volna e HÉA-t, ugyanezen összeget egyszerűen levonta volna a görög államnak küldött havi HÉA-bevallásában.

352 A Bizottság szerint a felperes a közigazgatási eljárásban nem adta elő az előny hiányára vonatkozó érvelést, és ennélfogva az elfogadhatatlan.

353 Továbbá a jelen ügyben a felperes semmilyen bizonyítékot nem terjesztett elő az általa adott hozzávetőleges számítások alátámasztására. Nem állapította meg ugyanis a kérdéses HÉA pontos összegét, és nem jelölte meg a pótalkatrész-beszerzéseket és a szóban forgó időszakokat.

354 A Görög Köztársaság által a Bizottságnak küldött 2003. június 26-i keltezésű levélből kitűnik, hogy előbbi kifejezetten elismeri, hogy 1998-ban az OA nem kapott az Olympic Aviationtól a pótalkatrészek értékesítéséből eredő konkrét HÉA-összeget (202 694,53 euró), és hogy azt nem vette fel a megfelelő HÉA-bevallásba. A Görög Köztársaság azt állította a Bizottságnak, hogy a felperes e tekintetben 2003-ban kiegészítő HÉA-bevallást nyújt be az 1998-as évre. Az OA adótanácsadójának a Görög Köztársaság által az első információnyújtási rendelkezésre 2002. április 11-én adott válaszokhoz mellékelt szakértői véleménye szerint az OA-nak a HÉA-nyilvántartásai nem voltak naprakészek. Ennélfogva a havi HÉA-bevallások adóhatóságok általi ellenőrzésekor nem volt lehetséges a felperes és az Olympic Aviation HÉA-ra vonatkozó adatainak összevetése.

355 Az Olympic Aviation számláinak helyzete sem jobb. Az 1998-as, 1999-es, 2000-es és 2001-es üzleti évre vonatkozó beszámolókat késve tették közzé. Továbbá a 2001-es beszámolót kísérő ellenőrzési tanúsítványban a pénzügyi ellenőrök ellentmondásokat tártak fel az Olympic Aviation és anyavállalata közötti ügyletek számláiban, valamint megállapították ezen ügyleteket illetően az adójogszabályokban előírt igazolások hiányát.

356 E körülményekre tekintettel a Bizottság úgy véli, hogy az Olympic Aviation, mivel nem fizette meg a HÉA-t, noha arra köteles volt, a versenytársaival szemben tényleges pénzbeli előnyhöz jutott, függetlenül attól, hogy a ténylegesen meg nem fizetett összeget az érintett HÉA-bevallásokba felvették-e, vagy sem.

b) Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

357 Először is el kell utasítani a Bizottság által a felperesnek az előny hiányára vonatkozó érvével szemben felhozott elfogadhatatlansági kifogást. Jogi érvről lévén ugyanis szó,

az állandó ítélkezési gyakorlatnak megfelelően (lásd a fenti 72. és 73. pontot) az nem tekinthető elkésettnek, függetlenül attól, hogy a közigazgatási eljárásban hivatkoztak-e rá, vagy sem.

358 Továbbá az ítélkezési gyakorlatnak megfelelően (lásd a fenti 254. pontot) nem kell figyelembe venni a Görög Köztársaságnak a felperes által benyújtott és a Bizottság által hivatkozott 2003. június 26-i levelét, mivel az a megtámadott határozat elfogadását követően keletkezett.

359 A jelen ügyben a megtámadott határozat ((150) és (206) preambulumbekezdés) arra hivatkozik, hogy az Olympic Aviation a 2001. januártól májusig terjedő hónapokra és 2001. november és december hónapra a pótalkatrészek beszerzése után nem fizette meg a HÉA-t. A felperes elismeri, hogy az Olympic Aviation nem fizette meg e HÉA-t.

360 Ennélfogva meg kell vizsgálni a felperes azon érvét, miszerint a pótalkatrészek utáni HÉA megfizetésének hiánya semmilyen előnyt nem jelent az Olympic Aviation számára.

361 Emlékeztetni kell arra, hogy a HÉA a versenyhelyzetet illetően főszabály szerint semleges. Az adóalany által megfizetett HÉA ugyanis előzetesen felszámított adóként vagy azonnal levonható, vagy rövid időn belül visszaigényelhető. Az Olympic Aviationnak így esetleg kizárólag azon előnye származhatott a pótalkatrészek utáni HÉA meg nem fizetésének tényéből, hogy az előzetesen felszámított adó ideiglenes pénztári kifizetéséből eredően adott esetben likviditási előnye keletkezett (lásd ebben az értelemben Kokott főtanácsnoknak a C-369/04. sz., Hutchison 3G UK és társai ügyre vonatkozó indítványának [2007. június 26-án hozott ítélet, EBHT 2007., I-5247. o.] 137. és 138. pontját).

362 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy a tagállamok forgalmi adóra vonatkozó jogszabályainak összehangolásáról – közös hozzáadottértékadó-rendszer: egységes adóalap-megállapításról szóló, 1977. május 17-i 77/388/EGK módosított hatodik tanácsi irányelv (HL L 145., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 9. fejezet, 1. kötet, 23. o.) 10. cikke kimondja, hogy a HÉA felszámíthatósága azon időpontban keletkezik, amikor a termék értékesítése vagy a szolgáltatás nyújtása megtörténik. Ettől eltérően a tagállamok előírhatják, hogy az adó felszámíthatósága egyes értékesítésekre vagy adóalanyok meghatározott csoportjaira vonatkozóan legkésőbb a számla kibocsátásakor vagy az ellenérték átvételekor keletkezik. A levonási jog ezen irányelv 17. cikkének (1) bekezdése értelmében azon időpontban keletkezik, amikor a levonható adó felszámíthatóvá válik.

363 Ezzel összefüggésben az, hogy az Olympic Aviation a pótalkatrészek után nem fizette meg a HÉA-t, főszabály szerint nem elegendő annak feltételezéséhez, hogy e társaság az EK 87. cikk (1) bekezdésének értelmében vett előnyben részesült. A Bizottság feladata volt annak megvizsgálása, hogy a jelen ügy körülményei között e fizetés elmaradása ténylegesen likviditási előnyt jelentett-e az érintett számára.

364 Márpedig a megtámadott határozatban ((206) preambulumbekezdés) a Bizottság kizárólag e HÉA megfizetésének hiányára támaszkodva következtetett állami támogatás fennállására. Elmulasztotta megvizsgálni, hogy e fizetési hiány tényleges gazdasági előny jelentett-e az Olympic Aviation számára, és hogy az így az EK 87. cikk (1) bekezdésének hatálya alá esik-e.

365 Ebből következik, hogy a megtámadott határozat sérti az EK 87. cikk (1) bekezdését, amennyiben megállapítja, hogy a pótalkatrészek utáni HÉA megfizetése hiányának tűrése állami támogatást jelent.

E – *Az AIA-tól eltérő repülőtereknek járó repülőtéri bérleti díjak és illetékek tartós nem fizetésének állítólagos tűréséről*

366 A felperes szerint a Bizottság megfordította a bizonyítási terhet, és megsértette az ő, valamint a Görög Köztársaság meghallgatáshoz való jogát. Ezenkívül a megtámadott határozat a görög állam és az OA között 1999. június 24-én kötött és a 2733/99. sz. törvénnyel ratifikált beszámítási megállapodás (FEK A'155/30.7.1999; a továbbiakban: 1999. június 24-i beszámítási megállapodás vagy beszámítási megállapodás) elemzésével kapcsolatban nyilvánvaló mérlegelési hibát tartalmaz. Végül e határozat a magánhitelező kritériumának alkalmazását illetően nyilvánvaló mérlegelési hibát tartalmaz, és az indokolás elégtelensége jellemzi.

367 E három kifogás egymást követő vizsgálata előtt először is ki kell emelni, hogy a megtámadott határozatban a Bizottság egyrészről megvizsgálta az AIA-tól eltérő különböző görög repülőterek részére az 1994 és 1998 közötti különböző időszakokban járó repülőtéri illetékek és bérleti díjak beszámítását ((151)–(153) és (209) preambulumbekezdés), másrészről pedig az AIA-tól eltérő e repülőtereknek e határozat szerint az 1998 és 2001 közötti különböző időszakokban járó, 2,46 millió euró összegű bérleti díjakat ((154) és (206) preambulumbekezdés).

368 A fent említett megállapodás ugyanis előirányozta, hogy az OA-nak a görög állammal szembeni, 1998. december 31-én lejárt, repülőtéri bérleti díjak és illetékek címén fennálló adósságait az államnak az OA-val szembeni, ugyanezen időszakra vonatkozó adósságaiba beszámítják. E megállapodásból kitűnik, hogy a kölcsönösen beszámított követelések összege 28,9 millió eurót tett ki. Az OA-nak az AHAC-cal szembeni adósságai 1994. november hónapja és 1998. december 31. között esedékessé vált illetékekből, valamint az 1996 és 1998 közötti időszakban esedékessé vált bérleti díjakból álltak.

369 A megtámadott határozatban ((152) és (209) preambulumbekezdés) a Bizottság lényegében úgy ítélte meg, hogy a 2733/1999. sz. törvény és a beszámítási

megállapodás nem határozzák meg pontosan különösen azon időszakot, amelyre az állam adósságai vonatkoznak, és a kölcsönös követelések kiszámítását illetően nem kísérik azokat megfelelő releváns bizonyítékok. A beszámított összegekre vonatkozó bizonyítékok hiányában a beszámítás a Bizottság szerint tehát nem tette lehetővé állami támogatás hiányának bizonyítását.

370 Továbbá a megtámadott határozat szerint 1998 és 2001 közötti különböző időszakokra vonatkozó, körülbelül 2,46 millió euró (az OA-nak járó 1,6 millió euró és az Olympic Aviationnak járó 860 000 euró) összegű fent említett bérleti díjakat illetően a Bizottság úgy ítélte meg, hogy a fizetésre vonatkozóan semmilyen bizonyítékot nem nyújtottak be. A felperes állításaival ellentétben a megtámadott határozat ezen indokaiból – a rendelkező részének 2. cikkével együttesen értelmezve – világosan kitűnik, hogy a Bizottság úgy ítélte meg, hogy az e bérleti díjak meg nem fizetésének tűrése a közös piaccal összeegyeztethetetlen állami támogatást jelent.

1. A bizonyítási teherről és a meghallgatáshoz való jogról

a) A felek érvei

371 A felperes előadja, hogy a Bizottság anélkül fogadta el a megtámadott határozatot, hogy először is a beszámítási megállapodás által érintett összegeket, másodszor pedig az 1998 és 2001 közötti különböző időszakok címén járó, 2,6 millió euró összegű bérleti díjak megfizetését illetően rendelkezett volna a nélkülözhetetlen bizonyítékokkal. Ezenkívül a felperesnek és a Görög Köztársaságnak nem volt lehetősége arra, hogy e kérdésekben ismertesse álláspontját.

372 Először is a beszámítási megállapodás érvényességét, illetve hatályát illetően a Görög Köztársaság válaszolt a HACA panaszaira. Az első panaszra vonatkozó 2001. február

19-i észrevételeiben közölte a beszámítási megállapodás tárgyát képező adósságok elemzését. A Bizottság „megfelelő információkat" és a „repülőtéri illetékek OA általi megfizetésének megerősítését" kérő 2001. július 5-i levelét követően a Görög Köztársaság a HACA második panaszára vonatkozó 2001. október 25-i észrevételeiben kiegészítő információkat nyújtott. A Bizottság sosem kért további konkrét információkat.

373 Az első információnyújtási rendelkezés nem a beszámítási megállapodás által érintett bérleti díjakra és illetékekre vonatkozott, hanem az 1998 és 2002. március 6. közötti e típusú adósságokra. A Görög Köztársaság a 2002. április 11-i válaszaiban mégis benyújtotta különösen a beszámítási megállapodás által lefedett adósságok elemzését. E válaszokat követően a Bizottság semmilyen további kérdést nem tett fel e megállapodással kapcsolatban. A második információnyújtási rendelkezésben a Bizottság „az Olympic Airways által 2001-ben meg nem fizetett működési költségekre vonatkozó pontos és mennyiségileg helyes (a 2001-es és a korábbi üzleti évekre vonatkozó adókat részletező) számadatokat" kért. E kérelem nem érintette az 1998-as év vége előtti időszakra vonatkozó repülőtéri bérleti díjakat és illetékeket.

374 Másodszor a megtámadott határozat szerint az 1998 és 2001 közötti különböző időszakok címén járó, 2,46 millió euró összegű repülőtéri bérleti díjak megfizetését illetően a felperes a viszonválaszban kiemeli, hogy a Görög Köztársaság 2002. április 11-i észrevételeinek 18. mellékletéből kitűnik, hogy e 2,46 millió eurós összeg valójában az OA és az Olympic Aviation által 2002 januárjától áprilisig terjedő különböző időszakokra vonatkozóan fizetendő különböző repülőtéri bérleti díjakat foglalta magában. Úgy érvel, hogy a Görög Köztársaság az első információnyújtási rendelkezésre 2002. április 11-én adott válaszai keretében közölte a Bizottsággal azon információkat, miszerint ezen összeget még nem fizették meg. A második információnyújtási rendelkezésben a Bizottság információkat kért a 2002. január 1-jétől kezdődő adósságrendezési tervről. E tekintetben azonban a Görög Köztársaság a 2002. szeptember 30-i válaszaiban semmilyen adattal nem szolgált, mert ilyen rendezési terv még nem létezett.

375 A Bizottság úgy véli, hogy mind a görög államnak az OA-val szembeni adósságai kiszámításának részletei, mind pedig az OA által meg nem fizetett bérleti díjak vonatkozásában különösen a két információnyújtási rendelkezésében kifejezetten kérte a szükséges bizonyítékokat.

b) Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

376 A felperes meghallgatáshoz való jogának megsértésére alapított jogalapot illetően először is elegendő emlékeztetni arra, hogy azt a fentebb már kifejtett indokokból már elutasították (lásd a fenti 42–46. pontot).

377 Most azt kell megvizsgálni, hogy a bizonyítási teherre vonatkozó szabályokat és a Görög Köztársaság meghallgatáshoz való jogát tiszteletben tartották-e.

378 Először is, ami az 1999. június 24-i beszámítási megállapodás által érintett kölcsönös adósságokat illeti, sem a görög hatóságoknak a HACA első panaszára vonatkozó 2001. február 19-i észrevételei – amelyekhez csatolták különösen az OA 2001. február 15-i belső feljegyzését –, sem a második panaszra vonatkozó 2001. október 25-i észrevételeik és ezek mellékletei nem tartalmaznak igazolást a vitatott bérleti díjak összegére, valamint az OA-nak az állammal szemben fennálló, a beszámítási megállapodás által érintett követeléseinek összegére vonatkozóan. A Bizottságot kizárólag a beszámítási megállapodásról tájékoztatták, és az e megállapodást ratifikáló 2733/1999. sz. törvényt említő 2001. február 15-i fent említett belső feljegyzés csak a beszámított kölcsönös adósságok összefoglaló táblázatát tartalmazta.

379 Továbbá ki kell emelni, hogy a hivatalos vizsgálati eljárást megindító 2002. március 6-i határozat 72 E. pontjában a Bizottság hangsúlyozta, hogy a beszámítási megállapodás a két fél mindegyike által felhalmozott adósságra vonatkozó adatokat nem tartalmazza objektív, releváns, átlátható, semleges és nem diszkriminatív módon, és ennélfogva kételyeit fejezte ki a beszámított összegek kiszámításának módjával kapcsolatban.

380 Közelebbről a Görög Köztársaság számára a fent említett 2002. március 6-i határozatban megküldött első információnyújtási rendelkezésben a Bizottság 1998-tól az információnyújtási rendelkezés időpontjáig kérte különösen az OA által az ellinikói repülőtérnek és az AIA-nak megfizetett repülőtéri illetékek, valamint az ellinikói repülőtérnek, az AIA-nak és valamennyi más görög repülőtérnek járó összes bérleti díj, adó, illeték és járulék listáját és részleteit. A felperes állításaival ellentétben e kérelem világosan az ezen időpontban még megfizetendő valamennyi bérleti díjra és illetékre vonatkozott, ideértve ennélfogva az 1994-től 1998-ig terjedő időszak címén meg nem fizetett adósságokat is.

381 Márpedig, noha a Görög Köztársaság által ezen első információnyújtási rendelkezésre 2002. április 11-én adott válaszaiban benyújtott igazoló elemek teljesen lefedték a repülőtéri illetékeket, ahogyan ezt a Bizottság a megtámadott határozatban elismeri ((152) preambulumbekezdés), az ügy irataiból nem tűnik ki, hogy e válaszok vagy mellékleteik lefedték a bérleti díjakat, valamint az OA-nak a görög állammal szembeni követeléseit is.

382 A második információnyújtási rendelkezésben a Bizottság mind az első információnyújtási rendelkezésben már kért, de hiányzó adatokat, mind pedig bizonyos további adatokat is kért. Felhívta a Görög Köztársaságot különösen arra, hogy közölje vele egyrészről a 2001-es működési költségek OA általi megfizetésére vonatkozó pontos számadatokat – részletezve a 2001-es üzleti év terheit és a korábbi üzleti évek terheit –, másrészről pedig a 2002. január 1-jétől kezdődő adósságrendezési tervet. Az e második információnyújtási rendelkezésre 2002. szeptember 30-án adott válaszaikban a görög hatóságok azonban semmilyen bizonyítékot nem terjesztettek elő a

beszámított adósságokat, különösen pedig az 1,49 millió euró összegű bérleti díjakat és a görög államnak az OA-val szembeni adósságai kiszámításának módját illetően.

383 Ezzel összefüggésben, mivel különösen az első információnyújtási rendelkezést követően és *a fortiori* a második információnyújtási rendelkezés után a görög hatóságoknak kellett világosan meghatározniuk az 1999. június 24-i megállapodásban beszámított valamennyi kölcsönös adósságot, a Bizottság helyesen támaszkodhatott a rendelkezésre álló bizonyítékokra, és fogadhatta el a megtámadott határozatot, anélkül hogy a hiányzó adatok kiegészítése érdekében további információkat kért volna.

384 Másodszor az 1998-tól kezdődően különböző időszakok címén járó, 2,46 millió euró összegű repülőtéri bérleti díjakat illetően először is hangsúlyozni kell, hogy az a körülmény, hogy a megtámadott határozat tévesen utal az 1998-tól 2001-ig terjedő időszakra, noha a vitatott adósság magában foglalja a 2002. január és április hónapja közötti különböző időszakok címén járó bérleti díjakat is – ahogyan a felperes kiemeli, és ahogyan a Görög Köztársaságnak az első információnyújtási rendelkezésre 2002. április 11-én adott válaszainak 18. mellékletéből is valóban kitűnik –, a jelen ügyben nem releváns. A megtámadott határozat ugyanis nagyon világosan utal arra, hogy nincsen bizonyíték az e 18. mellékletben említett, 2,46 millió euró teljes összegű összes bérleti díj megfizetésére vonatkozóan, amely bérleti díjak valójában az 1998 és 2002 áprilisa közötti, nem pedig a 2001 januárja és 2002 áprilisa közötti különböző időszakokra vonatkoznak, ahogyan a felperes állítja. Közelebbről a megtámadott határozat átveszi különösen a fent hivatkozott 18. mellékletben említett, az OA-ra, illetve az Olympic Aviationra vonatkozó teljes összegeket.

385 Elegendő ennélfogva megállapítani, hogy a Bizottság a megtámadott határozatban helyesen támaszkodott a felperes által a 2002. április 11-i válaszaiban nyújtott információra, miszerint az e bérleti díjaknak megfelelő 2,46 millió euró összeget nem

fizették meg. Későbbi észrevételeiben és különösen a második információnyújtási rendelkezésre adott 2002. szeptember 30-i válaszaiban ugyanis a felperes nem tért vissza e kérdésre.

386 Ebből következik, hogy a bizonyítási teherre vonatkozó szabályok és a Görög Köztársaság védelemhez való jogának megsértésére alapított jogalapokat mint megalapozatlanokat el kell utasítani.

2. Az 1999. június 24-i beszámítási megállapodás elemzéséről

a) A felek érvei

387 A felperes előadja, hogy az 1999. június 24-i beszámítási megállapodásnak a megtámadott határozatban való elemzése nyilvánvaló mérlegelési hibát tartalmaz.

388 Azt állítja, hogy a Bizottságnak a megtámadott határozat (153) preambulumbekezdésében foglalt egyik kifogása azzal kapcsolatos, hogy állítólag ellentmondás van az 1999. június 24-i beszámítási megállapodás 2. cikke (2) bekezdésének a) pontjában említett 3 402 729 422 GRD (körülbelül 9,99 millió euró) összeg és az e megállapodás II. mellékletében említett 2 443 981 910 GRD (körülbelül 7,17 millió euró) összeg között, amely mindkettő az AHAC-nak az OA-val szembeni adósságaira vonatkozik.

389 A felperes kifejti, hogy az e két összeg közötti különbséget (958 747 512 GRD) a fent említett 2 443 981 910 GRD összegű adósság utáni kamatok teszik ki. A beszámítási megállapodás II. mellékletében a második szám után található ugyanis a 958 747 512 GRD összegű „kamatokra" való utalás.

390 Továbbá az államnak a beszámítási megállapodás által le nem fedett egyéb adósságai utáni kamatok kérdése nem releváns annak megítélésekor, hogy e megállapodás magában foglalt-e állami támogatást. Az OA továbbra is tartozik e kamatok összegével. Mindenesetre a Bizottság kifogásait a közigazgatási eljárásban elő kellett volna adni.

391 A Bizottság arra hivatkozik, hogy a beszámítási megállapodás II. melléklete 1998. december 31-ig felsorolja az államnak az OA-val szembeni, különböző forrásokból – köztük az AHAC-tól – eredő adósságait. Magától értetődő tehát, hogy a kamatok valamennyi fent említett adósságra vonatkoznak. Mindenesetre a felperesnek kellett volna magyarázatot adnia arra, hogy az AHAC-ot nem érintő adósságok után miért nem járt kamat.

b) Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

392 Ki kell emelni, hogy a beszámítási megállapodás szövege a beszámított kölcsönös adósságok összegeire hivatkozik annak részletezése nélkül, hogy ezen összegek magukban foglalták-e az ezen adósságok után kamatokat.

393 Az 1999. június 24-i beszámítási megállapodásnak az OA görög állammal szembeni adósságaira vonatkozó I. mellékletéből azonban kifejezetten kitűnik, hogy az OA görög állammal szembeni adósságainak megfelelő 28,9 millió euró összeg 1999. május 31-ig magában foglalta a kamatokat – pontosabban az állami követelések behajtásáról szóló törvénykönyvben előírt „hátralékokat” – az OA adósságának az illetékes hatóságnál állami bevételként nyilvántartásba vett része vonatkozásában.

394 Továbbá a fent említett megállapodás II. mellékletében foglalt, a görög államnak az OA-val szembeni kötelezettségeire vonatkozó táblázatban található számadatokból kizárólag az tűnik ki, hogy a görög államnak a beszámítási megállapodásban figyelembe vett adósságainak összege az állam OA-val szembeni adósságainak hét kategóriáját, valamint a „kamatokat" foglalta magában. A fent említett táblázat ugyanis hét különböző forrásból – úgymint minisztériumok vagy közérdekű szervezetek – származó beszámított adósságok összegét tartalmazta. E körülmények között az a felperes által hivatkozott puszta tény, hogy az AHAC adósságait – a nyolcadik helyen említett és a teljes összeg által követett kamatok előtt – a hetedik helyen említették, nem teszi lehetővé annak feltételezését, hogy e kamatok kizárólag az AHAC adósságának összegére vonatkoztak.

395 Márpedig meg kell állapítani, hogy a felperes a közigazgatási eljárásban nem szolgált információkkal a beszámítás céljából figyelembe vett kamatok kiszámításának alapjára és módjára vonatkozóan. Ezenkívül – még ha feltételezzük is, hogy a szóban forgó kamatok kizárólag az AHAC adósságaira vonatkoznak, ami nem bizonyított – a felperes nem szolgált információkkal a többi adósság utáni kamatok megfizetéséről, amelyekre szerinte a megállapodás nem vonatkozik.

396 Ezzel összefüggésben a Bizottság a megtámadott határozatban helyesen ítélte meg úgy, hogy a beszámítási megállapodás ellentmondást tartalmaz, mivel az állam adósságainak a beszámítási megállapodás II. mellékletében foglalt felosztásából kitűnik, hogy az AHAC adósságai körülbelül 7,17 millió eurót (2 443 981 910 GRD), nem pedig 9,99 millió eurót tettek ki, ahogyan ugyanezen megállapodás 2. cikke (2) bekezdésének a) pontja tartalmazta.

397 Mindenesetre meg kell jegyezni, hogy a megtámadott határozat ((153) preambulumbekezdés) nem kizárólag az AHAC adósságaira vonatkozó számadatok fent említett ellentmondásosságára, hanem általánosabban az érintett időszakok megjelölésének hiányára és arra támaszkodik, hogy nem igazolták repülőjegyekkel vagy számlákkal az állam OA-val szembeni adósságainak összegét.

398 E körülmények között nem tekinthető úgy, hogy nyilvánvaló mérlegelési hibát tartalmaz a Bizottság azon megállapítása, miszerint a beszámítási megállapodás nem alkalmas állami támogatás hiányának bizonyítására.

399 Ebből következik, hogy a nyilvánvaló mérlegelési hibára alapított jogalapot mint megalapozatlant el kell utasítani.

3. A magánhitelező kritériumáról

a) A felek érvei

400 Először is a felperes úgy véli, hogy a megtámadott határozat a magánhitelező kritériumának alkalmazását illetően megsértette az indokolási kötelezettséget, mivel általános jellegű maradt. Ezen indokolás az OA-nak bérleti díjak és illetékek formájában nyújtott könnyítéseket nem a megfelelő időszakokhoz rendeli. Nem ad választ azon kérdésre sem, hogy valamely magánhitelező mikor lépett volna fel, sem arra, hogy a beszámítási megállapodáson vagy a 2,46 millió eurós repülőtéri bérleti díjak megfizetésének végrehajtásán kívül milyen más alternatívákkal rendelkezett volna, tekintettel különösen az általa a felperesnek tartozott összegekre.

401 Másodszor a nyilvánvaló mérlegelési hibára alapított jogalapjának alátámasztására a felperes hangsúlyozza, hogy a Bizottságnak meg kellett volna vizsgálnia, hogy

„nyilvánvaló” volt-e, hogy valamely, az állami hitelezőhez képest „ugyanolyan helyzetben” lévő magánhitelező nem kötötte volna-e meg az 1999. június 24-i beszámítási megállapodást, és hogy továbbá igénybe vette volna-e valamennyi jogi lehetőséget az e megállapodásban említett bérleti díjak és illetékek, valamint a fent említett 2,46 millió euró összegű, a felperes szerint 2001 januárja és 2002 áprilisa közötti különböző időszakokra járó bérleti díjak összegének azonnali megfizettetése érdekében.

402 Az annak megállapítására vonatkozó elemzés keretében, hogy „nyilvánvaló”-e, hogy valamely magánhitelező nem kötötte volna meg a beszámítási megállapodást, nem volt célszerű a felperes 2002-es pénzügyi helyzetét figyelembe venni. E tekintetben 1999 júniusát, azaz a megállapodás megkötésének időpontját kellett volna alapul venni.

403 A jelen ügyben a Bizottság a megtámadott határozatban nem bizonyította, hogy valamely magánhitelező nem fogadta volna el a kölcsönös adósságok hasonló beszámítását. E tekintetben a Bizottság azon érve, miszerint a késedelmi kamatok megfizetése nem küszöböli ki az adósságok késedelmes megfizetéséből eredő előnyt, nem releváns a magánhitelező magatartásának megítélésekor. Ezenkívül ezen érv nem koherens az adósságok beszámításának a jelen ügyben szóban forgó esetében. A késedelmes fizetésből eredő feltételezett előnyt ugyanis megszünteti a másik fél adósságainak késedelmes megfizetéséből eredő hátrány.

404 Továbbá a Bizottság nem vette figyelembe azt, hogy a felperes az 1999. január 5. és 2001. szeptember 26. közötti időszakban bérleti díjak és illetékek címén körülbelül 11,9 millió euró összeget megfizetett. Márpedig e fizetések azt mutatják, hogy a felperes „rendszeres és gondos fizetőnek” tekinthető. Az „1998-tól 2001-ig” terjedő időszakra vonatkozó 2,46 millió euró összegű meg nem fizetett bérleti díjak csak kis töredékét jelentik a felperes által ezen időszakban a repülőterek használatáért megfizetett fent említett, azaz a 6 454 528 eurót kitevő összegnek (a 2002. április 11-i észrevételek 30. mellékletében szereplő fizetési bizonylatok által igazolt összeg), valamint az 5 426 832 eurót kitevő összegnek (a Görög Köztársaság 2002. április 11-i

észrevételeinek 17. mellékletében szereplő fizetési bizonylatok által igazolt összeg). Továbbá a felperes az 1996-tól 1998-ig terjedő időszakban is teljes mértékben megfizette a körülbelül 6 050 376 euró összegű repülőtéri bérleti díjait és illetékeit, amelyeket a különösen az 1,49 millió euró összegű bérleti díjakra vonatkozó 1999. június 24-i beszámítási megállapodásba nem vettek fel, amely bérleti díjak vonatkozásában a Bizottság a megtámadott határozatban úgy ítélte meg, hogy semmilyen magyarázatot nem kapott.

405 Ezzel összefüggésben a felperes azt rója a Bizottság terhére, hogy a megtámadott határozatban nem vizsgálta meg, hogy „nyilvánvaló"-e, hogy a meg nem fizetett összegek behajtásához rendelkezésre álló jogi lehetőségek előnyeinek és hátrányainak vizsgálata után valamely magánhitelező „valamennyi jogi lehetőséget" igénybe vette volna. Közelebbről a felperes emlékeztet arra, hogy ha – ahogyan a Bizottság állítja – az állam követelései a végrehajtási vagy csődeljárásban elsőbbséget élveznek, valamely magánhitelező nem törődött volna a rangsorban alárendelt követelések halmozódásával. Továbbá a szerkezetátalakítási terv sikerének valószínűségétől függetlenül az AIA-tól eltérő és az állam tulajdonában lévő valamennyi görög repülőtér túl korán elvesztette volna fő ügyfelét, ha az OA-nak csődöt kellett volna jelentenie.

406 A Bizottság elismeri, hogy a beszámítás önmagában nem tartalmaz állami támogatást. A jelen ügyben a beszámítási megállapodásra vonatkozó kifogások arra irányulnak, hogy a görög állam OA-val szembeni adósságainak kiszámítására vonatkozóan nincsenek adatok. Következésképpen a beszámítási megállapodást nem lehetett figyelembe venni. E körülmények között – az OA-nak nyújtott könnyítések terjedelmére és az OA nehéz pénzügyi helyzetére tekintettel – a magánhitelező valamennyi jogi lehetőséget igénybe vette volna a meg nem fizetett összegek behajtására, illetve igénybe vette volna a biztosítékokat.

407 A Bizottság hangsúlyozza, hogy sem a Görög Köztársaság 2002. április 11-i válaszának 30. mellékletében foglalt és a felperes által hivatkozott konkrét adatok, sem az OA általános pénzügyi helyzete nem tette lehetővé a felperes rendszeres és gondos fizetőnek való minősítését. A 30. mellékletben foglalt adatok hiányosak és homályosak

voltak. Különösen a bérleti díjakra vonatkozó számos számlát nem kísérte fizetési bizonylat.

408 Továbbá a Bizottság csak a fent említett 2,46 millió euró összegű bérleti díjakat tekintette az 1998-tól 2001-ig tartó időszakban meg nem fizetett bérleti díjaknak.

b) Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

409 Először is az OA-nak az AIA-tól eltérő repülőterekkel szembeni, az 1998. december 31-e előtti különböző időszakok címén járó bérleti díjakból és illetékekből eredő adósságainak beszámítását illetően tagadhatatlannak tűnik, hogy valamely magánhitelező csak akkor egyezett volna bele egy olyan beszámítási megállapodásba, mint amelyet a görög állam és az OA 1999. június 24-én kötött, ha a beszámításnál figyelembe vett saját adósságai nem vitatottak és egyértelműen meghatározott összegűek lettek volna.

410 Márpedig a jelen ügyben az ügy irataiból kitűnik, hogy a görög hatóságok nem határozták meg pontosan a kölcsönös követelések (az OA által az 1996-tól 1998-ig tartó időszakban meg nem fizetett bérleti díjak, valamint a minisztériumok és közérdekű szervezetek adósságai) jelentős része által érintett és az 1999. június 24-i beszámítási megállapodásban figyelembe vett időszakokat. Sőt, e hatóságok a közigazgatási eljárásban nem terjesztettek elő bizonyítékot (repülőjegyek vagy számlák) az államnak az OA-val szembeni összes adóssága tekintetében.

411 E körülmények között nem állapítható meg, hogy a Bizottság túllépte mérlegelési jogkörének határait, amikor a megtámadott határozatban úgy ítélte meg, hogy a fent említett beszámítási megállapodás nem vehető figyelembe azon magatartás értékelésekor, amelyet a hasonló helyzetben lévő magánhitelező követett volna az 1994 és 1998 közötti különböző időszakok címén járó, 28,9 millió euró összegű repülőtéri illetékek és bérleti díjak által jelentett fent említett követelések behajtása érdekében.

412 Ebből következik, hogy a beszámítási megállapodás által lefedett meg nem fizetett bérleti díjakat és illetékeket illetően a magánhitelező kritériumának alkalmazásakor a Bizottság helyesen vehette figyelembe a felperesnek az ezen adósságok által érintett, 1994 és 2002 közötti egész időszakban fennálló pénzügyi helyzetét, ahelyett hogy az OA-nak a beszámítási megállapodás megkötésének időpontjában fennálló helyzetére támaszkodott volna, ahogyan azt a felperes javasolja.

413 Ezt követően az 1998 és 2002 közötti különböző időszakok címén járó 2,46 millió euró összegű repülőtéri bérleti díjakat illetően (lásd a fenti 384. pontot) emlékeztetni kell arra, hogy a felperes a közigazgatási eljárásban elismerte, hogy ezen adósságot nem fizették meg.

414 Ezzel összefüggésben, tekintettel az 1994 és 2002 közötti különböző időszakok címén az OA által meg nem fizetett bérleti díjak és illetékek magas összegére, ezen adósság egy részének régóta való esedékességére és a hitelező azon kockázatára, hogy – figyelemmel a felperes súlyosan megromlott pénzügyi helyzetére – ezen összeget nem tudja behajtani, vagy hogy akár további veszteségek is érik, nem állapítható meg, hogy a Bizottság nyilvánvaló mérlegelési hibát követett el, amikor úgy ítélte meg, hogy valamely magánhitelező nyilvánvalóan nem fogadta volna el ezen adósságok tartós meg nem fizetését.

415 E tekintetben ki kell emelni, hogy a megtámadott határozat jogilag megkövetelt módon indokolt. A (151)–(154), (206) és (209) preambulumbekezdésben ugyanis részletes adatokat tartalmaz a meg nem fizetett repülőtéri illetékekre és bérleti díjakra vonatkozóan. Ezzel összefüggésben a magánhitelező kritériumának alkalmazásával kapcsolatban a (212) preambulumbekezdésben kifejtett és különösen az OA pénzügyi helyzetét hangsúlyozó általános, de pontos magyarázatok teljes mértékben lehetővé teszik az érdekeltek számára, hogy különösen a fent említett illetékeket és bérleti díjakat illetően megérthessék e határozat indokolását, az Elsőfokú Bíróság számára pedig, hogy felülvizsgálati jogkörét gyakorolja. Közelebbről – a felperes állításaival ellentétben – e célból nem volt szükséges az, hogy a Bizottság meghatározza különösen annak pontos időpontját, amikor valamely, hasonló helyzetben lévő magánhitelező nem tűrte volna tovább a fizetés elmaradását, illetve a késedelmes fizetést (lásd a fenti 290–295. pontot).

416 Ebből következik, hogy a nyilvánvaló mérlegelési hibára és az indokolási kötelezettség megsértésére alapított jogalapokat mint megalapozatlanokat el kell utasítani.

F – *Az ún. „spatosimo" adó tartós nem fizetésének tűréséből eredő állítólagos új támogatásról*

1. A felek érvei

417 A felperes előadja, hogy a Görög Köztársaság által a repülőterek fejlesztésének finanszírozása céljából a repülőjegyek után kivetett ún. „spatosimo" adó – 2000 decemberétől 2002 februárjáig és 1999. március hónapjában való – tartós nem fizetésének tűréséből eredő állítólagos támogatást illetően a megtámadott határozatot meg kell semmisíteni. Úgy érvel, hogy a Bizottság nem tett eleget az őt terhelő bizonyítási tehernek, és megsértette a Görög Köztársaság és az ő védelemhez való jogát.

418 A felperes azt állítja, hogy ha a Bizottság a „hiányzó” bizonyítékokat felkutatta volna, arra a következtetésre jutott volna, hogy a vitatott 61 millió eurós összegből (19,3 millió euró összegben) megfizették a 2000 decemberétől 2001 áprilisáig terjedő időszakra vonatkozóan lejárt összeget, és hogy a felperes által meg nem fizetett ún. „spatosimo” adó egyenlege a Görög Köztársaság 2002. november 13-i levelében említett, a görög jognak megfelelő adósságrendezési megállapodás tárgyát képezte. Ezenkívül a felperes az ún. „spatosimo” adó 1999. március hónapjára való megfizetésére vonatkozóan bizonyítékot tudott volna benyújtani.

419 A felperes úgy véli, hogy a Görög Köztársaság megfelelően és jóhiszeműen válaszolt a Bizottság információkéréseire. Az 1999-es évben és a 2000 decembere és 2002 februárja közötti időszakban az ún. „spatosimo” adó megfizetését illetően a Görög Köztársaság az első információnyújtási rendelkezésre 2002. április 11-én adott válaszában teljes választ adott, kivéve az 1999. március hónapjára és a 2000 decemberétől 2001 áprilisáig terjedő időszakra vonatkozó adó megfizetésének bizonyítékát illetően. Ez utóbbi bizonyítékokat azonban tévedés folytán nem közölték. Következésképpen a Görög Köztársaság a második információnyújtási rendelkezésre adott válaszában e fizetésekről nem közölt további információkat. E válasz azonban tartalmazza a 2001-ben történt fizetések táblázatát. Az ún. „spatosimo” adót 19,36 millió euró és 27,3 millió euró összegekkel említette, amelyeket 2001. december 31-én még nem fizettek meg, és amelyeknek „közelgő” rendezés tárgyát kellett képezniük.

420 További információkérések hiányában a Görög Köztársaság és a felperes egyáltalán nem tudott a Bizottságnak az ún. „spatosimo” adó 1999. március hónapjára és a 2000 decembere és 2002 februárja között időszakra vonatkozó megfizetésével kapcsolatos kételyeiről. Egyébként a megtámadott határozat elfogadása előtt körülbelül hét héttel a Bizottság nem vizsgálta meg a számára megküldött bizonyítékokat, ahogyan ezt bizonyítja a Bizottság 2002. október 18-i belső feljegyzése és annak a fent említett, „II. melléklet – Háttér” című melléklete.

421 Továbbá az ún. „spatosimo” adó megfizetésére vonatkozó, 2002 novemberében kötött adósságrendezési megállapodást illetően a felperes kiemeli, hogy a görög hatóságok a 2002. november 13-i észrevételeikben megerősítették a Bizottság számára, hogy az említett 31 millió eurós összeg az alkalmazandó jogszabályoknak és eljárásnak megfelelő rendezés tárgyát képezte, és hogy nemsokára megküldik számára a vonatkozó határozatot.

422 A felperes nem ért egyet a Bizottság azon hallgatólagos következtetésével, miszerint ezen adósságrendezési megállapodás állami támogatást jelent. El kell dönteni, hogy nyilvánvaló-e, hogy valamely magánhitelező nem kötött volna ilyen megállapodást. Mivel azonban a Bizottság kimondja, hogy semmilyen bizonyítékkal nem rendelkezett az adósságrendezési megállapodás megkötésére és betartására vonatkozóan, és nyilvánvalóan semmilyen bizonyítékkal e megállapodás részleteire vonatkozóan, nem állíthatja, hogy nyilvánvaló, hogy valamely magánhitelező nem követte volna ugyanazon magatartást, mint a görög állam.

423 Mindenesetre az adósságrendezési megállapodás kimondja, hogy a felperes által meg nem fizetett ún. „spatosimo” adó összege után legfeljebb 300%-ig terjedő, havi 5%-os késedelmi kamat jár. Valamely magánhitelező az ilyen magas kamatlábat egyéb tényezőkkel együtt figyelembe vette volna. Ennélfogva nem nyilvánvaló, hogy valamely magánhitelező a fent említett megállapodást nem kötötte volna meg.

424 A Bizottság szerint ezen érvelést el kell utasítani. Vitatja, hogy a két információnyújtási rendelkezésre adott válaszokat követően a hiányzó információk kiegészítése érdekében új adatokat kellett volna kérnie.

2. Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

425 A megtámadott határozatban ((155) és (208) preambulumbekezdés) a Bizottság arra támaszkodik, hogy nincsen bizonyíték arra vonatkozóan, hogy 1999. március hónapjára és a 2000 decemberétől 2002 februárjáig terjedő időszakra körülbelül 61 millió euró teljes összegben megfizették az ún. „spatosimo" adót, amikor azt feltételezi, hogy a fent említett összegű adó meg nem fizetésének tűrése formájában állami támogatás valósult meg.

426 A felperes meghallgatáshoz való jogának megsértésére alapított jogalapot illetően elegendő emlékeztetni arra, hogy azt a már fent kifejtett okokból el kell utasítani (lásd a fenti 42–46. pontot).

427 Ennélfogva meg kell vizsgálni, hogy a Bizottság – tekintettel egyrészről az általa az eljárásban a görög hatóságoknak küldött információkérésekre, másrészről pedig az e hatóságok által adott válaszokra – eleget tett-e a bizonyítási tehernek, és tiszteletben tartotta-e a Görög Köztársaság védelemhez való jogát.

428 Az első információnyújtási rendelkezésben a Bizottság kérte az ún. „spatosimo" adó OA általi megfizetésének listáját és részleteit. A 2002. augusztus 9-i második információnyújtási rendelkezésben felhívta a görög hatóságokat, hogy küldjék meg számára mind az első információnyújtási rendelkezésben már kért, de hiányzó adatokat, mind pedig bizonyos további információkat, úgymint egyrészről az OA 2001-es működési költségeinek megfizetésére vonatkozó pontos számadatokat – pontosabban kifejtve a 2001-es üzleti év terheit és a korábbi üzleti évek terheit –, másrészről pedig a 2002. január 1-jétől kezdődő adósságrendezési tervre vonatkozó pontos számadatokat.

429 A felperes elismeri, hogy ezen információnyújtási rendelkezést követően elmulasztotta bizonyítani az ún. „spatosimo” adó 1999. március hónapjára vonatkozó összegének, valamint a 2000 decembere és 2001 áprilisa közötti időszak címén járó, 19,3 millió eurót kitevő összegnek a megfizetését.

430 Továbbá a második információnyújtási rendelkezést követően a görög hatóságok a 2002. szeptember 30-i válaszaikban kizárólag a 2001-ben történt fizetések táblázatát közölték. Ezenkívül rámutattak arra, hogy a 2001. december 31-én még meg nem fizetett, 27,3 millió euró összegű ún. „spatosimo” adónak „közelgő” rendezés tárgyát kell képeznie. Márpedig sem a fent említett táblázat, sem a 2001-es adótartozás közelgő rendezésére vonatkozó nyilatkozat nem tekinthető bizonyítéknak.

431 E körülmények között a Bizottság helyesen érvel úgy, hogy nem feltételezhette ésszerűen, hogy a görög hatóságok és a felperes – amikor a második információnyújtási rendelkezésre válaszolva benyújtották a „spatosimo” adó 2001. december 31-én meg nem fizetett összegeinek táblázatát és a közelgő rendezést bejelentő dokumentumot – ésszerűen úgy gondolhatták, hogy valamennyi kért bizonyítékot benyújtották.

432 Végül a felek érveléséből és az ügy irataiból kitűnik, hogy a Görög Köztársaság a 2002. november 13-i levelében a Bizottságot kizárólag arról tájékoztatta, hogy a görög jogszabályoknak megfelelően az ún. „spatosimo” adóról 31 millió euró összegben adósságrendezési megállapodást kötöttek.

433 E körülmények között ezen adósságrendezési megállapodás megkötésére vonatkozó bármilyen bizonyíték hiányában, továbbá az érintett időszakokra és repülőterekre, valamint az előírt kamatokra, a kikötött részletfizetésekre és azon kérdésre vonatkozó bármilyen részletezés hiányában, hogy egyáltalán történt-e már bármilyen

fizetés, nem róható fel a Bizottságnak, hogy e megállapodást a megtámadott határozatban nem vette figyelembe annak megállapításakor, hogy a „spatosimo” adó szóban forgó összegét megfizették-e.

434 Ebből következik, hogy a Bizottság helyesen következtethetett ezen összeg nem fizetésének tartós tűrésére, anélkül hogy előzetesen meg kellett volna vizsgálnia, hogy valamely magánhitelező az állítólagos adósságrendezési megállapodást megkötötte volna-e, vagy sem.

435 A fenti megfontolások összességére tekintettel meg kell állapítani, hogy a Bizottság nem hagyta figyelmen kívül a bizonyítási terhet, és nem sértette meg a Görög Köztársaság védelemhez való jogát sem, amikor a megtámadott határozatot a görög hatóságok által a két információnyújtási rendelkezést követően közölt bizonyítékok alapján elfogadta.

436 A felperesnek kellett ugyanis már az első információnyújtási rendelkezést és *a fortiori* a második információnyújtási rendelkezést követően a megfelelő információkat megküldenie. A jelen ügyben – a felperes állításaival ellentétben – az a tény, hogy a Bizottság nem tett fel további kérdéseket a görög hatóságoknak, nem tulajdonítható az iratok rossz ismeretének. E tekintetben a felperes által hivatkozott belső feljegyzés tartalma ebben az értelemben semmilyen bizonyítékkal nem szolgál.

437 Ebből következik, hogy a bizonyítási teher figyelmen kívül hagyására és a Görög Köztársaság védelemhez való jogának megsértésére alapított jogalapokat mint megalapozatlanokat el kell utasítani.

G – *Az IKA-nak járó társadalombiztosítási járulékok tartós nem fizetésének tűréséből eredő állítólagos új támogatásról*

1. A felek érvei

438 A felperes vitatja, hogy a társadalombiztosítási járulékai nem fizetésének tűrése formájában támogatást kapott, mivel a Bizottság szerint 1993-tól 2001-ig nem fizetett járulékot az IKA-nak, 2001 áprilisában az IKA-val olyan adósságrendezési megállapodást kötött, amely e járulékok 24 havi átalány részletben való megfizetését irányozza elő, és megsértette e megállapodást, mivel nem fizette meg a megállapodás után esedékessé váló, 2001. október hónapjától decemberéig járó járulékokat, és ily módon az adósság egésze esedékessé vált.

439 Először is a felperes előadja, hogy a Bizottság nem tett eleget a bizonyítási tehernek, és megsértette az ő és a Görög Köztársaság meghallgatáshoz való jogát.

440 Annak ellenére, hogy az első információnyújtási rendelkezés az IKA-val kapcsolatban semmilyen kérdést nem tartalmazott, a görög kormány a 2002. április 11-i válaszaiban emlékeztetett különösen az adósságrendezési megállapodás megkötésére. Bizonyítékokat küldött a Bizottságnak az e megállapodás alapján az OA IKA-nak való fizetéseiről, valamint megküldte az IKA 2001. április 3-i, e megállapodást bizonyító dokumentumát, amelyet már csatoltak a Görög Köztársaságnak a második panaszra vonatkozó 2001. október 25-i észrevételeihez.

441 A Görög Köztársaság a második információnyújtási rendelkezésre 2002. szeptember 30-án adott válaszainak III. mellékletében további információkat közölt. E melléklet megjelölte, hogy az OA által az IKA-nak járó, 2001. december 31-én meg nem fizetett

járulékok összege körülbelül 6 millió eurót tesz ki, és hogy ezen összeget 2002 januárjában megfizették. Továbbá, mivel a második információnyújtási rendelkezés kizárólag az OA által 2001-ben „meg nem fizetett" működési költségekre vonatkozott, és mivel a Bizottság nem jelezte, hogy a 2002. április 11-i válaszok szerinte nem teszik lehetővé a megállapodás után esedékessé váló, az IKA-nak 2001. október hónapjától decemberéig járó járulékok megfizetésének bizonyítását, a felperes nem értelmezhette e kérelmet úgy, hogy az e járulékokra is vonatkozik, mivel azokat ő már megfizette.

442 E válaszokat követően a Bizottság nem jelezte, hogy továbbra is kételyei vannak a 2001. október hónapjától decemberéig tartó időszak címén járó társadalombiztosítási járulékok megfizetésével vagy az IKA által a 2001. áprilisi adósságrendezési megállapodás végrehajtása érdekében hozott intézkedésekkel kapcsolatban.

443 A Bizottság valójában azért nem adott lehetőséget a Görög Köztársaságnak és a felperesnek a Bizottság által hiányzónak ítélt bizonyítékok benyújtására, mert az eljárás különösen előrehaladott szakaszáig figyelmen kívül hagyta az ügy irataiban lévő információkat. Ez tűnik ki a Bizottság 2002. október 18-i belső feljegyzéséből és annak a fent említett „Háttér" című mellékletéből.

444 Másodszor a felperes vitatja a Bizottság azon érveit, miszerint a benyújtott bizonyítékok homályosak és tévesek voltak.

445 Előadja különösen, hogy a megtámadott határozat ténybeli tévedést tartalmaz, mivel a Bizottság tévesen feltételezte, hogy a felperes nem fizette meg a 2001 októberétől decemberéig terjedő időszak címén az IKA-nak járó társadalombiztosítási járulékokat. Úgy érvel, hogy a Görög Köztársaság 2002. április 11-i észrevételei 31. mellékletéhez csatolt fizetési megbízáson található információkból kitűnt, hogy a felperes

a 2001. decemberi fizetést teljesítette, még ha e dokumentum nem is tekinthető a fizetés meggyőző bizonyítékának. E fizetési megbízás a jobb felső sarkának alsó részén a Görög Nemzeti Bank betűszavából (ETE) és a bankcsekkszámból (20825222) álló hivatkozást tartalmaz, amelyet a felperes a 2001. decemberi társadalombiztosítási járulékainak megfizetésére használt. Ugyanezen bankcsekkszám látható a keresethez csatolt, e bank által kiállított bankszámlakivonaton is.

446 Ezenkívül a megtámadott határozat nyilvánvaló mérlegelési hibát és ténybeli tévedést tartalmaz, mivel a Bizottság arra következtetett, hogy a felperes az 1993 és 2001 közötti különböző időszakok során meg nem fizetett járulékaival kapcsolatos bírságokat és késedelmi díjakat nem fizette meg.

447 A felperes kifejti, hogy a 2001. áprilisi adósságrendezési megállapodás megkötése előtt nem számították ki, illetve nem fizették meg az elmaradt járulékok körülbelül 21 millió eurót kitevő összege után járó kamatokat. E megállapodás megkötésekor azonban az e megállapodás tárgyát képező fent említett összeg után járó kamatokat a késve megfizetett társadalombiztosítási járulékok utáni kamatkivetésre alkalmazandó görög jogszabályok rendelkezéseinek megfelelően számították ki, és adták hozzá ezen összeghez. Az adósságrendezési megállapodásban említett, összesen körülbelül 32 millió eurót kitevő összeg így tartalmazta a megállapodás megkötésekor lejárt kamatokat. E megállapodás ezenkívül az általa lefedett 24 hónapra további kamatokat is előirányzott, amelyek összege körülbelül 13 millió eurót tett ki, ami a megállapodás alapján összesen körülbelül 45 millió euró megfizetéséhez vezetett.

448 A megállapodás megkötésekor lejárt, fent említett 21 millió euró összeg utáni kamatokat illetően a felperes nem ért egyet a Bizottság azon érvével, miszerint a görög jogszabályokban előírt 120%-os emelést három év után érték el. Arra hivatkozik, hogy

a fent említett összeg 99,7%-a a 2000 novembere és 2001 januárja közötti időszakra fizetendő járulékokra vonatkozik.

449 Végül a felperes vitatja a Bizottság azon érvét, miszerint a különböző időpontokban megfizetendő összegekre és a kamatok kiszámítására vonatkozóan nincsenek konkrét információk. A Bizottság a megtámadott határozat meghozatala során nem vethet fel olyan kérdéseket, amelyeket az EK 88. cikk (2) bekezdése szerinti eljárásban nem vetett fel.

450 Harmadszor a felperes előadja, hogy a megtámadott határozat a magánhitelező kritériumának alkalmazását illetően nyilvánvaló mérlegelési hibát tartalmaz, és az indokolás elégtelensége jellemzi.

451 A jelen ügyben a Bizottságnak meg kellett volna vizsgálnia, hogy nyilvánvaló-e, hogy valamely, az IKA helyében lévő magánhitelező már a 2001. október hónapja címén járó járulékok megfizetésével való – a felperes által vitatott – első késedelembe eséskor igénybe vette volna-e valamennyi jogi lehetőséget az adósságrendezési megállapodás címén neki járó teljes összeg azonnali megfizettetése érdekében, vagy nyilvánvaló-e, hogy egy ilyen hitelező 2001 áprilisában nem kötötte volna meg az adósságrendezési megállapodást.

452 A következő körülményeket kellett volna figyelembe venni. Először is a vonatkozó görög jogszabályok szerint valamely adósságrendezési megállapodás megsértése esetén az IKA adósa az esedékes járulékok megfizetésére új adósságrendezési megállapodás megkötését kérheti.

453 Másodszor valamely magánhitelező biztosan figyelembe vette volna, hogy az OA ingatlanjaira 2001. július hónapjában 21 millió euró teljes összegben végrehajtást foganatosítottak. A magánhitelező ugyanis már kapott volna olyan összegű garanciát, amely a végrehajtás időpontjában megfelelt a 2001. áprilisi adósságrendezési megállapodás címén még megfizetendő adósságösszeg körülbelül 85%-ának.

454 Harmadszor valamely magánhitelező megvizsgálta volna, hogy milyen előnyökkel és hátrányokkal jár valamennyi jogi lehetőség igénybevétele egy második adósságrendezési megállapodás megkötéséhez képest. Így valamennyi jogi lehetőség igénybevétele az OA csődjéhez vezethetett volna, amely esetben az adósságrendezési megállapodás címén járó összegeket nem lehetett volna megfizettetni, és a magánhitelező teljesen megfosztotta volna magát attól, hogy az OA később bármilyen társadalombiztosítási járulékot megfizet.

455 Negyedszer az OA az adósságrendezési megállapodás címén már jelentős fizetéseket teljesített, és tovább fizette az e megállapodás után esedékessé váló járulékokat. Így bizonyította, hogy megbízható és komoly adós.

456 A Bizottság szerint ezen érvelést el kell utasítani. A Görög Köztársaság által az első információnyújtási rendelkezésre 2002. április 11-én adott válaszokban megküldött adatokra tekintettel a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy az OA a 2001 októberétől decemberéig tartó hónapok címén járó járulékok megfizetésének elmulasztásával megsértette az adósságrendezési megállapodást.

457 Továbbá a Bizottság hangsúlyozza, hogy a fent említett 32 millió euró összegben – a felperes szerint – bennefoglalt késedelmi kamatokat csak az adósságrendezési megállapodás megkötése után számították fel. A kamatok éves tőkésítésére tekintettel a legfeljebb 120%-os emelést körülbelül három év fizetési késedelem után érték

el. Következésképpen a fizetési késedelem 1993 és 2001 közötti nyolc évéből öt évben bizonyos összegeket nem terheltek kamattal.

458 A fizetésnek a 2001. áprilisi adósságrendezési megállapodásban előírt, körülbelül 45 millió eurót kitevő teljes összegét illetően a Bizottság azt rója a felperes terhére, hogy nem jelölte meg a tőkét jelentő társadalombiztosítási járulékoknak a különböző időpontokban esedékessé vált, meg nem fizetett különböző összegeit, sem a kamatok kiszámításának módjait, hogy e számítás megfelelősége értékelhető legyen, sem pedig azt, hogy a késedelem miatt szabtak-e ki vele szemben bírságokat.

459 A magánhitelező kritériumának alkalmazását illetően a Bizottság úgy véli, hogy támogatást jelent mind az 1993-tól 2001-ig járó járulékok meg nem fizetésének tartós tűrése, mind pedig az összes meg nem fizetett járulék behajtását célzó intézkedések hiánya azt követően, hogy az adósságrendezési megállapodás lejárt.

460 Ezzel összefüggésben még ha feltételezzük is, hogy valamely magánhitelező – bármilyen okból – teljes nyolcéves időszakban kénytelen volt tűrni a járulékok meg nem fizetését, és ezt követően adósságrendezési megállapodást kötött, amelyet nemsokára meg is sértettek, a követelésének behajtása érdekében valamennyi jogi lehetőséget igénybe vette volna, ha az adós pénzügyileg teljesen összeomlott volna.

2. Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

461 A megtámadott határozatban ((147)–(149) és (205) preambulumbekezdés) arról van szó, hogy a felperes az 1993 és 2001 közötti időszakok címén járó kötelező társadalombiztosítási járulékokat nem fizette meg, anélkül hogy bírságot szabtak volna ki

vele szemben, vagy más intézkedéseket – úgymint árverés – hajtottak volna végre, ahogyan azt a görög jogszabályok, valamint az IKA-ra vonatkozó adósságrendezési rendelkezések előírják. Közelebbről annak megállapítására támaszkodik, hogy a fent említett járulékok összege és az ezen összeg utáni felhalmozódott kamatok által kitett, összesen 45 millió euró összegre vonatkozó adósságrendezési megállapodásnak az OA és az IKA által 2001 áprilisában történt megkötése után az OA nem tartotta be e megállapodást, úgyhogy a 45 millió eurót kitevő teljes adósság esedékessé vált.

462 A Bizottság a megtámadott határozatban az adósságrendezési megállapodásban meghatározott 45 millió eurós összeget vette figyelembe. Közelebbről nem vitatta az e 45 millió euróban foglalt kamatok összegét. Miután megállapította, hogy e 45 millió eurós összegből 2002-ben 17,6 millió eurót kitevő összeget fizettek meg, úgy vélte, hogy a maradék 27,4 millió euró a késedelmi kamatokkal együtt haladéktalanul esedékes (a megtámadott határozat (149) és (205) preambulumbekezdése).

463 A megtámadott határozatból tehát egyértelműen kitűnik, hogy a Bizottság szerint a társadalombiztosítási járulékok meg nem fizetésének tűréséből eredő támogatás éppen a fent említett 27,4 millió eurós összeg meg nem fizetésének tűrésében áll. Ugyanakkor a megtámadott határozat szerint a 2001 áprilisában kötött adósságrendezési megállapodás nem foglal magában állami támogatást. A Bizottság e határozatban azonban úgy vélte, hogy az a tény, hogy az 1993 és 2001 közötti nyolcéves időszakban nem hoztak intézkedéseket – bírságok, árverés – a társadalombiztosítási járulékok ezen időszakban való meg nem fizetését követően, megerősíti azon feltételezést, miszerint ezen évek során az IKA nyilvánvalóan nem tanúsított olyan magatartást, mint amelyet valamely, hasonló helyzetben lévő magánhitelező követett volna.

464 Tekintettel a megtámadott határozat éppen kifejtett tartalmára, kizárólag a felek által előadott azon kifogások és érvek relevánsak, amelyek az adósságrendezési megállapodás állítólagos be nem tartásával és azzal kapcsolatosak, hogy az IKA nem vette igénybe mindazon lehetőséget, amely lehetővé tette volna számára a kamatokkal növelt, 27,4 millió eurót kitevő vitatott összeg megfizettetését. Közelebbről a felperes

azon kifogásai, amelyek szerint maga az adósságrendezési megállapodás megkötését úgy tekintették, hogy az állami támogatási elemeket foglal magában, tárgytalanok. Továbbá a Bizottságnak az adósságrendezési megállapodásban megállapított 45 millió eurós összegben bennefoglalt kamatok kiszámítására vonatkozó érvelését is minden relevanciát nélkülözőnek kell tekinteni a megtámadott határozat tartalmára tekintettel.

465 Ennélfogva a bizonyítási teher figyelmen kívül hagyására, a védelemhez való jog megsértésére és a ténybeli tévedésre alapított jogalapokat először is a Bizottság azon következtetésével kapcsolatban kell megvizsgálni, miszerint „úgy tűnik, hogy [az OA] az említett megállapodást megsértve nem fizette meg a 2001. október hónapjától decemberig járó járulékokat” (a megtámadott határozat (205) preambulumbekezdése).

466 E tekintetben az Elsőfokú Bíróság megállapítja, hogy a Bizottság két információnyújtási rendelkezésében foglalt, a járulékok OA általi megfizetésére vonatkozó világos kérelmekre tekintettel a felperes kötelessége volt valamennyi, különösen a fent említett adósságrendezési megállapodás végrehajtására vonatkozó hasznos bizonyíték benyújtása, anélkül hogy a Bizottság köteles lett volna a 2001. október hónapjától decemberig járó járulékokra vonatkozóan további információkat kérni.

467 A hivatalos vizsgálati eljárást megindító 2002. március 6-i határozatban foglalt első információnyújtási rendelkezéséből ugyanis egyértelműen kitűnik, hogy a Bizottság felszólította a Görög Köztársaságot, hogy „valamennyi szükséges információt” küldje meg az állítólagos új támogatások értékelése érdekében, amelyek között említette a társadalombiztosítási járulékok OA általi nem, illetve késedelmes fizetésének tűrését.

Ugyanezen határozatban (38. pont) a Bizottság kiemelte különösen, hogy a görög hatóságok a második panaszra adott válaszaikban megerősítették különösen a 2001. március és december hónapja közötti időszakra járó társadalombiztosítási járulékok OA általi késedelmes fizetését.

468 Ezenkívül a második információnyújtási rendelkezésben a Bizottság mind az első információnyújtási rendelkezésben már kért, de hiányzó információkat, mind pedig a működési költségek OA általi megfizetésére vonatkozó konkrét számadatokat is kérte. A fent említett összefüggésben e második kérelem megfogalmazását, amely „az OA által 2001-ben meg nem fizetett működési költségek megfizetésére" (payment of the operational costs Olympic Airways did not met in 2001) hivatkozott, egyértelműen úgy kellett értelmezni, hogy az különösen az IKA-nak járó új járulékok megfizetésével kapcsolatos bizonyítékokra vonatkozik.

469 Márpedig az ügy irataiból kitűnik, hogy – ami a 2001. október hónapjától decemberig járó új járulékok IKA-nak való megfizetését illeti – a Görög Köztársaság által a közigazgatási eljárásban a Bizottságnak megküldött egyetlen dokumentum a 2001. december hónapjára járó járulékokra vonatkozó fent említett fizetési megbízás volt (lásd a fenti 445. pontot). Márpedig e fizetési megbízáson nem szerepelt aláírás, és a felperes egyébként maga is elismeri, hogy az nem jelentett „döntő bizonyítékot".

470 Ami az első információnyújtási rendelkezésre adott 2002. április 11-i válaszok mellékletében a Bizottságnak megküldött, a felperes által hivatkozott egyéb bizonyítékokat illeti, azok különösen a megállapodás által előirányzott részletek megfizetésére, valamint a 2001. április hónapjától decemberig járó új járulékok megfizetésére vonatkoztak.

471 Továbbá a 2001. november hónapjától decemberig járó járulékok megfizetésére vonatkozó, első alkalommal az Elsőfokú Bírósághoz benyújtott bizonyítékok az állandó ítélkezési gyakorlatnak megfelelően nem vehetők figyelembe (lásd a fenti 72. pontot).

472 Mindenesetre ki kell emelni, hogy a 2001. október hónapjára járó járulékok megfizetésének hiánya a görög jog alkalmazásában elegendő volt az adósságrendezési megállapodás érvénytelenítéséhez.

473 E körülmények között a 2001. október hónapjától decemberig az IKA-nak járó járulékok megfizetésére vonatkozó bizonyítékok hiányában nem állapítható meg, hogy a Bizottság megfordította a bizonyítási terhet, vagy túllépte mérlegelési jogkörének határait azt feltételezve, hogy a fent említett járulékokat nem fizették meg.

474 Ennélfogva másodszor azt kell megvizsgálni, hogy valamely magánhitelező, aki a 2001. október hónapjától decemberig járó járulékok meg nem fizetését követően jogosult volt követelni az OA teljes adósságának megfizetését, tűrte volna-e a kamatokkal növelt 27,4 millió euró összegű tartozás meg nem fizetését.

475 E célból figyelembe kell venni egyrészről azon tényt, hogy az IKA által 2001 júliusában az OA ingatlanjaira vezetett végrehajtás csupán az OA adósságának egyhatodát fedezte, másrészről pedig az arra vonatkozó információk hiányát, hogy az IKA valóban intézkedéseket hozott a végrehajtás alá vont javak értékének megfelelő összeg megfizettetése érdekében. E körülmények között – tekintettel az adósságrendezési megállapodás által lefedett és a Bizottság által szolgáltatott információk szerint az 1993-tól 2001-ig tartó időszakra vonatkozó adósság régóta való esedékességére, valamint a hitelező azon kockázatára, hogy – figyelemmel a felperes súlyosan megromlott pénzügyi helyzetére – követelésének egy részét nem tudja behajtani, vagy hogy akár további veszteségek is érik – nem állapítható meg, hogy a Bizottság nyilvánvaló mérlegelési hibát követett el, amikor úgy vélte, hogy valamely magánhitelező nyilvánvalóan nem tűrte volna az OA 27,4 millió eurót kitevő adósságának meg nem fizetését.

476 Mindezen okokból a bizonyítási teher megfordítására, a védelemhez való jog megsértésére, a ténybeli tévedésre és a nyilvánvaló mérlegelési hibára alapított jogalapokat mint megalapozatlanokat el kell utasítani.

V – *A hatáskörrel való visszaélésre alapított jogalapról*

A – *A felek érvei*

477 A felperes előadja, hogy a megtámadott határozat hatáskörrel való visszaélést jelent. Arra hivatkozik, hogy e határozat különösen az állítólagos új támogatásokat illetően elsietett és alig indokolt.

478 Továbbá a megtámadott határozat – a légitársaságok számának Európában való csökkentése érdekében – nyilvánvalóan azon szándékból fakad, hogy „megadja a kegyelemdöfést" az OA-nak vagy őt gyengítse, és nem abból a szándékból, hogy a szerkezetátalakítást helyesen közelítse meg annak megállapítása érdekében, hogy e szerkezetátalakítás a vállalkozás életképességéhez vezet-e. Közelebbről a Bizottság azért szankcionálja az OA-t, mert az nem tartotta be az 1998-as szerkezetátalakítási tervet. Márpedig e terv meg nem valósítása ezen intézménynek tudható be, mivel az megtagadta annak megállapítását, hogy teljesülnek a támogatás utolsó részlete engedélyezésének feltételei. Ezenkívül a Bizottság megkerülte az annak megállapításában álló lényeges kérdést, hogy az OA 2002. december 12-i szerkezetátalakítási terve tiszteletben tartotta-e az iránymutatást és következésképpen az EK 87. cikk (3) bekezdésének c) pontját.

479 A megtámadott határozatot az 1998-as szerkezetátalakítási terv által lefedett időszak lejárta előtt, 2002. december 11-én fogadták el. Márpedig 2002 decemberében a privatizáció első részét megvalósították. Az Olympic Cateringet értékesítették, és az OA járatüzemeltetési tevékenységeire hat szándéknyilatkozatot kaptak.

480 Végül – noha a megtámadott határozat nem állapítja meg az egyes állítólagos új támogatások összegét, és a görög államra hagyja ezen összeg megállapítását – a Bizottság sajtóközleménye összesen 194 millió eurót kitevő összeget említ. E számadatot közölte a sajtó, ami az OA-nak lényeges károkat okozott.

481 A Bizottság úgy érvel, hogy a görög hatóságokkal való szükséges szintű együttműködés elérése érdekében a rendelkezésére álló valamennyi lehetőséget kimerítette.

482 Emlékeztet arra, hogy a közigazgatási eljárást a HACA panaszának benyújtásával, 2000. október 12-én indult meg.

483 A jelen ügyben a szerkezetátalakítási tervet nem hajtották végre, és a felperesnek nem sikerült a támogatás 22,9 millió euró összegű harmadik részletének megfizetésével kapcsolatban kért adatokat közölnie. Az ő feladata megjelölni azon intézkedéseket, amelyeket a megtámadott határozat elfogadása és 2002. december 31. között fennmaradó 19 nap alatt meghozhatott volna annak érdekében, hogy – ahogyan állítja – „az átdolgozott szerkezetátalakítási terv eredményes legyen […] az eredeti terv érvényességi időszaka alatt". Továbbá a jogellenes új támogatásokat már régóta nyújtották – az IKA esetében például 1993 óta.

B – *Az Elsőfokú Bíróság álláspontja*

484 Az ítélkezési gyakorlat szerint egy határozat csak akkor tekinthető hatáskörrel visszaélve hozottnak, ha objektív, megalapozott és egybehangzó bizonyítékok alapján azt kell feltételezni, hogy kizárólag vagy legalábbis döntően a megjelöltektől eltérő célok elérése érdekében hozták (az Elsőfokú Bíróság T-92/00. és T-103/00. sz., Diputación

Foral de Álava és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2002. március 6-án hozott ítéletének [EBHT 2002., II-1385. o.] 84. pontja és a fenti 36. pontban hivatkozott Schmitz-Gotha Fahrzeugwerke kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 81. pontja).

485 A jelen ügyben ki kell emelni, hogy a felperes egyáltalán nem hivatkozik olyan bizonyítékra, amely lehetővé tenné annak feltételezését, hogy a Bizottság – különösen a légitársaságok számának Európában való csökkentése érdekében – különösen szigorúan alkalmazta az állami támogatásokra vonatkozó közösségi szabályokat, és hogy az eljárást mind a szerkezetátalakítási tervet, mind pedig a szóban forgó új támogatásokat illetően nem a szokásos gyakorlatának, valamint a Szerződés és a másodlagos jog vonatkozó szabályainak megfelelően folytatta le, és nem így alkalmazta az irányadó kritériumokat.

486 A szerkezetátalakítási támogatást illetően hangsúlyozni kell, hogy a Bizottság megtagadta a támogatás utolsó részlete kifizetésének az 1998-as határozat 1. cikkének (2) bekezdése alapján való engedélyezését, amely e részlet kifizetését az e határozatban előírt összes feltétel betartásától – különösen az 1998-as szerkezetátalakítási tervben várt eredmények megvalósulásától – tette függővé. Mivel ezen eredményeket nem érték el – amit a felperes nem vitat –, a Bizottság az 1998-as határozat alapján nem volt jogosult a támogatás utolsó részletének kifizetését engedélyező határozatot hozni, ahogyan erre már fentebb már utalás történt (lásd a fenti 101–103. pontot). Ennélfogva nem róható fel neki, hogy megakadályozta a szerkezetátalakítási terv megvalósítását annak megállapításával, hogy ezen utolsó részlet kifizetésének feltételei nem teljesültek.

487 A felperesnek az EK 87. cikk (3) bekezdése c) pontjának a szerkezetátalakítási terv végrehajtásának ellenőrzésekor való állítólagos megsértésével kapcsolatos érvei, és különösen az OA privatizációs eljárásának állítólagos figyelmen kívül hagyásával és

a megtámadott határozatnak az 1998-as szerkezetátalakítási terv lejárta előtti elfogadásával kapcsolatos kifogásai nem megalapozottak, ahogyan már megállapításra került (lásd a fenti 131–133., 155–157 és 174. pontot).

488 Továbbá az üzemanyag és a pótalkatrészek utáni HÉA-ra vonatkozó állítólagos új támogatást illetően a megtámadott határozatnak az Elsőfokú Bíróság által megállapított szabálytalansága (lásd a fenti 349. és 365. pontot) mint olyan nem tekinthető a hatáskörrel való visszaélés bizonyítékának. Ugyanígy a szóban forgó többi új támogatást illetően az indokolás elégtelensége, a bizonyítási teher vonatkozásában a Bizottságot terhelő kötelezettségek figyelmen kívül hagyása és a védelemhez való jog megsértése – amelyekre a felperes a hatáskörrel való visszaélés fennállásának bizonyítása érdekében is hivatkozott – e tekintetben nem relevánsak bármilyen olyan bizonyíték hiányában, amely lehetővé tenné annak feltételezését, hogy a megtámadott határozatot a megjelölttől eltérő cél elérése érdekében hozták. Ezenkívül mindenesetre e jogalapok mint megalapozatlanok elutasításra kerültek.

489 A Bizottság sajtóközleménye, amely a nemzeti hatóságok által a megtámadott határozat végrehajtásaként visszatérítendő új támogatásokat illetően pontos összeget tartalmaz, semmilyen jogi értékkel nem bír. Ezenkívül ezen összegnek a közleményben való említése nem jelentheti annak bizonyítékát, hogy a Bizottság a megtámadott határozatban a Szerződés állami támogatásokra vonatkozó szabályainak alkalmazásától eltérő célt követett.

490 A hatáskörrel való visszaélésre alapított jogalapot ennélfogva mint megalapozatlant el kell utasítani.

491 Ebből következik, hogy a megtámadott határozatot az AIA SA-nak járó repülőtéri illetékek, valamint az üzemanyag és a pótalkatrészek utáni HÉA tartós nem fizetésének tűrésével kapcsolatos részében meg kell semmisíteni. A keresetet ezt meghaladó részében el kell utasítani.

A költségekről

492 Az eljárási szabályzat 87. cikkének 2. §-a alapján az Elsőfokú Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. Több pervesztes fél esetén azonban az Elsőfokú Bíróság határoz a költségek megosztásáról.

493 Mivel mindkét fél részben pervesztes lett, és a felek kérték, hogy az Elsőfokú Bíróság a pervesztes felet kötelezze a költségek viselésére, a két fél költségeit 75%-ban a felperes, 25%-ban pedig a Bizottság viseli.

A fenti indokok alapján

AZ ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁG (kibővített második tanács)

a következőképpen határozott:

1) Az Elsőfokú Bíróság a Görögország által az Olympic Airways részére nyújtott támogatásról szóló, 2002. december 11-i 2003/372 bizottsági határozat 2. és 3. cikkét az egyrészről az Olympic Airways által az athéni nemzetközi repülőtérnek fizetendő repülőtéri illetékek, másrészről pedig az Olympic Aviation által az üzemanyag és a pótalkatrészek után fizetendő hozzáadott-érték-adó tartós nem fizetésének tűrésére vonatkozó részében megsemmisíti.

2) Az Elsőfokú Bíróság a keresetet ezt meghaladó részében elutasítja.

3) Az Olympiaki Aeroporia Ypiresies AE viseli a saját költségeinek és a Bizottság költségeinek 75%-át. A Bizottság viseli a saját költségeinek és az Olympiaki Aeroporia Ypiresies költségeinek 25%-át.

Kihirdetve Luxembourgban, a 2007. szeptember 12-i nyilvános ülésen.

Pirrung Meij Forwood

Pelikánová Papasavvas

E. Coulon J. Pirrung

hivatalvezető elnök

Tartalomjegyzék

A jogvita előzményei ... II - 2920

I – Az 1994-es határozat ... II - 2920

II – Az 1998-as határozat ... II - 2925

III – Az OA fejlődése az 1998-as határozatot követően ... II - 2927

IV – A 2000-es határozat ... II - 2929

V – A HACA panaszai és a hivatalos vizsgálati eljárás ... II - 2930

VI – Megtámadott határozat ... II - 2931

Eljárás és a felek kérelmei ... II - 2935

A jogkérdésről ... II - 2936

I – A bizonyítási teherre, a felek eljárási kötelezettségeire és a meghallgatáshoz való jog megsértésére alapított kifogásokra vonatkozó előzetes észrevételek ... II - 2937

II – A felperes meghallgatáshoz való jogának megsértésére alapított jogalapról ... II - 2940

III – A szerkezetátalakítási támogatásról (a megtámadott határozat 1., 3. és 4. cikke) ... II - 2942

A – A szerkezetátalakítási terv hatékony végrehajtásának a megtámadott határozatban hivatkozott hiányáról ... II - 2942

1. A szerkezetátalakítási terv módosítása figyelembevételének hiányára vonatkozó kifogásról ... II - 2943

a) A felek érvei ... II - 2950

b) Az Elsőfokú Bíróság álláspontja ... II - 2950

A Bizottság által felhozott elfogadhatatlansági kifogásról ... II - 2952

Az indokolási kötelezettség megsértésére alapított jogalapról ... II - 2954

A ténybeli tévedésre és a nyilvánvaló mérlegelési hibára alapított jogalapokról ... II - 2954

– A jogi háttér és a jelen ügyben felmerült kérdés ... II - 2954

– Az OA egységes és meghosszabbított szerkezetátalakítási eljárására és az 1998-as szerkezetátalakítási terv naprakésszé tételének szükségességére vonatkozó érvek vizsgálata ..... II - 2957

– A támogatás utolsó részletének ki nem fizetésére vonatkozó érv vizsgálata ..... II - 2960

– A 2000. október 4-i határozatra vonatkozó érv vizsgálata ... II - 2962

– A görög hatóságok és a Bizottság közötti levélváltásra, valamint az ezen intézménynek megküldött jelentésekre alapított érvek vizsgálata ..... II - 2963

2. Az EK 87. cikk (3) bekezdése c) pontjának állítólagos megsértéséről és a nyilvánvaló mérlegelési hibáról ..... II - 2973

a) A felek érvei ..... II - 2973

b) Az Elsőfokú Bíróság álláspontja ..... II - 2978

3. Azon mérlegelés nyilvánvaló téves jellegéről, miszerint semmilyen szerkezetátalakítási intézkedést nem hoztak ..... II - 2987

a) A felek érvei ..... II - 2987

b) Az Elsőfokú Bíróság álláspontja ..... II - 2988

B – Az 1998-as határozat 1. cikke (1) bekezdésének d) pontjában előírt, működőképes és megfelelő IIR bevezetésére vonatkozó kötelezettségnek a Görög Köztársaság általi állítólagos megszegéséről ..... II - 2989

1. A felek érvei ..... II - 2989

2. Az Elsőfokú Bíróság álláspontja ..... II - 2991

C – A jelentések benyújtására vonatkozó kötelezettségnek a Görög Köztársaság általi állítólagos megszegéséről ..... II - 2995

1. A felek érvei ..... II - 2995

2. Az Elsőfokú Bíróság álláspontja ..... II - 2997

D – Az 1994-es határozat 1. cikke b), c) és e) pontjában foglalt kötelezettségvállalásoknak a Görög Köztársaság általi állítólagos megszegéséről ..... II - 2999

1. Az 1994-es határozat 1. cikke b) pontjában foglalt kötelezettségvállalásoknak a Görög Köztársaság általi állítólagos megszegéséről .... II - 2999

a) A felek érvei ..... II - 2999

b) Az Elsőfokú Bíróság álláspontja ..... II - 3001

2. Az 1994-es határozat 1. cikke c) pontjában foglalt kötelezettségvállalásoknak a Görög Köztársaság általi állítólagos megszegéséről ..... II - 3003

a) A felek érvei ..... II - 3003

b) Az Elsőfokú Bíróság álláspontja ..... II - 3008

3. Az 1994-es határozat 1. cikke e) pontja rendelkezéseinek a Görög Köztársaság általi állítólagos megsértéséről ..... II - 3014

a) A felek érvei ..... II - 3014

b) Az Elsőfokú Bíróság álláspontja ..... II - 3016

IV – Az állítólagos új támogatásokról (a megtámadott határozat 2–4. cikke) ..... II - 3018

A – A magánhitelező kritériumára és az Elsőfokú Bíróság felülvizsgálatának terjedelmére, valamint az indokolási követelményekre vonatkozó előzetes észrevételek ..... II - 3018

B – A visszatérítettendő új támogatások meghatározásának hiányára vonatkozó kifogásról és a megtámadott határozat értelmezéséről ..... II - 3020

C – Az AIA-nak járó repülőtéri illetékek tartós nem fizetésének állítólagos tűréséről ..... II - 3023

1. A feleknek a vitatott magatartás görög államnak való állítólagos betudhatóságára vonatkozó érvei ..... II - 3023

2. Az Elsőfokú Bíróság álláspontja ..... II - 3027

D – Az üzemanyag és a pótalkatrészek utáni HÉA tartós nem fizetésének állítólagos tűréséről ..... II - 3030

1. Az üzemanyag utáni HÉA-ra vonatkozó állítólagos új ámogatásról .. II - 3030

a) A felek érvei ..... II - 3030

b) Az Elsőfokú Bíróság álláspontja ..... II - 3033

2. A pótalkatrészek utáni HÉA-ra vonatkozó állítólagos új támogatásról ..... II - 3037

a) A felek érvei ..... II - 3037

b) Az Elsőfokú Bíróság álláspontja ..... II - 3038

E – Az AIA-tól eltérő repülőtereknek járó repülőtéri bérleti díjak és illetékek tartós nem fizetésének állítólagos tűréséről ..... II - 3041

1. A bizonyítási teherről és a meghallgatáshoz való jogról ..... II - 3042

a) A felek érvei ..... II - 3042

b) Az Elsőfokú Bíróság álláspontja ..... II - 3044

2. Az 1999. június 24-i beszámítási megállapodás elemzéséről ..... II - 3047

a) A felek érvei ..... II - 3047

b) Az Elsőfokú Bíróság álláspontja ..... II - 3048

3. A magánhitelező kritériumáról ..... II - 3050

a) A felek érvei ..... II - 3050

b) Az Elsőfokú Bíróság álláspontja ..... II - 3053

F – Az ún. „spatosimo” adó tartós nem fizetésének tűréséből eredő állítólagos új támogatásról ..... II - 3055

1. A felek érvei ..... II - 3055

2. Az Elsőfokú Bíróság álláspontja ..... II - 3058

G – Az IKA-nak járó társadalombiztosítási járulékok tartós nem fizetésének tűréséből eredő állítólagos új támogatásról ..... II - 3061

1. A felek érvei ..... II - 3061

2. Az Elsőfokú Bíróság álláspontja ..... II - 3066

V – Az IKA-nak járó társadalombiztosítási járulékok tartós nem fizetésének tűréséből eredő állítólagos új támogatásról ..... II - 3071

A – A felek érvei ..... II - 3071

B – Az Elsőfokú Bíróság álláspontja ..... II - 3072

A költségekről ..... II - 3075